

SAVONIA

ammattikorkeakoulu



SAVONIA
Blogit
2021

■ MONIALAISET

LIKETTÄ LIKETOIMINTAAN
VOL. 8

TOIMITTANUT **Kaija Sääsä**

LIKETTÄ LIKETOIMINTAAN VOL. 8

Toimittanut **Kaija Sääsä**

Savonia-ammattikorkeakoulu
Julkaisutoiminta
PL 6
70201 KUOPIO
julkaisut@savonia.fi

Copyright © tekijät ja Savonia-ammattikorkeakoulu
Teksti, kuvat ja taulukot CC BY-SA 4.0

1. painos

ISBN 978-952-203-301-7 (painettu)
ISBN 978-952-203-302-4 (PDF)
ISSN 2343-5496

Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja 2/2022

Kustantaja: Savonia-ammattikorkeakoulu
Taitto ja ulkoasu: Tapio Aalto
Painopaikka: Punamusta Oy 2022

SISÄLLYS

Alkusanat	7
<i>Pirjo Turunen</i> Kulttuuritietoinen loppiainen vuonna 2021	9
<i>Marja Kopeli</i> Muutokset vievät huomisen menestykseen	11
<i>Kaija Sääsä</i> Yrittäjyys uusille urille	13
<i>Jyri Wuorisalo</i> Ilmastoturvallisuus	15
<i>Jenni Toivanen</i> Turvallisesti tuotannossa, digisti toiminnassa	17
<i>Pirjo Turunen</i> Etätyökeskus mahdollistaa alueellisen kehittymisen	19
<i>Marja Kopeli</i> Vieläkö työpaikalla kuuluu naurua?	21
<i>Kaija Sääsä</i> Syö – älä tuhlaa	23
<i>Jyri Wuorisalo</i> Pelasta maailma	25
<i>Jenni Toivanen</i> Luotatko ihmisiin työssäsi?	27
<i>Pirjo Turunen</i> Saavutettavuus on laatua	29
<i>Marja Kopeli</i> Tyytyväinen – tyytyväisempi – kokeile itse!	31
<i>Kaija Sääsä</i> Virvon, varvon, tuoreeks, terveeks – Viretorilla	33
<i>Jyri Wuorisalo</i> Luova Pohjois-Savo	35
<i>Jenni Toivanen & Antti Iire</i> Tunnistetaanko strategisia kyvykkyyksiä ja johdetaanko osaamista?	37
<i>Pirjo Turunen</i> Hyvä opinnäytetyö syntyy vuoropuhellen	39
<i>Marja Kopeli</i> Opiskelija, sinulla on väliä. Tartu tarjottuun apuun.	41

<i>Kaija Sääsäski</i> Matkakuumetta – kestävät palmut puhuttavat	43
<i>Jyri Wuorisalo</i> Aika paikallisen ilmastojournalismin	45
<i>Jenni Toivanen</i> Digiä ja visioita työelämän oppimisen polulle	47
<i>Pirjo Turunen</i> Hyvinvoinnin vuosikello - apu hyvinvoinnin edistämiseen	49
<i>Marja Kopeli</i> Tuhat YAMK-tutkintoa Savoniasta täynnä. Tavoitteet ovat entistä korkeammalla	51
<i>Jyri Wuorisalo</i> Ilmasto- ja luontokatoaalit	54
<i>Pirjo Turunen</i> Mielikuvia vai faktaa kesätyöstä?	56
<i>Kaija Sääsäski</i> Hyvät hyrinät	58
<i>Jenni Toivanen</i> Klikkaillaan osaamista	60
<i>Marja Kopeli</i> Oma ala voi löytyä mutkien kautta. Jokainen tarina on yhtä hyvä.	62
<i>Jenni Toivanen</i> Teollisuuden hiilijalkakäsi	64
<i>Jyri Wuorisalo</i> Kriisitietoisuudesta	66
<i>Kaija Sääsäski</i> Komerofood – Savoniasta Suomen valloitukseen	68
<i>Jenni Toivanen</i> Kesä täynnä mahdollisuuksia	70
<i>Marja Kopeli</i> Ajatussuunnistusta. Mihin suuntaan vie korkeakoulujen tie?	72
<i>Pirjo Turunen</i> Ei ole puhtaan veden voittanutta	74
<i>Jyri Wuorisalo</i> Ilmastotiekartalla	76
<i>Kaija Sääsäski</i> Mitä yhteistä on huippu-urheilijalla ja yrittäjällä?	78

<i>Pirjo Turunen</i> Tasa-arvoa työhön avoimella keskustelulla ja hyvällä suunnittelulla	80
<i>Marja Kopeli</i> Nonstop on nyt pop avoimissa opinnoissa	82
<i>Jouni Vornanen</i> Kansalaistottelemattomuutta	84
<i>Jyri Wuorisalo</i> Aika sopeutua ilmastonmuutokseen	86
<i>Kaija Sääsä</i> 5G tulee – oletko valmis!	88
<i>Pirjo Turunen</i> Moniammatillinen yhteistyö rikkoo rutiineja	90
<i>Jenni Toivanen</i> Tukahduttavatko vai tukevatko työpajat yhteiskehittämistä?	92
<i>Jyri Wuorisalo</i> Meillä on kiire vihreään siirtymään	95
<i>Pirjo Turunen</i> Satelliittikoulutusmalli edistää alueellista hyvinvointia	97
<i>Kaija Sääsä</i> Aina jotain uutta Kuopion alueen matkailuun!	99
<i>Marja Kopeli</i> CampusOnline on menestystarina, josta voi ottaa oppia	101
<i>Pirjo Turunen</i> Johtaminen on vaikeaa	103
<i>Jyri Wuorisalo</i> Uljas uusi vastuullisuus	105
<i>Jenni Toivanen</i> Seitsemän kertaa ajateltavaa	107
<i>Kaija Sääsä</i> Ideoille rahoitusta – yrittäjyys lentoon	109
<i>Marja Kopeli</i> Välipäivien vilkuilua taakse ja eteen	111

Savonia-ammattikorkeakoulun liiketoimintaosaajat

Savonian liiketoiminnan osaajien temmellyskenttä. Uusia ja vanhoja ideoita, pohdintaa ja ärsykeitä liike-elämään ja liike-elämästä.

Bloggaajat ja heidän teemansa:

Marja Kopeli

Koulutuksen kehittämisen keskustuki. Koulutusasiantuntija.

Teema: vain elämää, ei sen vähempää.

Kaija Sääski

Savonian sekatyöläinen – taipuu kaikille aloille ja businekseen. Yrityspalvelujohtaja.

Teema: koulutus, monialainen osaaminen, johtaminen, yrittäjyys, innovaatio-osaaminen.

Jenni Toivanen

Tekniikan voimanainen, yhteistyön virittäjä monelle alalle. Jatkuvan oppimisen johtaja.

Teema: teknologiateollisuuden ja työelämän ajankohtaiset ilmiöt.

Pirjo Turunen

Yhteiskunnallisen näkökulman avaaja. Monialaisen yhteistyön kannattaja. Sosiaalialan yliopettaja. Teema: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Jouni Vornanen

Kirjoituksen jokapaikanhöylä, tietokirjoista kolumneihin. Tiedottaja.

Teema: kaikki teemat käyvät.

Jyri Wuorisalo

Inhimillisen turvallisuuden lähettiläs ja kulttuurin monitoimija meillä ja maailmalla. Savonian tki-asiantuntija.

Teemat: kulttuuri, hyvinvointi ja turvallisuus.

Alkusanat

Savonia-ammattikorkeakoulu juhlistaa 30-vuotista historiaansa tänä vuonna 2022. Uusin **Liikettä liiketoimintaan** -blogikirja, vol. 8 on osa historiaamme, koska olemme kirjoittaneet jo kahdeksan vuotta Savon Sanomien SavoBlogit-palstalle.

Liikettä liiketoimintaan -blogit kuvaavat hyvin Savonian asiantuntijoiden monipuolisuutta tässä ajassa. Tähän kirjaan on koottu kaikki vuoden 2021 blogimme.

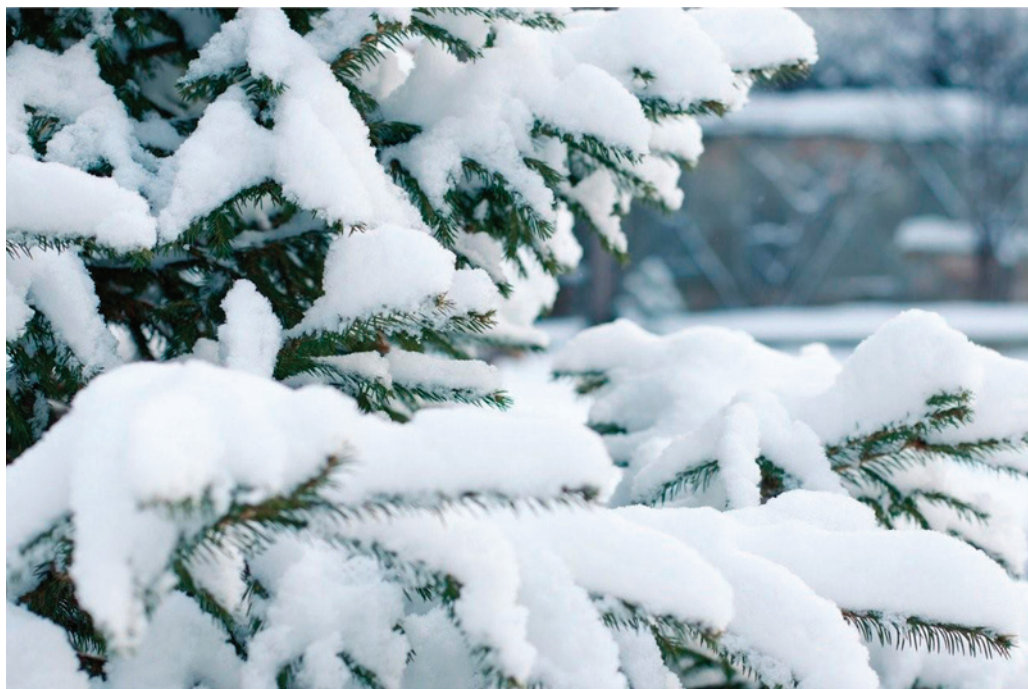
Liikettä liiketoimintaan -blogit ovat yksi tapa vaikuttaa ja nostaa esiin osaamistamme. Monessa kirjoituksessa kuvataan, kuinka autamme yrityksiä tai yhteisöjä uudistumaan ja menestymään muuttuvassa maailmassa.

Bloggariryhmämme jäsenet ja heidän edustamansa alat vaihtuvat osittain vuosittain. Näin tarjoamme uusia näkökulmia ja teemoja lukijoille. Blogimme ydin on kuitenkin aina ajankohtainen: liikettä liiketoimintaan.

Tervetuloa uusien oivallusten pariin!

Kuopiossa 22.2.2022

Kaija Sääsä
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Kulttuuritietoinen loppiainen vuonna 2021

Loppiainen on yleensä se päivä, kun palataan joulun jälkeiseen arkeen. Monelle se on myös päivä, jolloin yhdessä hartaudella koristeltu joulukuusi on tehnyt tehtävänsä ja saa väistyä biojätteeksi tai hakkeeksi. Kristillisen luterilaisen perinteen mukaan loppiainen on kuitenkin ennen kaikkea kirkkopyhä, jota vietetään itämaan tietäjien kunniaksi. Tietäjät kun kävivät perinnetiedon mukaan juuri loppiaisen aikaan katsomassa pientä lasta. Loppiaisen ajankohdan määrittämiseen ovat yhteiskunnassamme osallistuneet sittemmin myös työmarkkinajärjestöt, jotka ovat esittäneet linjauksia siitä, milloin loppiaista vietetään ja onko se myös palkallinen vai palkaton vapaapäivä. Onpa joskus myös pohdittu sitäkin pitäisikö loppiainen tuotteistaa kuten vaikka joulu tai pääsiäinen.

Loppiainen osana kulttuuriamme

Loppiaisen ja yleensäkin juhlapyhien tuntemus on suomalaisen kulttuurin ja perinteisten tapojen tuntemista ja ylläpitämistä. Synnymme osaksi kulttuuria, kasvamme tietystä kulttuurissa ja opimme kasvaessamme kulttuurin erinäisiä tapoja, normeja ja uskomuksia. Ajattelutapamme on kulttuurisidonnaista. Kulttuuri olemme me.

Kaikissa kulttuureissa on osatekijöitä, joita vain osa kuhunkin kulttuurin piiriin kuuluvista kannattaa ja hekin vaihtelevasti. Mitään yhtenäiskulttuuria ei sellaisenaan ole. Jokaisessa

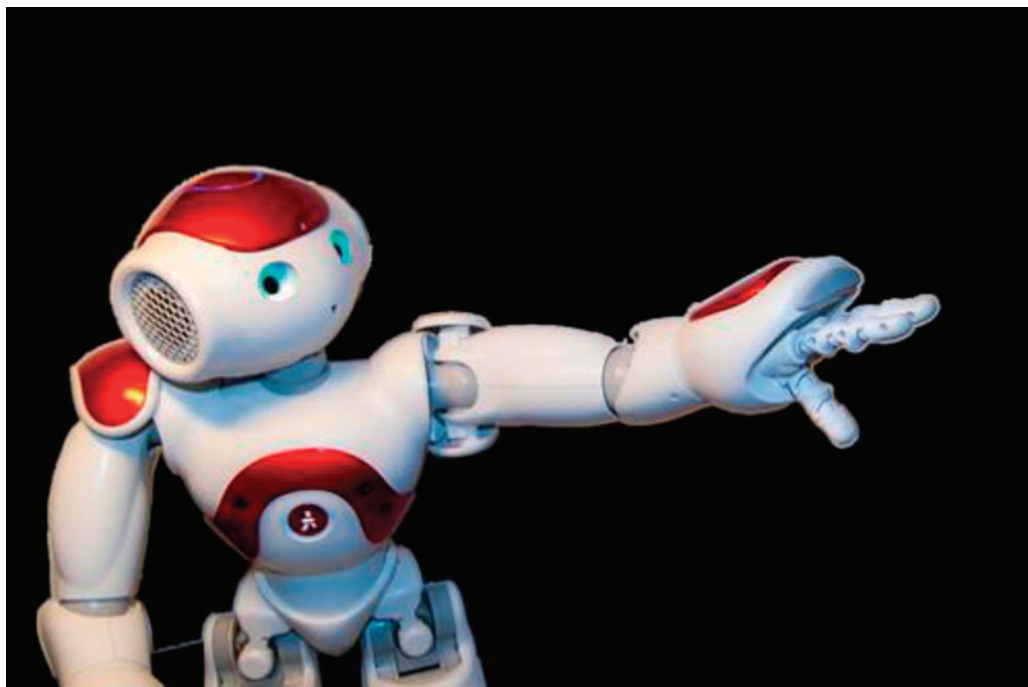
kulttuurissa on niitä, jotka eivät vietä loppiaista tai viettävät sitä erinäistä syistä. Mitä loppiaainen sinulle merkitsee? Millaista kulttuuriperinnettä haluat vaalia ja mitä jakaa eteenpäin?

Oman kulttuurin tiedostamisen merkitys

Kulttuuritietoisuus on sitä, että osaa huomioida viestinnässään ja vuorovaikutuksessaan oman kulttuurinsa vaikutuksen. Se on kykyä toimia erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin sopivalla tavalla. Oman kulttuurin juuret ja näkemykset on syytä tiedostaa. Näin on helpompi ymmärtää toisen ihmisen ajattelua ja mahdollisesti erilaista maailmankatsomusta. Tietoisuus omista juurista ja omasta kulttuuriperinteestä mahdollistaa aidon vuorovaikutuksen muiden kanssa. Kulttuuritietoisuus on osa ihmisyyttäsi ja osaamistasi tänäkin loppiaisena.

Vietipä loppiaista sitten kunnioittaen itämaan tietäjien lapsenkatselumatkaa ja/tai iloiten vapaasta, se on osa omaa kulttuuriasi. Hyvää loppiaista.

Pirjo Turunen
Sosiaalialan yliopettaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Muutokset vievät huomisen menestykseen

Vuosi 2021 on alkanut työn puolesta melko tavallisissa merkeissä. Vuodenvaihde toi mukanaan tukun muutoksia. Alkoi uusi nelivuotinen strategiakausi, ja sitä varten työpaikalla on uusi organisoituminen ja itselläni uusi tehtävänimike ja uusi esimies.

Uskon, että tilanne on tuttu aika monelle ja kuvaa työelämän normaalia menoa. Aika ajoin tapahtuvat muutokset varmistavat kehityksen kulkussa pysymisen.

Laatu ei ole stabiili tila

Kaikki suomalaiset korkeakoulut auditoidaan kuuden vuoden välein. Se on Suomen valitsema tapa varmistaa ja todentaa, että olemme kelpo osa eurooppalaista korkeakoulu-perhettä ja että koulutus- ja muu toimintamme on laadukasta ja vaikuttavaa.

Savonia-ammattikorkeakoulu auditointiin viimeksi viisi vuotta sitten, eli vuoden päästä toiminnan laadun osoittaminen on jälleen edessä. Edellisellä kerralla läpäisimme auditoinnin sukkana.

Savonian strategian mukaan ”Laatu on arjen tekoja” ja jokainen savonialainen tuntee vastuunsa tehtävien hoitamisessa ja toiminnan kehittämisessä. Laatu on siinä mielessä vaatava ilmiö, että siihen kuuluu jatkuva parantaminen. Vaikka edellisessä auditoinnissa

saisi kuinka kiittävän arvioinnin, ei voi jäädä tyytyväisenä hököttelemään ajatellen, että samoilla menettelyillä selvittää seuraavastakin.

Jatkuva parantaminen edellyttää oman toiminnan itsearviointia, palautteiden hyödyntämistä, tavoitteiden kirkastamista, uuden kokeilua ja hyvien käytänteiden jakamista. Tuota varten tarvitaan hyvät järjestelmät palaute- ja muun tiedon saamiseen omasta toiminnasta. Johtamisen on syytä perustua tietoon ja suunta on oltava selvillä.

Kohti uutta yhdessä innostuen

Palaan alussa mainitsemini muutoksiin. Kun nyt olemme aloittaneet Savoniassa yhtä lailla kuin muissakin ammattikorkeakouluissa uuden strategiakauden, jolla tähtäämme osin jo vuoteen 2030, on hyväkin muuttaa organisoitumista ja vastuita. Muutoksilla varmistetaan, että jotain uudistuu oikeasti.

Muutoksiin voi suhtautua monella tapaa. Joka tapauksessa ne aiheuttavat erilaisia tunteita ja ajatuksia. Pelko, epätietoisuus, hämmennys ja turhautuminen vaihtuvat toivottavasti kaikilla ajan oloon motivoitumiseksi ja innostukseksi. Niiden avulla voi yhdessä suunnata strategian mukaisesti kohti tulevaa. Läheisiksi työkavereiksi tulee uusia ihmisiä, ja se on aina hieno mahdollisuus.

Olen nyt alkuvuodesta havahtunut muuttuneisiin tapoihin tehdä asioita. Noiden huomaamisen myötä on tullut oivallus, että voimme todella parantaa toimintaamme teemmällä asioita uudella tavalla.

Kaikki ei näissä muutoksissa ole vielä aivan selvää, mutta yhdessä kehittäen saamme palaset kohdalleen. Entisellään on sentään monta asiaa: perustehtävä, työyhteisö ja vuodenkierto. Käymme kohti kevättä ja valoisia aikoja.

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Savonia-ammattikorkeakoulu



Matti Laitinen (vas.) ja Kaija Sääski uskovat yrittäjyyden nousuun. Kuva: Business Center/Savonia.

Yrittäjyys uusille urille

Koronakurimuksessa olemme oppineet uusia tapoja tehdä työtä ja liiketoimintaa. Uudistumisen pakko voi kääntyä menestykseksi, kun pitää mielessä: menestys on matka, ei määräänpää kuten Ben Sweetland muistuttaa.

Uusien ajatuksiensa ja ideoidensa kanssa ei kannata jäädä yksin, vaan testauttaa niitä kavereillaan, asiantuntijoilla ja vaikkapa Business Centerillä.

Pari vuotta toimineen Business Centerin vuosi 2020 oli onnistunut. Ylitimme tavoitteitamme roimasti: yli 30 000 opiskelijaa sai tietoa yrittäjyydestä ja innovaatioista. Innovaatioita tunnistettiin yli 50, joista puolet eteni uusiksi yrityksiksi.

Avasimme kaikille opettajille ja kasvatustalan ammattilaisille varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin, tulevaisuudenosaajia.fi-verkkosivuston, josta löytää ohjeita ja vinkkejä yrittäjyys- ja innovaatiokasvatukseen soveltamiseen omaan työhönsä. Sivulla voi seurata, miten eri koulutusasteilla Pohjois-Savon maakuntalinnun kuikan poikasesta kasvaa elämässä ja maailmalla pärjäävä utelias lintu.

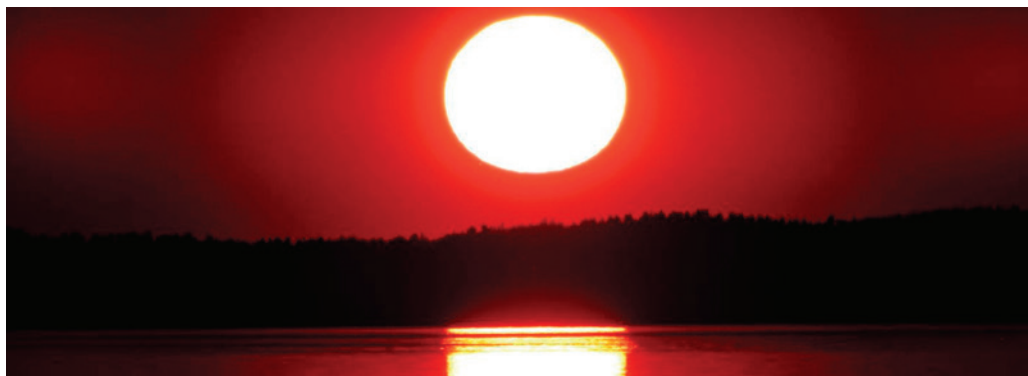
Business Centerin koordinoimana keskeiset toimijat Savonia-ammattikorkeakoulu, Itä-Suomen yliopisto, Savon ammattiopisto ja Kuopion yliopistollinen sairaala sopivat yhdenmukaisen toimintamallin immateriaalioikeuksien tunnistamiseen, suojaamiseen ja hyödyntämiseen. Yhtäläinen toimintamalli helpottaa rahoittajia ja innovaatioiden kaupallistajia. Toimintamalli ja siihen liittyvät organisaatiokohtaiset ohjeet on nyt julkaistu ja löytyvät täältä: <https://www.savonia.fi/yryyksille/tutkimus-ja-kehittaminen/immateriaalioikeudet-ipr/>

Business Centerin työtä vahvistaa vuoden alussa alkanut uusi, Pohjois-Savon Liiton rahoittama, Pohjois-Savon Ekosysteemihanke. Laaja-alaisessa hankkeessa tuetaan Pohjois-Savon tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioekosysteemien toiminnan ja palveluiden kehittymistä, uusiutumista. Projektilla vahvistetaan maakunnan kehittämis- ja testauspalveluiden hyödyntämistä niin alueellisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin tukemaan yritysten kasvua ja kehitystä.

Kuin joululahjana varmistui Business Centerin toiminnan jatkuminen ja vakiintuminen. EU-hankerahoituksella syksyllä 2018 käynnistetyt Business Center -palvelut jatkuvat hankerahoituksen jälkeen. Business Centerin palvelut on koettu maakunnassamme muiden yritys- ja elinkeinopalvelujen täydentäjänä niin keskeisiksi, että toiminnan jatkuminen haluttiin varmistaa.

Savonia-ammattikorkeakoulu (Savonia), Itä-Suomen yliopisto (UEF), Savon ammattiopisto (Sakky), Iisalmen kaupunki, Kuopion kaupunki ja Navitas Kehitys Oy Varkaudesta allekirjoittivat loppuvuodesta kolmen vuoden yhteistyösopimuksen, jolla Business Centerin toiminta rahoitetaan.

Kaija Sääsä, yrityspalvelujohtaja
Business Center, <https://www.bcpohjois-savo.fi>
Savonia-ammattikorkeakoulu
Puh. 044 785 6922
Sähköposti: kaija.saaski@savonia.fi



Paitsi maapallonlaajuisena lämpenemisenä, ilmastonmuutos näkyy alueellisina lämpötilan, sateisuuden ja tuulisuuden muutoksina. Kuva: Jyri Wuorisalo.

Ilmastoturvallisuus

Ilmastoturvallisuudella rakennetaan varautumista ja sopeutumista sään ääri-ilmiöihin. Parhailaan kokoontuva maailman talousfoorumi nosti sään ääri-ilmiöt uunituoreessa Maailman riskit -raportissaan globaalien todennäköisten uhkien paalupaikalle. Talousfoorumin Nämä ovat 5 suurinta ihmiskunnan riskiä -video on silmiä avaava tiivistys maailmasta, jota yhdessä luomme: <https://www.weforum.org/videos/these-are-the-5-biggest-risks-facing-humanity-in-2021>

Ilmastonmuutoksen näkyvin ja tuntuvin ilmiö on entistä ennakoimaton sää, jota vauhdittaa nopeasti etenevä luontokato eli luonnon monimuotoisuuden hupeneminen. Sään ääri-ilmiöt kuten rankkasateet, myrskyt, uuvuttavat helteet ja pitkät kuivuusjaksot aiheuttavat mm. metsäpaloja, tulvia ja maanvyörymiä. Ne ovat kasvava uhka ihmisten arjen turvallisuudelle ja yhteiskunnan häiriöttömälle toiminnalle. Seuraukset näkyvät mm. vesipulana, tautien leviämisenä ja ruokahuollon heikentymisenä, ja jo nyt ilmastopakolaisuutena. Tätä kehitystä kuvaa hyvin käsite ilmastoturvallisuus, joka on ennen kaikkea varautumista ja sopeutumista sään ääri-ilmiöihin.

Ilmastoturvallisuustyö on keskeinen osa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals – Agenda 2030) toimeenpanoa, jossa kestävää kehitystä edistetään kokonaisvaltaisesti siten, että taloudellinen, sosiaalinen, ekologinen ja kulttuurinen kestävyys muodostavat tasapainoisen kokonaisuuden. Ilmastoturvallisuustyö on myös kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden rakentamista, koska sään ääri-ilmiöt lisääntyvät kaikkialla ja koskettavat kaikkia maapallolla.

Ilmaston lämpeneminen vaikuttaa Suomen sääilmiöihin. Osa muutoksista on jo havaittavissa. Pitkät kesähelteet, rajuilmat, äkilliset vesimäärät, tykkylumi jne. lisääntyvät myös Pohjois-Savossa. Tulevaisuudessa yhteiskunnan täytyykin varautua paremmin sään ääri-ilmiöihin, jotka voivat aiheuttaa monenlaista haittaa ja tuhoa. Esimerkiksi voimakas lumi-myrsky voi aiheuttaa lukuisia tapahtumaketjuja, joiden keskinäisriippuvuudet aiheuttavat yllätyksiä niin viranomaisille kuin elinkeinoelämälle ja lopulta kansalaisille kun tiet tukeutuvat, sähköt katkeavat, ruokahuolto vaikeutuu ja terveyskeskukset ylikuormittuvat. Ilmastoturvallisuus on ennen kaikkea keskinäisriippuvuuksien hallintaa.

Maa- ja metsätalous ovat erityisen haavoittuvia sään ääri-ilmiöiden vaikutuksille. Varautuminen ja sopeutuminen edellyttääkin sen ymmärtämistä, miten kestävä kehityksen tavoitteet linkittyvät toisiinsa. Erityisen paljon ristiinkytkentöjä on vesi-, ruoka- energia- ja metsätavoitteissa, joihin liittyvät toimenpiteet vaikuttavat toinen toisiinsa. Ristiinkytkentöihin perustuva lähestymistapa tuottaa kestäviä ratkaisuja varautumiseen ja sopeutumiseen kokonaisvaltaisesti sekä uudistaa huoltovarmuutta entistä kestävämmälle pohjalle.

Pohjois-Savossa on käynnistetty ilmastoturvallisuustyö, joka painottuu aluksi maa- ja metsätalouteen. Savonia-ammattikorkeakoulun koordinoimassa Ilmastoturvallisuuden liiketoimintaverkosto toiminnassa keskeisimpinä tavoitteina on rakentaa uudenlainen ilmastoon liittyvä, yritysten henkilökunnalle suunnattu koulutuskonsepti ja luoda verkosto yritysyhteistyölle ilmastoturvallisuuteen liittyvien ratkaisujen kehittämiseksi. Pohjois-Savossa on maa- ja metsätalouselialla yrityksiä, joissa on hyvää pohjaa ilmastoturvallisuustyölle; esimerkiksi metsätuhojen hallinnasta on pitkä kokemus ja lisäksi osaamme toimia kylmässä.

Pohjois-Savon ilmastoturvallisuustyössä kehitetään myös luotettavia tapoja viestiä ilmastoon liittyvistä asioista sekä edistetään kansainvälistä yhteistyötä niin EU:ssa kuin YK:ssa. YK:n kanssa Savonia järjestikin kumppaneinaan ulko- ja sisäministeriö sekä Punainen Risti vuosi sitten helmikuussa ilmastoturvallisuuden työpajan Genevessä osana humanitaarisen yhteistyön viikkoa.

Ilmastoturvallisuustyön onnistuminen vaatii saumatonta yhteistoimintaa niin viranomaisien, yritysten kuin koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden kesken. Tulevaisuuden ennustaminen, johon sään ääri-ilmiöihin varautuminen ja sopeutuminen perustuu tapahtuu yhteistyössä, jossa sovitellaan erilaisia näkökulmia, jotka pohjaavat tutkimustiedolle. Tätä uudenlaista alueellista varautumista kehitetään soveltamalla viime vuonna Valtioneuvoston julkaisemaa Alueellisen turvallisuuden tila – ATT-mallia (alueellista turvallisuussuunnittelua ja varautumista tukeva seuranta-, arviointi- ja ennakointimalli).

Ilmastoturvallisuustyö sitoo Pohjois-Savon uudistuvaan kansainväliseen yhteistyöhön ja ennen kaikkea eurooppalaisiin ilmasto- ja ympäristötoimiin. Sään ääri-ilmiöt ovat vahvasti mukana EU:n uudessa jättimäisessä Euroopan vihreän kehityksen Green Deal -ohjelmassa. Ilmastoturvallisuus on kestävä liiketoiminnan kehittämistä ja inhimillisen turvallisuuden lisäämistä ihmisten arjessa.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)

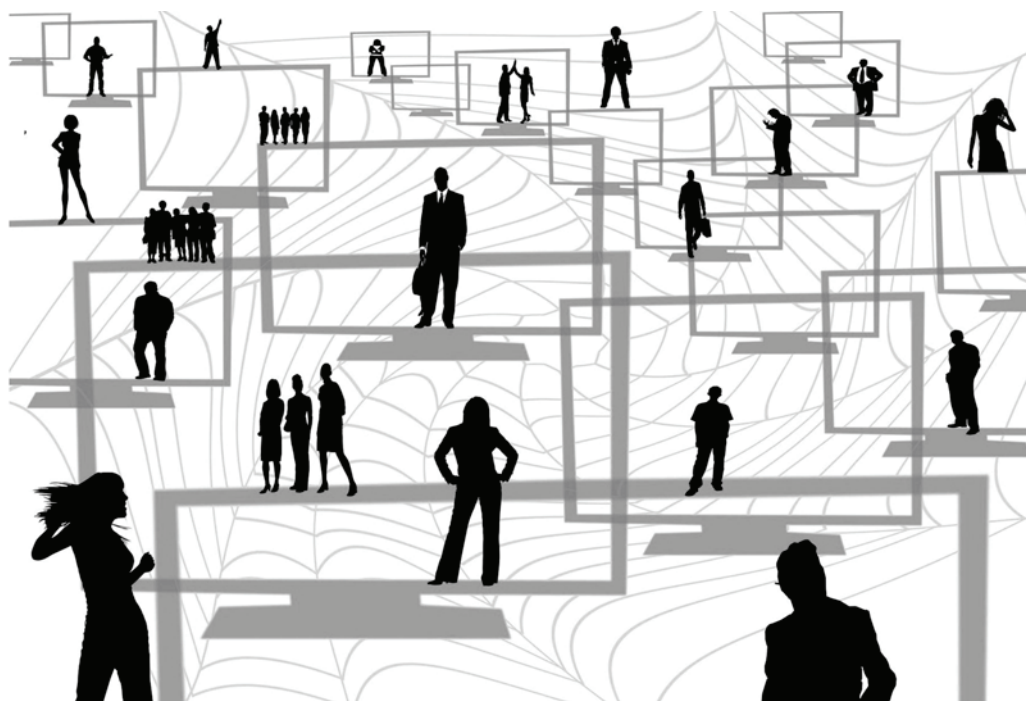


Turvallisesti tuotannossa, digisti toiminnassa

Pohjois-Savossa on useita teknologiateollisuuden yrityksiä, joiden toiminta perustuu siihen, että tuotanto on käynnissä. Viimeaikaiset uutiset koronataartuntojen nousevasta määrästä alueella saa myös yritykset miettimään entistä tarkemmin toimintaansa. Työyhteisö halutaan pitää turvallisena ja tartunnat tai altistumiset tulee ottaa vakavasti henkilöturvallisuuden ja myös liiketoiminnan näkökulmasta.

Miten sitten, jos iso osa henkilökunnasta saa tartunnan tai altistuu? Hyvä kysymys. Viime viikolla uutisoitiin, että Varkaudessa konepaja jouduttiin sulkemaan, kun useampi henkilökunnasta oli saanut tartunnan. Toiminta saatiin käyntiin, kun uusia tartuntoja ei todettu. Automatisoitu tuotanto ja digitaaliset työkalut toiminnassa helpottavat varmasti tilannetta, mutta harvoin ne yksin pitävät toimintaa käynnissä. Lisäksi, vaikka nyt on myös hyvä aika kehittää toimintaa ja miettiä tulevaisuuden ratkaisuja, ei kehittäminen ja teknologian käyttöönotto tapahdu hetkessä.

Vastuullisesti, turvallisesti, teknologiaa hyödyntäen ja sopivasti tulevaa innovoiden on varmasti hyvä suunnitelma turvata liiketoiminta. Uusien asiakkaiden saaminen on huollettanut osaa yrityksistä, koska ei päästä samalla tavalla kohtaamaan kasvotusten, mutta toiset taas ovat sitä mieltä, että digitaalinen maailma tarjoaa hyvin kohtaamismahdollisuuksia ja on paljon tehokkaampaa.



Mihinkään yleistämiseen tässä ei voi tosiaankaan mennä, että meneekö teknologia-alan yrityksillä hyvin vai ei ja kärsiikö asiakkuuksien kehittyminen digitaalisilla välineillä perinteisten messuverkostoitumisien sijaan. Varmasti kohtaamisia ja tapahtumia kaivataan, mutta digitaaliset verkostoitumisalustat ja tapahtumat jäävät käyttöön jatkossakin.

Jenni Toivanen
Jatkuvan oppimisen johtaja, TkT
Savonia-ammattikorkeakoulu



Etäyökeskus mahdollistaa alueellisen kehittymisen

Työelämän murros ja teknologiakehityksen jatkuva muutos tuovat osaamisen kehittämiseen omia erityisiä haasteitaan. Yksi keskeinen haaste liittyy alueellisten, sosioekonomisten ja sukupuolten välisten erojen kasvamiseen ja eriarvoistumiseen. Tämä pyritään ottamaan huomioon jatkuvan oppimisen painotuksissa. Alueellisen yhteistyön merkitys tulee kasvamaan.

Yksi konkreettinen esimerkki jatkuvan oppimisen alueellisen koordinaation tärkeydestä ja merkityksestä on Hubittaako- hankkeessa aloitettu kehittämistyö, jossa jatkuva oppiminen pyritään alueellisesti varmistamaan etäyökeskus-mallilla.

Pihtiputaan keskustassa sijaitseva entisen paikallisen apteekin tiloissa (HUBteekki) toimiva etäyökeskus on alueella saanut positiivisen vastaanoton ja kokemukset ovat rohkaisevia. Hubittaako- hanke sai nimensä paikallisen aivoriihen tuloksena. Pihtiputaan kunnassa pohdittiin etäyökeskuksen eli hubin perustamista ja luontevasti etäyökeskukselle saatiin nimi.

Hankkeen vetäjä Miia Hiironen toteaa etäyökeskuksesta seuraavaa: "Osaamis- ja etäyökeskuksessa on tarkoituksena tuoda paikalliseen yhteisöön etätyötä tarjoava fyysinen tila sekä kehittää paikallisissa organisaatioissa jatkuvaa oppimista ja työssäoppimista."

Etätyökeskus mahdollistaa jopa oman kunnan oppimismuotoilun tai oppijakeskeisyyden. Näin edistetään oman kunnan ja organisaation etua ja sehän on tietenkin myös yhteiskunnan etu. "Voimme nostaa oman kuntamme osaamistasoa esimerkiksi tarjoamalla korkeakouluopintoja omalla paikkakunnalla", Hiironen toteaa. Vuoden 2021 alusta alkaen HUBteekin tiloissa onkin opintonsa aloittanut 12 sosiaalialan asioista kiinnostunutta opiskelijaa tähtäimenään sosionomi-ammattikorkeakoulututkinto.

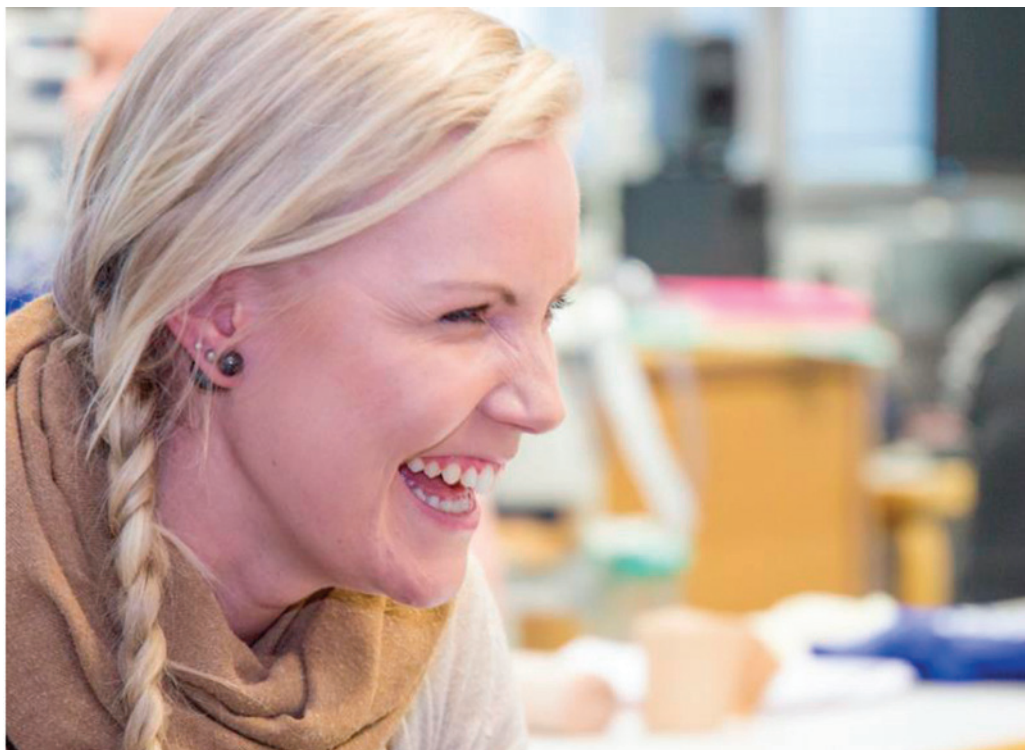
Tarve osaavista sosiaalialan työntekijöistä ja erityisesti sosionomeista tuli ilmi, kun Pihtiputaalla tehtiin henkilöstötarpeesta selvitystä. Kunnassa pohdittiin, mitä osaajia tulevaisuudessa tarvitaan eri kuntasektoreilla ja mikä osaaminen on tärkeää alueellisen kehittämisen näkökulmasta.

Yhteistyökumppanin löytymisen jälkeen koulutuksellinen yhteistyö on lähtenyt hyvin etätyökeskuksessa käyntiin. Plussaa on se, että koulutus toteutetaan paikallisesti, jotta myös perheelliset ja työssä käyvät pystyvät opiskelemaan etäkeskuksessa toimivin etäyhteyksin.

Etätyökeskus mahdollistaa eri toimijoiden joustavan vuorovaikutuksen. Mahdollisesti yhdessä ja samassa tilassa työskennellessä syntyy uusia innovatiivisia ideoita ja yhteistyön mahdollisuuksia. Nyt on jo syntynyt yhdessä opiskelijoiden kanssa muutamia hyviä ajatuksia esimerkiksi tapahtumista mitä paikallisesti voitaisiin toteuttaa. Koronasta huolimatta pohditaan, miten tapahtumat on mahdollista järjestää ja mahdollistaa näin yhdessä oppiminen.

Muutenkin korona on huomioitu Hubteekissa siten, että etätyökeskuksessa on kymmenen hengen rajoitukset voimassa tällä hetkellä. Keskuksessa on kaksi erillistä tilaa, jolloin rajoitusten noudattaminen onnistuu helposti. Miia Hiironen toteaa, että paikalle tullaan vain terveen- periaatteella. Tarjolla tilassa on maskeja sekä käsidesiä, joita käyttäjien toivotaan käyttävänkin ahkerasti

Pirjo Turunen, sosiaalialan yliopettaja



Vieläkö työpaikalla kuuluu naurua?

Korona-ahdistus ja etätyön jatkuminen paitsi tuntuu omassa päässä myös kuuluu yleisessä keskustelussa. Etätyössä tunteiden ilmaiseminen ja jakaminen jää vähemmälle kuin lähitapaamisissa, koska spontaaneja tapaamisia on selvästi niukemmin. Nauramisestakin on tulossa näemmä katoavaa kansanperinnettä, kun nauruvaje vaivaa sekä yksilöitä että yhteisöjä (Yle 6.2.2021).

Tutkiskelin itseäni viime viikolla naurun, tunteiden ja ahdistuksen näkökulmista parin työpäivän aikana. Teen paljon etätyötä, mutta viikoittain käyn myös ammattikorkeakoulun kampuksella Kuopiossa.

Millainen olo työpäivän jälkeen?

Miten erilaisia työpäivät voivat ollakaan. Sinä päivänä, kun olin kampuksella, kohtasin työkavereita livenä, vaikka huomattavasti vähemmän heitä siellä oli kuin ennen korona-aikaa. Huikattiin hyvät huomenet. Saatoin pyytää ja saada apua tietotekniseen ongelmaan lennossa, ihan noin vain, ilman erillistä yhteydenottoa.

Kampuspäivään mahtui kaksi hankepalaveria. Toinen niistä toki oli zoom-palaveri, joten siihen olisin voinut yhtä hyvin osallistua kotoa. Mutta toisessa olimme sopineet olevamme paikan päällä, koska luvassa oli työpajatyypistä työskentelyä. Siinä työpajassa me

nauroimme yhdessä. Useasti ja pitkään. Työpajan jälkeen jäimme vielä juttelemaan kuulumisia. Surimme myös yhden työkaverin pitkään jatkunutta sairautta ja toisen menehtymistä. Kaiken tuon jälkeen oli kuitenkin jotenkin kepeä olo.

Etätyöpäiväni taas oli tehokkaimmasta mutta myös kamalimmasta päästä. Siihen mahtui neljä etäpalaveria, eikä sitten mitään muuta mahtunutkaan. Tai toki jossakin välissä vastasin hätäisesti muutamaan sähköpostiin. Kun edellinen palaveri päättyi, olin jo myöhässä seuraavasta. Kotona etätyötä tekevä kumppani toi välillä kupillisen kahvia hörpättäväksi. Vietin siis tehokasta ruutu-aikaa kahdeksan tuntia yhteen pötköön. Viimeisen kokouksen aikana olin jo riisunut silmälasit pöydälle ja painelin sormilla silmät kiinni kulmaluuta samalla kun osallistuin keskusteluun. Painelun olen huomannut ehkäisevän ja vähentävän päänsärkyä. Onneksi oltiin kamerat kiinni. Kun kokous loppui, olin aivan naatti. Kävelyenkin jälkeen nukahdin sohvalle.

Tunteita äärestä laitaan

Millaisia tunteita noihin päiviin mahtui? Kampuspäivään mahtui iloa yhdessä tekemisestä ja siitä, että sai nopeasti apua. Mahtui siihen kyllä vähän pitkästymistäkin aamupäivän pitkään etäpalaveriin. Ja päivän lopuksi surun jakamista työyhteisön jäsenten elämäntilanteista.

Etäpäivään mahtui kiireen tuntua, tuskastumista sekä huolta aikataulusta ja huomisen tehtävistä. Mutta mahtui siihen myös tyytyväisyyttä siihen, että selvisin ja onnistuin. Päivän jälkeen voipuneena saatoin sanoa itselleni: hengissä ollaan ja kaikki hyvin. Mutta kuinka kauan tuollaisia päiviä jaksaisi, jos muunlaisia ei olisi välissä?

Nauretaan työyhteisö ehjäksi

Nuo kaksi esimerkkiä ovat tietysti ääri-ilaitoja mutta tosia. Se mikä antaa ajattelemisen aihetta, on päivien yleistettävyyys. Kokemuksen perusteella voin olla samaa mieltä siitä, että etätyössä nauretaan vähemmän kuin lähikohtaamisissa. Etäkokouksissa pyritään asiakeskeisyyteen ja tehokkuuteen eikä niissä juuri kuulumisia kysellä tai jaeta.

Pitemmän päälle yhteisöllisyyden kokemus alkaa etäilyssä rapautua tehokkuuden kustannuksella. Naurun on sentään todettu suojaavan stressiltä, kohottavan mielialaa, pitävän mielen tasapainossa ja yhdistävän ihmisiä. Se liimaa ihmisiä yhteen ja on lääkettä apatiaa vastaan.

Naurun aiheita kun elämässä riittää. Tekeekin mieli tuunata vanhaa sananlaskua "Kun itseään kiittää, niin kiitosta riittää" muotoon, "Kun itselleen nauraa, niin naurua riittää". Pitkää ikää ja selkäreikkeitä meidän kaikille! Myös työn lomaan.

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu



Syö - älä tuhlaa

Kestävän kehityksen tarkoitus on turvata hyvä tulevaisuus tuleville sukupolville. Kyseessä ei ole hokkuspokkustempu, vaan arjen valinnat. Kestävään kehitykseen kuuluvat: ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja inhimillinen kestävyys.

Hyvä esimerkki ekologisen kestävä kehityksen harjoittelusta on konkretisoida, miten paljon jokainen meistä hukkaa syömäkelpoista ruokaa päivittäin, puhutaan siis ruokahävikistä.

Jokainen suomalainen heittää syötävää ruokaa menemään keskimäärin 20-25 kiloa eli noin 125 euron verran vuodessa. Yhteensä noin 500 miljoonan euron edestä. Maailman mittakaavassa puhutaan jopa 1000 miljardista dollarista, kun samaan aikaan lähes 700 miljoonaa ihmistä kärsii nälästä.

Teidän, että tällainen vastakkainasettelu on raflaavaa. Nälänhädän syyt ovat syvällä mm. historiassa, sodissa, politiikassa ja ilmastonmuutoksessa.

Nykyynuoriin ei enää pure samat uhkaukset, jos ruoka ei maistu, kuten ikäpolvellani. Huonosti syöviä lapsia ja nuoria syyllistettiin Biafran nälänhädän lapsilla. Nälkiintyneiden lasten kuvia nähdessään, ruoka maistui entistä huonommin.

Positiivinen tapa kasvattaa lapsia ja nuoria arvostamaan ruokaa on vuosittainen, valtakunnallinen hävikkiviikko.

Hävikkiviikolla muistutetaan, että ruoka on liian hyvää hukattavaksi. Kuopiossa järjestettiin syksyllä Servican, Jätekuon, Savonia-ammattikorkeakoulun ja Kuopion kaupungin yhteistyönä koulukampanja.

Savonian ns. hävikkilähettiläsopiskelijat järjestivät 5. – 6. luokkalaisille tapahtuman, jossa mietittiin yhdessä ruokahävikin pienentämistä. Mukana oli 12 Kuopion koulua.

Opiskelijoiden mukaan oppilaat kyllä tiesivät aika hyvin ruokahävikistä, haasteena oli tehdä hävikin vähentämisestä arkipäivää eli valintoja joka aterialla tai jopa ruokaostoksilla.

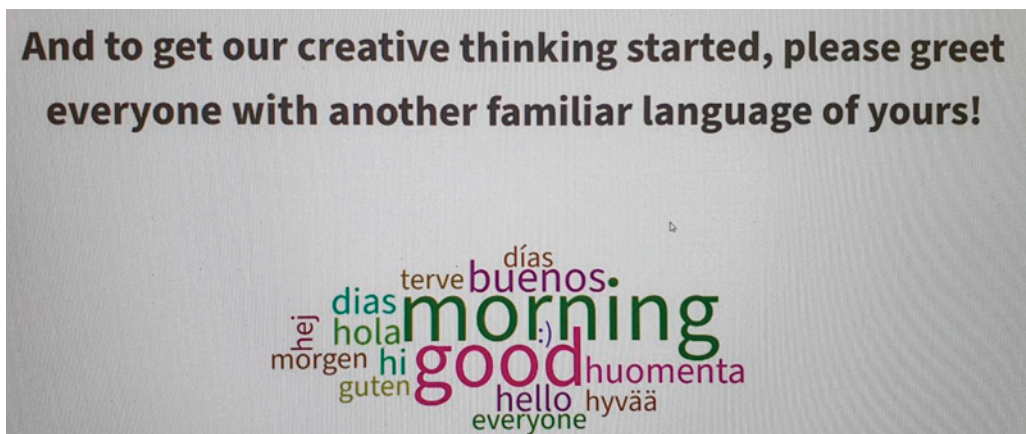
Koulujen keittiöissä seurattiin viikoittain ruokahävikin syntymistä ja toteutuneita määriä kirjattiin seurantataulukoihin. Hävikkimittareita oli käytössä koulujen ruokaloiden seinällä. Mittari kertoi oppilaille päivittäin, kuinka paljon biojätettä oli syntynyt.

Teemana oli ruokahävikin ilmastovaikutukset. On arvioitu, että kaikesta kulutuksen ympäristökuormasta kolmannes syntyy ruuasta. Kuusi prosenttia ostetusta ruuasta päätyy syömäkelpoisena roskiin. Niin myös joka kymmenes vihannes tai hedelmä.

EU:ssa, Suomessa ja Kuopiossa on asetettu tavoitteeksi puolittaa ruokahävikki vuoteen 2030 mennessä. Tee sinäkin kestäviä arjen valintoja.

Kaija Sääsکی
yrityspalvelujohtaja

And to get our creative thinking started, please greet everyone with another familiar language of yours!



Globaali yhteistyö alkaa hyvän huomenen toivotuksilla.

Pelasta maailma

Kuopioon kokoontui helmikuun lopussa Savonia-ammattikorkeakoulun kutsumana noin 300 ihmistä 34 eri maasta maailman eri laidoilta, virtuaalisena tietysti. Tällainen kokoontuminen ei olisi ollut mahdollista vanhaan aikaan, aikaan jolloin matkusteltiin. Tämä avaa aivan uuden mahdollisuuden yhteisen ymmärryksen rakentamiselle ja yhteistyölle yli maantieteellisten ja ideologisten rajojen kun ei tarvitse välittää matkamääräyksistä, viisumeista ja matkakuluista.

Syy kokoontumiselle oli halu olla osa jotain, joka on vasta muotoutumassa mutta on varmasti merkityksellistä. Lähtökohta on aika tyly: YK julistaa, jotta Ihmiskunta seisoo nyt tien risteyksessä sen päätöksen kanssa, millaisen perinnön haluamme jättää tuleville sukupolville. EU on julistanut maailmanlaajuisen ilmasto- ja ympäristöhätätilan. Suomenkin hallitus on todennut, että ilmastonmuutos on ihmiskunnan suurin uhka.

Tätä vasten tuntuu, että on vaikea olla pienen ihmisen asialla mutta kun ottaakin lähtökohdaksi humanistisen antropologian uranuurtajan Margaret Meadin viisauden "Älä koskaan epäile pienen, sitoutuneen ihmisryhmän kykyä muuttaa maailmaa. Se on itse asiassa ainoa tie muutokseen." niin tunnelin päässä oleva valo ei olekaan vastaan tuleva juna, vaan omissa käsissä oleva tulevaisuus.

Kuopion kokoontumisen teema oli Creating Human Security (ihimillistä turvallisuutta luomassa). Lähestyimme näitä globaaleja uhkia seminaarissa ja lukuisissa työpajoissa tarkastelemalla ihmisten arjen turvallisuutta ristiinpölyttämällä eri aloja, erilaisia näkökulmia ja erilaisia ihmisiä. Elämme suurten muutosten keskellä, muutosten, jotka koskettavat meitä kaikkia. Koronapandemia on opettanut, jotta kriisi voi tulla yllättäen kaikkialle maailmaan yhtä aikaa. Creating Human Security -teema avasi sitä, miten rakennamme yhdessä entistä turvallisempaa maailmaa ponnistaen ihmisten arjesta esimerkiksi niin Suomessa, Ukrainassa, Espanjassa kuin Sambiassa. Yhteistyöhön tarvitaan ihmisiä ja yhteisöjä, jotka luovat jaettavaa arvoa välittämättä kulttuurisista ja yhteiskunnallisista eroista. Jokainen ymmärtää, että nyt tarvitaan tekoja ja tekijöitä. Tulevaisuuteen vaikuttaminen on omissa käsissä.

Kokoontuminen oli samalla yhteenvetoa menneestä ja kansainvälisen yhteistyön rakentamista Human Security -verkostotyölle, joka käynnistyi 10 vuotta sitten Kuopiosta käsin. Savonian tultua verkostotyön koordinaattoriksi vuonna 2016 verkosto on laajentunut eurooppalaiseksi yhteistyöksi ja nyt mukaan on liittymässä korkeakouluja laajemminkin maailmalta. Tavoite on luoda tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä koulutuksen avulla ilmastokriisiin ja luontokatoon ratkaisuja, jotka helpottavat ihmisten elämää entistä ennakoimattoman tulevaisuuden hallinnassa. Uudet virtuaaliset tavat kokoontua ja yhteiskehittää ratkaisuja saattavat olla parhaimmillaan sitä parasta mahdollista näkemysten sovittelua ja sitä kautta vakauden edistämistä turvallisen tulevaisuuden luomiseksi.

CMX-yhtyeen sanoin:

”Pelasta maailma

Tee se jo tänään

Tee jotakin mahdotonta”

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)



Luotatko ihmisiin työssäsi?

Luen uusinta Kauppalehti Fakta (3/2021), minkä teemanumerona on johtaminen ja palkitseminen. Handelsbankenin maajohtaja Hanne Katraman haastattelussa lukee isolla "Mitä enemmän johtaja uskaltaa luottaa ihmisiin, sitä enemmän aikaa hänelle jää ydintehtäviin". Olen ollut johtaja vasta hyvin vähän aikaa. Silti olen ehtinyt havaita paljon asioita ympärilläni. Sellaisiakin, mitä en uskonut tulevan eteeni, tai en vain osannut niitä ennen katsoa sellaisesta kuvakulmasta, että olisin ne huomannut.

Tuo kirjoitus, että uskaltaa luottaa ihmisiin, on osuva, sillä tätä olen juuri miettinyt tällä hetkellä. Tai se tuli hyvällä tavalla ajatuksiini ihan ilman miettimistä. Kaikki langat käsissäni pitävänä ihmisenä (mikä on ollut vain oma pyrkimykseni) havahduin siihen, miten tyytyväinen olen minulle tulla, kun asiat hoituvat ilman minua. Ihan ilman, että edes yritän olla mukana joka paikassa. En edes osaisi tehdä kaikkea, ja kukapa osaisi. Lähinnä olisin tiellä. Uuden opettelua minulle monella tavalla.

En halua myöskään olla poissa. Ajattelen, että luottamus on tärkeää joka suuntaan. Luottamus ei kuitenkaan tarkoita, että ei tarvitsisi olla läsnä. Myös keskustelun merkitys ja viestiminen ovat vain korostuneet työssäni viime aikoina.

Työpaikkani on Great Place to Work. Saavutimme sertifikaatin jo toisen kerran peräkkäin. Korkeakoululle ihan huippu juttu. Sertifikaatin takana on henkilöstön sitoutuminen ke-

hittää hyvää työyhteisöä. Luottamusta tarvitaan koko organisaatiossa, niin johtamisessa kuin kaikessa muussakin työssä. Pohdin omaa toimintaani ja meidän yhteistä lupausta olla Suomen paras korkeakoulutyöyhteisö. Jokainen voi rakentaa oman osansa tähän ja siinä haluan olla mukana.

Jenni Toivanen
Jatkuvan oppimisen johtaja, TkT
Savonia-ammattikorkeakoulu



Saavutettavuus on laatua

Nykyään puhutaan yhä useammin saavutettavuudesta. Saavutettavuuden pitäisi olla verenkierrössämme kaikissa asioissa, mitä teemme, luomme ja kehitämme – kaikille meille. Kun tieto tai palvelu on saavutettavaa, se on muodossa, johon kaikki pääsevät käsiksi ja ymmärtävät sen. Ajanvarausohjelma ei siis voi olla kätevä vain hyvin ja kaikkia värejä näkeville, eikä kieli olla kryptistä spesialistikieltä, vaan kaikille ymmärrettävää ja selkää suomea.

Saavutettavuus on toki erityisen tärkeää, ellei jopa välttämätöntä ihmisille, joilla on jokin vamma tai rajoite. Joku ei kuule tai näe kunnolla, muistisairaus alkaa sotkea elämää, hahmottamisen kanssa on ongelmia, oppimisvaikeus tai keskittymisen ongelmat raastavat. Meistä jokainen on kuitenkin elämämme aikana tilanteissa, että emme pysty toimimaan tavalliseen tapaan. Stressi alistaa, hiirikäsi katkeaa, koliikkilapsi valvottaa tai voi olla, että suomen kielen taito vasta kehittyy. Tällainen rajoite väistyy usein onneksi ajan mukana. Kieli on ytimessä

Toisaalta, ei tarvitse olla mitään erityisiä hankaluksiakaan, että ymmärtämisen kanssa on toisinaan vähän niin ja näin. Me kaikkihan sokeudumme kielenkäytöllemme. Se, mikä on arkea esimerkiksi terveydenhoidon ammattilaiselle, on ainutkertaista potilaalle. *Meneekö sulla mitään jatkuvana?* on tavallinen kysymys – mutta kenelle? Hoitaja ei välttämättä huomaa, että tiedustelu on käsittämätön potilaalle, sillä hoitajahan kysyy niin joka päivä, monta kertaa.

Mutta terveyspalvelut ovat kaikille meille monenlaisille tallaajille. Sote-alan asiakkaat ovat yhä moninaisempia, palvelut digitalisoituvat, ja niiden pitäisi olla myös kustannus-tehokkaita. Kaikessa tässä hässäkössä saavutettavuudesta kiinni pitäminen vaatii hereillä olemista. Lainsäädännön vaatimukset huokuvat niskaan, ja terveydenhoidon ammattilaisilla on oltava tietoa ja päivitettyä taitoa tuottaa kaikille saavutettavia sisältöjä.

Olipa asiakkaana siis kuka hyvänsä, hänen pitäisi pystyä hakemaan ja saamaan tietoa terveysasioista, varaamaan aika, asioimaan ja suunnistamaan terveydenhoidon tiloissa, auloissa ja kerroksissa, kommunikoidaan henkilökunnan kanssa ymmärrettävästi. Hänen pitää pystyä myös hoitamaan itseään kotona ohjeiden mukaan, lirauttamaan purkkiin oikealla tavalla ja lukemaan Omakannasta tulokset.

Kieli on kiistatta ratkaiseva osa jokaista vaihetta terveydenhoidossa.

Ydinasia kouluttaa terveysalaa

Ydinasia-hanke pureutuu nimenomaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kielellisen saavutettavuuden parantamiseen. Humanistisen ammattikorkeakoulun ja Savonian helmikuussa 2021 alkanut yhteishanke kouluttaa Pohjois-Savossa terveydenhoitoalan, kuntien ja järjestöjen henkilöstöä ja vapaaehtoistoimijoita, sekä erilaisia palveluiden suunnittelijoita ja sisällöntuottajia. Koulutus antaa eväitä toimia saavutettavasti sekä kasvokkain että digitaalisissa terveydenhuollon palveluissa.

Vaikka hanke on vasta alussa, toteavat Savonia-ammattikorkeakoulun opettajat Soilimaria Korhonen ja Minna Kaija-Kortelainen, että parhaat asiantuntijat ovat erilaiset käyttäjät itse.

– Hankkeen aikana kanssamme työskentelee ryhmä erilaisia käyttäjiä, jotka testaavat esimerkiksi sähköisiä terveyspalveluja, mutta myös aulatiloja. Monen voi olla vaikeaa suunnistaa sokkeloisissa tiloissa ja pelkästään tekstin muodossa oleva opaste tarvitsee rinnalleen kuvia. Testaajien näkemykset ovat äärimmäisen tärkeitä, että ymmärrämme monenlaisia erilaisia käyttäjiä ja heidän tarpeitaan. Käyttäjän palaute antaa signaalin, miten palvelua on kehitettävä helppokäyttöisemmäksi.

En tiedä ketään, joka valittelisi jonkun palvelun tai sisällön olevan aivan liian selkeä ja helppo ymmärtää. Helposti saavutettavat palvelut eivät häiritse ketään, vaan päinvastoin, ne hyödyttävät kaikkia – niin palveluiden käyttäjiä kuin tarjoajia. Vai haluaisitko sinä luoda palvelun, jota asiakkaat eivät osaa käyttää, ja jonka kautta sinä et myöskään tavoita asiakkaitasi? En usko.

Tekstin toimittajana toimi Pirjo Turunen

Lisätietoja Ydinasia – Kielellinen saavutettavuus sosiaali- ja terveyspalveluissa- hankkeesta saat hankkeen toimijoilta: minna.kaija-kortelainen@savonia.fi ja/ta soilimaria.korhonen@savonia.fi.



Kuva Pixabay.

Tyytyväinen – tyytyväisempi – kokeile itse!

Yhteishaku ammattikorkeakouluihin on parhaillaan menossa. Ammattikorkeakoulut ovat olleet olemassa yhden kokonaisen sukupolven ajan eli lähes 30 vuotta. Siitä 25 vuotta ne ovat olleet vakinainen osa Suomen koulutusjärjestelmää. Historiansa aikana niissä on suoritettu yli puoli miljoonaa tutkintoa. Yli puoli miljoonaa työelämäään sijoittuvaa tutkintoa on paljon.

Miltä ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työurat näyttävät? Asiaa tutkitaan siten, että tutkinnon suorittaneet vastaavat viisi vuotta valmistumisen jälkeen ns. uraseurantakyselyyn. Marraskuussa 2020 kysely tehtiin siis vuonna 2015 valmistuneille.

Kyselyyn vastasi vajaat 9000 henkilöä, ja esimerkiksi Savonia-ammattikorkeakoulusta valmistuneista vastasi lähes 60 prosenttia. Kyselyssä kartoitetaan työtillannetta, työn ja koulutuksen vastaavuutta sekä osaamisen hyödyntämistä ja lisäkoulutustarpeita.

Amk:ssa suoritettuun tutkintoon ja työuraan ollaan tyytyväisiä

Kyselyn perusteella ammattikorkeakoulusta valmistuneet ovat tyytyväisiä: 83 prosenttia on tyytyväinen koulutukseensa ja 87 prosenttia on tyytyväinen tutkinnon jälkeiseen työuraansa. Ylemmän amk-tutkinnon suorittaneet ovat vielä hieman tyytyväisempiä kuin amk-tutkinnon suorittaneet.

Koulutus on työelämärelevanttia, sillä viisi vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen vastanneista kokopäivätyössä on yli 80 prosenttia ja työttömänä vain pari prosenttia. Yrittäjänä toimii neljä prosenttia ja tutkintoon johtavassa koulutuksessa on kolme prosenttia.

Työpaikan voi löytää monella tapaa, ja usein on ihan sattumankauppaa, mihin työura lopulta vie. Moni ammattikorkeakoulu esitteleeekin nettisivuillaan ja somessa opiskelijoiden uratarinoita. Ne konkretisoivat ja värittävät kyselyjen ja tilastojen yleistäviä numerotietoja. Esimerkiksi Savonian sivuilla on toistasataa kiinnostavaa opiskelija- ja uratarinaa.

Tutkinto antaa paljon, mutta vielä on vara parantaa

Uraseurantakyselyssä yksi kysymys koskee koulutuksen tuottamia geneerisiä eli yleisiä työelämätaitoja. Vastausten perusteella ammattikorkeakouluopiskelu on kehittänyt erityisesti kykyä oppia ja omaksua uutta sekä oma-aloitteisuutta, itsenäistä työskentelyä sekä tiedonhankintataitoja. Nuo kaikki ovat tärkeitä taitoja asiantuntija- ja kehittämistehävissä toimiville, joihin amk-tutkinnon suorittaneet yleisesti sijoittuvat.

Kun taas listataan taitoja, joita työelämässä tarvitaan enemmän kuin vastaajat mielestään ovat tutkinnosta saaneet, listan kärjessä ovat ongelmanratkaisutaito sekä stressinsietokyky ja sopeutuminen uusiin tilanteisiin. Niiden jälkeen seuraavat organisointi- ja koordinoititaidot sekä vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot.

32

Jälkimmäisestä listasta me amk-toimijat voimme poimia eväitä opetussuunnitelmatyöhön ja pedagogisiin ratkaisuihimme. Näin meillä on mahdollisuus kehittää hyviä koulutuksiamme entistä paremmiksi.

Vaihtoehtoja on tarjolla laidasta laitaan

Alempaa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevat ovat monenkirjava joukko. Vuonna 2019 tutkinnon aloittaneista yli puolet oli vähintään 25-vuotiaita. Tutkintoa suorittavista työn ja opiskelun yhdisti 58 prosenttia. He joko kävivät töissä opiskelun ohessa tai opiskelivat työn ohessa.

Jos on siinä tilanteessa, että miettii, mihin korkeakoulujen yhteishaussa hakisi, niin vaihtoehtoja on paljon. Kaikkien eri alavaihtoehtojen lisäksi voi valita toteutusmuodon eli päivä- ja monimuotovaihtoehdon välillä. Voi valita kotipaikan lähellä olevan ammattikorkeakoulun tai mahdollisimman kaukana sijaitsevan. Monia asioita on punnittavana valintahetkellä. Ja jos yhteishaussa ei tärppää, avoimet opinnot tarjoavat vielä lisää mahdollisuuksia opiskelun aloittamiseen.

Ensi syksynä on taas paljon uusia alkuja ilmassa. Olipa opiskeluala, -tapa ja -muoto mikä tahansa ja tuleva opiskelupaikka missä päin Suomea tahansa, toivotaan, että syksyllä voidaan aloittaa lukuvuosi ilman koronan aiheuttamia rajoituksia. Aurinkoisin odotuksin.

Marja Kopeli
koulutusasiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

Lisätietoja uraseurantakyselystä mm. [Amkista uralle -hankkeen loppuseminaarin aineistoista](#).



Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Virvon, varvon, tuoreeks, terveeks – Viretorilla

Virvon, varvon, tuoreeks, terveeks – virvotaan pääsiäisen aikaan. Viretorilla virvotaan tuoreeks, terveeks läpi vuoden.

Aika harva kuopiolainen tietää, että Viretori on oivallinen palvelukokonaisuus terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja terveiden elämäntapojen opetteluun niin yksilöille, yrityksille, järjestöille kuin yhdistyksillekin.

Mistä onkaan kyse? Viretori (<https://viretori.savonia.fi/>) on Savonia-ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden palvelua, samalla se on työelämäkäytäntöihin ja asiakastyöhön valmentava ympäristö.

Viretori-harjoittelussa opiskelijat tuottavat hyvinvointipalveluja ja pyörittävät samalla omaa vastaanottoa. Mikä onkaan parempi paikka harjoitella kuin oikeassa työssä, ohjautusti, kannustavassa ilmapiirissä.

Viretorilla harjoittelevat niin fysioterapia-, terveydenhoitaja-, sosionomi- ja sairaanhoitajaopiskelijat kuin myös tradenomiopiskelijat. He toimivat arjenesimiehinä koordinaattorin apuna saaden valmiuksia esimiestehtäviin.

Vuosittain noin 70 opiskelijaa harjoittelee Viretorilla. Näin korona-aikana sairaaloiden ja kuntoutuslaitosten harjoittelupaikat ovat tiukassa, mutta näin saamme paikattua tilanetta. Kaikki vieläpä hyötyvät: opiskelijoiden opinnot etenevät, he valmistuvat oikeaan aikaan, asiakkaat saavat laadukkaita palveluja kohtuuhintaan.

Viretorilla tarjotaan matalalla kynnyksellä terveyttä edistävää ohjausta, neuvontaa, toimintakykykartoituksia ja myös kuntotestausta. Tarvittaessa tehdään myös kotikäyntejä.

Yritykset tarvitsevat usein ergonomiohjausta ja taukoliikuntaa. Etätyön huima kasvu on lisännyt ergonomian tarvetta myös kotikonttoreihin. Keittiönpöydän ääressä kököttäminen loputtomissa Teams-palavereissa aiheuttavat monia vaivoja ja krampeja, mielenterveydestä puhumattakaan.

Omasta ja työyhteisön hyvinvoinnista kannattaa pitää huolta – tapoja ja palveluja on Pohjois-Savossa monia. Kokeile jotain uutta: Viretori.

Kaija Sääsä, yrityspalvelujohtaja
Business Center, <https://www.bcpohjois-savo.fi>
Savonia-ammattikorkeakoulu



Joukko pohjoissavolaisia luovien alojen yrittäjiä pohtimassa, miten autetaan yhdessä luovien keinoin yrityksiä maailmalle

Luova Pohjois-Savo

Nyt on yhteiskunnan jälleenrakentamisen aika. Ilmastonmuutos, luontokato ja muut globaalit kriisit muuttavat tulevaisuuttamme odottamattomalla tavalla. Muutos näkyy kiihtyvänä elämäntapojemme uudistumisena, elinkeinojen murroksena ja ympäristötietoisuuden kasvuna. Mutta muutoksen hallinta on meidän omissa käsissämme. Muutoksen hallintaan tarvitaan luovaa ajattelua, rohkeita valintoja ja jaettava arvonluontia.

Muutoksen hallinnassa kulttuurinen taju ja luova osaaminen ovat avainasemassa. Kulttuuri on Euroopan sivistyksen, perinteen ja historian ytimessä, ja se on tärkeässä asemassa alueiden vetovoiman lisäämisessä ja identiteetin vahvistamisessa. Kulttuuri ja luovuus ovat tärkeitä innovaatioiden vauhdittajia ja mahdollistajia sekä tärkeitä lähteitä yrittäjyydelle. Alkuvuodesta julkaistu eurooppalainen laaja tutkimus tuli johtopäätökseen, jotta kulttuuri ja luovat alat ovat avainasemassa Euroopan kasvussa ja talouden jälleenrakennuksessa.

Kulttuurin ja luovan osaamisen voimasta kertoo sekin, että Euroopan komissio julkaisi taannoin aloitteen Uusi eurooppalainen Bauhaus, joka muodostaa risteyskohdan taiteen, kulttuurin, sosiaalisen osallisuuden, tieteen ja teknologian välillä. Se tuo kestävä kehityksen asuinpaikoillemme ja haastaa meidät yhdessä visioimaan ja rakentamaan kestävä ja osallistavaa tulevaisuutta.

Pohjois-Savossa on tartuttu asian edellyttämällä tarmokkuudella siihen, miten tehdään tulevaisuudessa entistä vaikuttavampaa työtä kulttuurin, taiteen ja luovan talouden edistämiseksi. Viime viikolla Savonia-ammattikorkeakoulu julkaisi Luova Pohjois-Savo -kehittämisen- ja toimenpideohjelman, jonka tavoitteena on nostaa esille luovan alan vai-

kuttavuutta Pohjois-Savossa sekä kiinnittää huomiota luovan osaamisen merkitykseen alueen elinvoimalle ja asukkaiden hyvinvoinnille. Ohjelmassa pohjustetaan luovien alojen vaikuttavuutta ja toimintaa eri näkökulmista. Se pohjautuu sekä valtakunnallisiin että eurooppalaisiin linjauksiin ja politiikoihin.

Ohjelman tulevaisuuden visio on, että luovat alat synnyttävät alueen asukkaille ja toimialoille uutta arvoa kestävästi ja lisäävät alueen vetovoimaa. Tavoitteet vision toteutumiseksi ovat:

1. Pohjois-Savossa toimii kansainvälisesti verkottunut luovan talouden ekosysteemi.
2. Luovien alojen osaaminen poikkileikkaa kaikkia toimialoja ja innovaatiokärkiä.
3. Luovat alat toteuttavat kestävä kehityksen tavoitteita.

Ohjelma on suuren ihmisjoukon voimanäyte; sisällön yhteiskehittämiseen on osallistunut yli 300 henkilöä yrityksistä, yhdistyksistä ja julkiselta sektorilta sekä taiteilijoita ja itsensä työllistäjiä. Tämä on osallistavaa aluekehitystä parhaimmillaan.

Luova Pohjois-Savo kehittämisohjelma löytyy verkosta:

<https://luovaveto.savonia.fi/2021/03/12/luova-pohjois-savo-kehittamisohjelma-on-julkaistu/>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)



Tunnistetaanko strategisia kyvykkyyksiä ja johdetaanko osaamista?

Strategisten kyvykkyyksien tunnistaminen voi tuntua haastavalle, kun sitä lähtee tarkemmin pohtimaan. Paljon helpompaa voi olla luetella yksittäisiä osaamisia, mitä henkilöillä on. Mutta miten nämä linkittyvät strategiseen osaamiseen tai miten osaamista ylipäätään johdetaan? Tämä on haastava johtamisen osa-alue.

Deloitte on tehnyt tutkimuksen *Human Capital Trends 2020*, minkä mukaan suuri osa yritysjohtajista ei tiedä, miten henkilöstön osaamista tulisi kehittää tai minkälaista osaamista yritykseen tulisi hankkia. Asia on nyt selvästi noussut esille eri organisaatioissa ja tässä halutaan myös kehittyä.

Strategisten kyvykkyyksien rakentaminen voi viedä aikaa, joten johtamistyössä on pysyttävä myös arvioimaan tulevaisuutta ja rakentamaan kokonaiskuvaa jo ennakoivasti. Menestyvään toimintaan tarvitaan huolehtimista osaamisesta ja varmistaa, että oikeat henkilöt ovat oikeissa tehtävissä. Myös urapolun suunnittelu jo hyvissä ajoin sekä henkilöiden sitouttaminen yrityksen toimintaan ovat tärkeä osa osaamisen tulevaisuustyötä.

Työelämän osaamisvaatimukset ovat muuttuneet ja tämä on noussut jopa kriittiseksi asiaksi. Riittävä osaajien saaminen on yksi huolen aihe, mutta myös henkilöstön osaamisen kehittäminen. Samoin on huoli siitä, millä osaamisella opiskelijat siirtyvät työelämään.

Esim. Opetushallituksen ja Valtioneuvoston selvityksissä on havaittu, että korkeakoulu-opiskelijoilla on heikot geneeriset taidot kuten päättelykyky, ongelmanratkaisu, kirjoittaminen jne. Nämä kehittyvät toki työelämässä, mutta ovat erittäin tärkeitä substanssi-osaamisen rinnalla ja näitä tulisi vahvistaa myös opinnoissa.

Verkostot ja kumppanuudet ovat tärkeä tekijä osaamisen johtamisessa. Esille nousee myös oppilaitosten ja työelämän yhteistyö ja tässä tarvitaan entistä tiiviimpää ja vuoro-vaikutteista mallia, missä yhdessä koulutetaan osaajia tuleviin haasteisiin. Yhteistyöhön sitoutuneet kumppanit ovat tuki myös organisaatioiden kyvykkyysien määrittelytyössä. Tulevaisuutta on vaikea ennustaa, mutta yhdessä voidaan ainakin ketterästi reagoida kehittämistarpeisiin.

Jenni Toivanen, jatkuvan oppimisen johtaja
Antti Iire, tutkimus- ja kehityspäällikkö
Savonia-ammattikorkeakoulu



Hyvä opinnäytetyö syntyy vuoropuhellen

Ammattikorkeakoulujen työelämälähtöiset opinnäytetyöt vastaavat koulutuksen ja työelämän yhteistyöhaasteeseen. Opinnäytetyön tavoitteet liittyvät sekä opiskelijan oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen omalla asiantuntijuusalallaan sekä laajemmin ajateltuna koko työelämän kehittämisen tarpeisiin ja tavoitteisiin. Työelämälähtöisten opinnäytetöiden aiheet valikoituvat yleensä yhteistyössä opiskelijan, ammattikorkeakoulun ja työelämän kanssa.

Opinnäytetöiden laatu on tärkeää

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöille on Arenen toimesta laadittu eettiset suositukset, joiden tehtävänä on omalta osaltaan varmistaa opinnäytetöiden laatua. Eettisten suositusten tavoitteena on yhtenäistää ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöprosessia, edistää hyvää tieteellistä käytäntöä ja kohentaa opinnäytetöiden laatua.

Opinnäytetöiden työelämävastaavuutta edistää myös laaja työelämälähtöinen tutkimus- ja kehittämistoiminta. Jatkuva vuoropuhelu siitä, mitä vaatimuksia opinnäytetyölle ja sen tekemiselle asetetaan, edistää sekä ammattikorkeakoulujen että työelämän kehittymistä.

Vaalijassa panostetaan kokonaisprosessiin

Hyvänä esimerkkinä toimivasta koulutuksen ja työelämän yhteistyöstä opinnäytetyöprosessista on Vaalijan kuntayhtymän toimintatapa, josta Savonia ammattikorkeakoulun kuntoutuksen ylemmän ammattikorkeakoulu-tutkinnon opiskelijat Minna Moilanen ja Hanna-Leena Niskanen toteavat: ”työnantajan kannustus ja tuki opintotoihin on tärkeä. Opinnäytetyön aiheet linkittyvät käytännön työhön ja opinnäytetöiden anti siirtyy asiakaslähtöiseen kuntoutustyöhön.”

Opinnäytetyön aiheet linjataan yhdessä

Kuntoutuksen johtaja Maarit Rantakurtakko kertoo, että opinnäytetöiden tekeminen alkaa yleensä keskustelusta opiskelijoiden kanssa. Yhteiskeskustelussa selvitetään opiskelijan mielenkiinnon kohteet ja se mitä hän haluaisi tutkia tai kehittää. Yhdessä pohditaan, mikä tutkimus/kehittämistyö hyödyttäisi myös organisaatiota ja tukisi asiakaslähtöistä toimintaa. Erityisen tarkkaan puntaroidaan tutkimusten eettisyyttä ja tietosuojaa.

Ohjaus on tärkeä osa prosessia

Työnantaja tukee opinnäytetyöprosessia nimeämällä työpaikalta ohjaajan, joka tukee sekä ohjaa opiskelijaa läpi opinnäytetyön kannustaen opiskelijaa oma-aloitteeseen sekä itsenäiseen työskentelytapaan. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön työelämävastavuus kohenee tämän ohjauksen myötä.

Vaalijalassa on nimetty opinnäytetyön ohjaus- ja vertaisryhmä YAMK-opiskelijoille. Ryhmässä opiskelijat tutustuvat muiden opiskelijoiden opinnäytetyöprosessiin, jakavat kokemuksia ja omaa asiantuntemustaan. Ryhmätyöskentely antaa mahdollisuuden osaamisen ja osallistamisen jakamiseen, jotka tukevat opinnäytetyön tasalaatuisuutta organisaation sisällä. Avoin keskustelu ryhmässä edesauttaa eettisten näkemysten pohdintaa ja samalla tukee tieteellisiä hyviä käytäntöjä. Minna ja Hanna-Leena toteavatkin yhteen ääneen, että

Ryhmästä saatu vertaistuki ja kannustava ilmapiiri rohkaisevat innovatiiviseen ja aktiiviseen työskentelyyn opinnäytetyön tekemisessä ja työssä yleensäkin.

Pirjo Turunen, sosiaalialan yliopettaja



Opiskelija, sinulla on väliä. Tartu tarjottuun apuun.

Kuluva lukuvuosi on ollut korkeakouluopiskelijoille haastava. Pitkin kevättä olemme kuulleet uutisia opiskelijoiden jaksamisen ja hyvinvoinnin kasvavista ongelmista. Kaiken takana on korona ja sen aiheuttama täysin tai osittain etäopiskeluun siirtyminen, myös ns. päivätoteutuksissa.

Eryteisesti viime syksynä tai nyt tammikuussa aloittaneilla opiskelijoilla kokemus opiskelusta on ehkä ollut ihan erilainen kuin mitä nuori mielessään oli kuvitellut. Opiskelu on ollut pitkälti luurit päässä kotona istumista ja kuuntelemista, ei kampeuksilla yhdessä asioiden omaksumista, ei juttelua, ei edellisillan jutuille nauramista.

Yhteisön ja vertaistuen puute kuormittaa opiskelijoita, osa miettii keskeyttämistä

Maaliskuussa korkeakouluopiskelijat vastasivat kyselyyn, jossa selvitettiin heidän liittymistään ja sitoutumistaan korkeakoulu yhteisönsä ja opintoihinsa. Kyselyyn vastasi noin 1300 opiskelijaa, joista yli 1000 oli ammattikorkeakouluopiskelijoita eri puolilta Suomea. Kyselyn perusteella hätkähdyttävän pieni osa, vain neljä prosenttia, amk-opiskelijoista kokee olevansa vahvasti osa korkeakoulu yhteisöään. Joka kymmenes ei tunnista tai koe yhteisöllisyyttä ollenkaan. Karua ja huolestuttavaa.

Yhteisöllisyys ja osallisuus lisäävät turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Etä-opiskelu ei selvästikään pysty opettajien parhaasta yrityksestä huolimatta luomaan kaikille tunnetta kuulumisesta omaan tärkeään porukkaan. Kampuksella yhdessä opiskelun luoma vertaistuki jää saamatta.

Samasta kyselystä selviää, että lähes joka viides opiskelija on harkinnut keskeyttävänsä tai jo keskeyttäneet opintonsa koronan opiskeluun aiheuttamien tekijöiden takia.

Savonian Suotuisa-hanke tarjoaa tukea, jos opinnot takkuavat tai mieli on matalalla

Opiskelijoiden tilanne on yhteinen huoli. Ministeriö jakoi siksi alkuvuodesta korkeakouluille kuusi miljoonaa euroa opiskelijoiden ohjaukseen ja hyvinvoinnin tukemiseen. Yhteensä rahoitusta sai 38 hanketta.

Savonia-ammattikorkeakoulun Suotuisa-hanke aloitti heti vuoden alusta konkreettiset toimet. Kevään aikana on järjestetty keskusteluryhmiä, otettu yhteyttä opiskelijoihin ja perustettu matalan kynnyksen chat-palvelu. Nuo kaikki ovat osoittautuneet tarpeellisiksi. Lisäksi tekeillä on opinnäytetyö, jossa selvitetään, mikä kuormittaa opiskelijoita ja mikä antaa voimavaroja.

Vastaavanlaisia palveluita ja selvityksiä on meneillään muissakin korkeakouluissa.

Huomenna torstaina Savonia-ammattikorkeakoulu, opiskelijakunta Savotta ja Suotuisa-hanke tarjoavat opiskelijoille verkossa vappukonsertin teemalla Great Place to Learn goes Wappu with Vesala. Yhteisen konsertin viesti on, että vaikka olemme erillään, olemme yhdessä. Takana on erikoinen ja haastava lukuvuosi, mutta puhallamme silti yhteen hiileen ja yhteisönä meillä on kaikissa tilanteissa voimavara toisissamme.

Marja Kopeli
koulutusasiantuntija, Suotuisa-hankkeen projektiryhmän jäsen



Vakioturistit vastuullisesti KuopionTahkolla. Kuva: Kaija Sääsä.

Matkakuumetta – kestävät palmut puhuttavat

Ei mennyt kuin vuosikymmen, kunnes Pohjois-Savon matkailutoimijat saivat tiukan väennön jälkeen sovittua, millä brändillä aluettamme markkinoidaan: Kuopio-Tahko.

Nimikompromissi oli järkevää, ja kuntaliitos kruunasi sen. Tahko uudistuu kestävästi.

Tahkon alue turvaa tulevaisuuttaan vastuullisen matkailun nimissä. Kiikarissa on Visit Finland Sustainable Travel Finland (STF) -merkki. Merkki ei ole mikä tahansa, vaan sen saaminen edellyttää seitsemän teeman kehittämistä, joiden tulee olla kunnossa.

Tahkon alueen yritykset ovat tottuneet toimimaan yhdessä. Pienet ovat piiri, ja kaikki tuntevat toisensa, mikä nopeuttaa ja helpottaa yhteistyötä. Voisi puhua jopa Tahkon tahdosta.

Niinpä yrittäjät ovat sitoutuneet yhdessä myös kestävämmän matkailun kehittämiseen. Ja mikä parasta, yritykset saavat konkreettisia työkaluja avukseen.

Tahkon matkailussa painotetaan kasvua kestävästi, luontoa ja paikallisuutta arvostaen. Tavoite on, että kestävä matkailun merkki on käytössä viimeistään 2024.

Tunnustuksen saaminen edellyttää, että alueen ympärivuotisista yrityksistä 51 prosenttia täyttää Visit Finlandin asettamat ehdot.

Savonia-ammattikorkeakoulu vastaa tästä Sustainable Tahko -kehittämishankkeesta. Tahkolta on mukana 18 matkailualan yritystä. Toinen kriteeri on: mukana on vähintään 51 prosenttia alueen suurimman liikevaihdon yrityksistä. Niinpä sekin vaatimus on täytetty.

Kaiken kaikkiaan kestävän matkailun merkki edellyttää myös, että alueen yrityksillä on Visit Finlandin hyväksymä ympäristöjärjestelmä. Parilla tämä jo on, loput 16 panostavat kansallisen Ekokompassiympäristöjärjestelmän rakentamiseen.

Ympäristöjärjestelmässä arvioidaan yrityksen toiminnan ympäristövaikutukset sekä niiden ympäristöohjelman konkreettiset tavoitteet ja toimenpiteet. Usein on ympäristöystävällisyys johtaa myös taloudellisiin säästöihin.

Esimerkiksi Tahkon mökkimajoitusyrityksiltä on kartoitettu mökkien, sähkön ja muun energian kulutus, veden käytön tilanne, jätteiden lajittelut. Myös majoittujia eli turisteja ohjataan hyviin, kestäviin käytäntöihin.

Matkailu on meille tärkeä elinkeino, siksi sen kehittämisessä kannattaa rikkoa rajoja luoda uusia palveluja ja miljöitä.

Harvoin esimerkiksi saa huojuvat tekopalmut niin paljon savolaisten puheenpärinää – puolesta ja vastaan kuin Väinölänniemen Cafe Väinön ranta – etelän helteen mielikuva Kallaveden jäiden vasta sulaessa.

Pariisissa on jo 20 vuoden ajan roudattu tonneittain valkeaa hiekkaa Seinen varteen. Välillä tekobiitsi on ollut 3,5 kilometrien ja välillä 800 metrinen. Näppärästi muuttui vilkkaasti liikennöity rantamoottoritie hiekkaparatiisiksi, aurinkotuoleineen, juomakioskeineen, vesileikkejä unohtamatta.

Vastaavaa on ollut Prahassa ja Berliinissä – miksi ei myös Kuopiossa Kallameren rannalla, jossa hiekka on sentään aitoa.

Kaija Sääsکی
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu / Business Center



Pelasta pöriäinen -kampanjointi on hyvä esimerkki ilmastonmuutoksen paikallisesta viestinnästä. Kuva: Jyri Wuorisalo

Aika paikallisen ilmastojournalismin

Journalismin keskeinen tehtävä on kertoa maailmasta ja se maailma avautuu omasta elinympäristöstämme, omasta yhteisöstä. Miksi media, erityisesti paikallismedia ei kerro kuten urheilutuloksista, miten maailmamme muuttuu juuri nyt enemmän kuin ehkä koskaan? Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen koskettaa kaikkia kaikkialla; tiedämme kyllä, jotta ilmastonmuutos on jääkarhun suurin uhka mutta tiedämmekö ilmastonmuutoksen vaikutuksista vaikkapa metsiin ja metsätalouteen Pohjois-Savossa. Entä millaisiin kriisiaikoihin maataloutemme eli koko ruokaturvallisuutemme saattaa joutua lähivuosina kun sään ääri-ilmiöt piiskaavat maita, metsiä ja järviä? Entä mitä on tapahtumassa esimerkiksi ikääntyneiden terveysturvallisuudelle kun helle- ja kuivusjaksot lisääntyvät jopa Kuopiossa?

Toisaalta meillä on valtava määrä erilaisia alueellisia ilmastonmuutokseen liittyviä tutkimus- ja kehittämishankkeita, joilla pyrimme ymmärtämään mitä meille on tapahtumassa, jotta voimme luotsata turvallisempaan huomiseen. Teemme Suomessa jopa alueellisia ilmastotiekarttoja. Pohjois-Savossakin julkaistaan kesäkuussa oma ilmastotiekartta, jolla helpotetaan navigointia kestävämpään tulevaisuuteen. Olisiko siis aika uudelle yhteistyölle ilmastonmuutokseen varautumisessa ja sopeutumisessa, yhteistyölle, joka kytkee tutkitun tiedon ymmärrettävään viestintään? Tutkitun tiedon ja journalismin avulla voimme varmasti avata sitä, mitä kotikulmiemme elinympäristölle on tapahtumassa ja jo tapahtuu. Näin loisimme uutta kansalaistaitoa siitä, miten hallitsemme rajua muutosta ihan itse; tulevaisuus on omassa käsissä.

Paikallista Ilmastojournalismia tarvitaan jatkossa myös erilaisten ympäristökriisien hallinnan tueksi; journalismi on osa kriisinhallintaa vaikkapa siinä, miten suhtaudumme vanhan teollisuuden ja uuden ilmastopolitiikan ristiriitaisuuksiin paikallistasolla. Hyvänä esimerkkinä juuri käynnissä oleva PEFC-sertifiointi metsätaloudessa -kiista, jossa kyllä itse kullakin on mennyt hämmästyksen sormi ihmetyksen suuhun.

Ilmastonmuutos ja luontokato tulevat olemaan jotain ihan muuta kriisinhallinnalle niin paikallistasolla kuin globaalissa ympäristössä, ja siinä työssä tulevat loistamaan ilmastojournalismi, ilmastosovittelu ja ilmastodiplomatia; kolmikko, josta puhutaan vielä äärimmäisen vähän. Ilmastojournalismi tulee olemaan entistä vahvempi inhimillisen turvallisuuden ja ilmastoturvallisuuden esille nostaja.

Sulkava-lehti on suunnannäyttävä miten ilmastonmuutokseen tulee tarttua paikallisissa medioissa: <https://sulkavalehti.fi/2021/02/03/5532/>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)



Kuvaaja: Marc Sabat.

Digiä ja visioita työelämän oppimisen polulle

Suomi tarvitsee uusia osaajia tulevaisuudessa, mutta myös osaamisen kehittämistä ja päivittämistä. Tavoitteena on siis osaamistason, mutta myös koulutustason nosto. Tavoitteena on, että vuonna 2030 vähintään 50 % nuorista aikuisista suorittaa korkeakoulututkinnon. Tutkinnon suorittaneiden määrä nuorten aikuisten ikäluokassa ei ole viime vuosina kasvanut isolla vauhdilla, joten alempi korkeakoulututkinto tulisi tulevaisuudessa olla suoritettuna entistä nuorempana.

Teknologiäteollisuudessa korkeakoulutettujen tarve on vielä enemmän ja nyt. Tämä johtuu mm. teknologia-alan kasvamisesta ja uudistumisesta vauhdilla, mikä samalla vaikuttaa myös muiden alojen kehitykseen. Teknologia on mukana monen alan toiminnassa mm. teknologiakehityksen, digitalisaation ja datan hyödyntämisen muodossa.

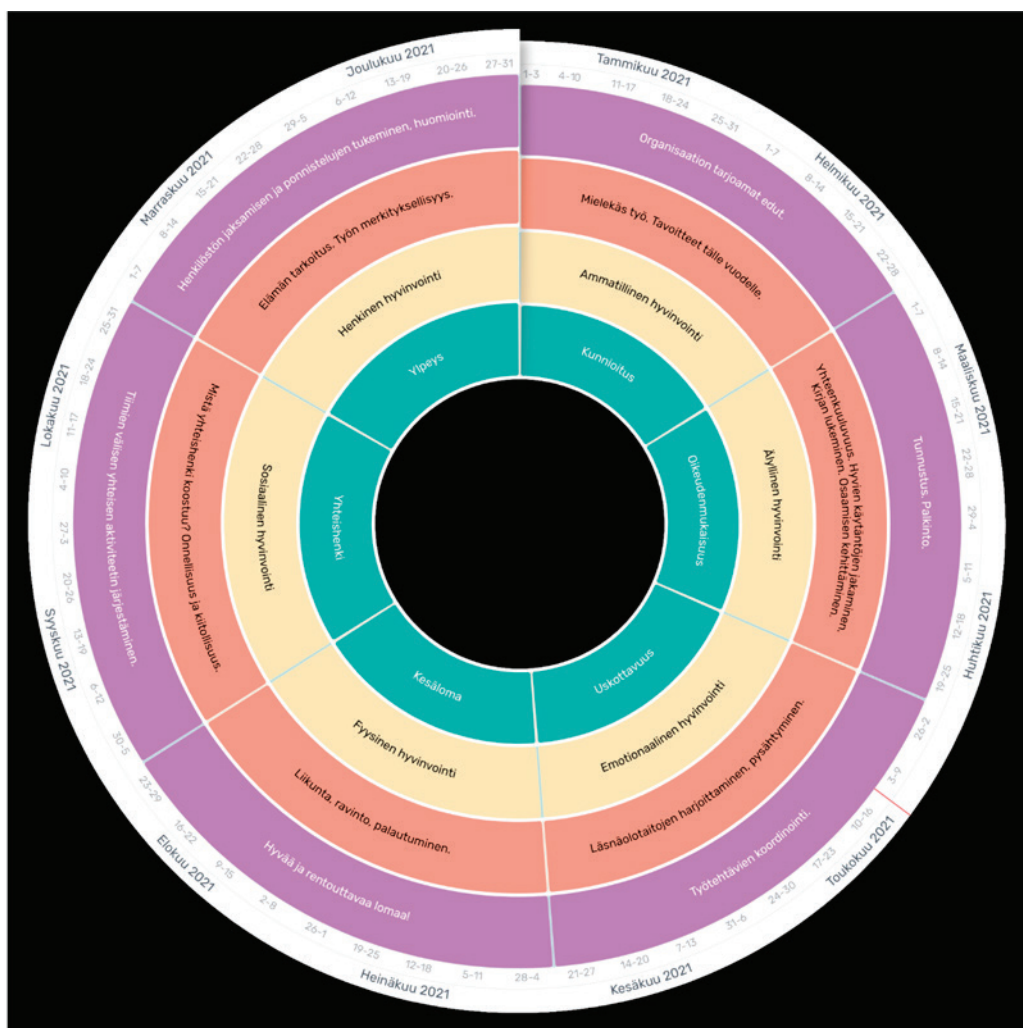
Vuosi 2030 on tavoitevuosi monelle isoille kehittämisloikalle. Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -vision tavoitteena mm. korkeakoulujen yhteinen digitaalinen ympäristö. Tästä näkyvä hanke on Digivisio 2030, minkä tavoitteisiin kaikki Suomen korkeakoulut ovat sitoutuneet. Digivisiossa mahdollistetaan oppijan joustava ja monimuotoinen opiskelu ja korkeakoulujen uudistuminen. Tavoitteena on, että vuonna 2030 Suomessa on avoin oppimisen ekosysteemi. Tämä vaatii korkeakoulujen yhteistyötä ja tiedon liikkumisen joustavasti.

Digivisiossa tätä työtä tekemään on perustettu erilaisia asiantuntijaryhmiä, jotka teemallisesti ovat

- konsortioyhteistyö ja rahoitus (yhteistyönmallit ja toimintatavat tukemaan korkeakoulujen osallistumista digivisiotyöhön)
- strategiset muutokset (digivision toiminnallisen tavoitetilan mahdollistaminen)
- arkkitehtuuri, tekniset ratkaisut ja tietoturva (digivision digitaaliset ratkaisut ja -palvelut sekä tietoturva ja tietosuojat)
- digipedagogiikka (digivision pedagogiikan kehittämistarpeet)
- toiminnallinen muutos ja muutosjohtaminen (oppijan käyttäjämatkan tunnistaminen ja sujuva toimintamallin muutos digivision tavoitetilassa)
- kumppanuudet ja ekosysteemi (ekosysteemin muodostuminen ja yhteistyö rinnakkaisien kehittämistoimenpiteiden kanssa)
- viestintä (ulkoinen ja hankkeen sisäinen viestintä).

Isoja tavoitteita on, ja ei tämä ihmettelemällä valmiiksi tule, joten kyllä tämä vaatii korkeakouluilta yhteistyötä ja aktiivista vuoropuhelua työelämän kanssa. Digivisio on itsessään iso kokonaisuus ja työelämän osaamistarpeen ratkaisemiseksi ja tukemiseen tarvitaan uudistavia ratkaisuja ja yhteistä otetta myös koulutuksen ja pedagogiikan näkökulmasta. Teknologiaa, digiä ja dataa sekä yhteisiä tavoitteita. Tämä tarvitsee uudistavaa yhteistyötä, vuoropuhelua ja osaajia.

Jenni Toivanen, jatkuvan oppimisen johtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Hyvinvoinnin vuosikello - apu hyvinvoinnin edistämiseen

Hyvinvoinnin vuosikello on työkalu, joka auttaa työorganisaatiota ja työyhteisöä hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan suunnittelussa ja toimintavuoden tavoitteiden konkretisoimisessa ja läpiviemisessä. Vuosikello on ohjeellinen malli, jota työyhteisö voi käyttää pohjana suunnitellessaan omaa toimintaansa vuoden aikana.

Hyvinvoinnin vuosikello-ehdotus opinnäytetyönä

Hyvinvointikoordinaattori YAMK- opiskelija Sanna Hukkanen kehitti opinnäytetyönään ehdotuksen hyvinvoinnin vuosikellosta Savonian ammattikorkeakoululle kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Teoriapohjana opinnäytetyössä oli Hettlerin hyvinvoinnin ulottuvuudet. Aineistona kehittämistyössä käytettiin Savonian Great Place To Work -henkilöstötutkimuksien tuloksia vuosilta 2019-2021.

Miten vuosikelloa käytetään?

Jotta hyvinvoinnin vuosikellosta saisi kaiken hyödyn hyvinvoinnin edistämiseen, olisi hyvä, jos se käytäisiin säännöllisesti läpi koko työyhteisön kanssa ja tarvittaessa päivitetäisiin. Tarkastelussa tulee huomioida työorganisaation toiminnan kokonaissuunnittelu. Hyvinvoinnin vuosikello on osa kokonaisuutta.

Vuosikello on hyvä olla kaikilla tiedossa ja esillä myös visuaalisesti. Vuosikello on oivallinen työkalu yhteisöllisyyden vahvistamiseen työssä.

Vuosikellon voi teemoittaa

Hyvinvoinnin vuosikellon rakenne ja vuodenajan etenevät teemat on hyvä päättää työyhteisön/organisaation erilaisissa hyvinvointiryhmissä, joissa on edustus eri työntekijäryhmistä. Kuukausittaisten teemojen valikointiin ja tehtäväsisältöjen suunnitteluun vaikuttaminen luo osallisuuden tunnetta ja lisää sitoutumista.

Vuosikellon voi rytmittää työvuoden ajankohtaisten ilmiöiden ja tavoitteiden mukaisesti. Teemoja on mahdollista vaihdella vuosittain saadun palautteen perusteella. Savonian opinnäytetyönä tuotetussa hyvinvoinnin vuosikello-ehdotuksessa teemat on sidottu kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiseen.

Arvo-ajattelu ohjaa

Savonian arvot: *luotettava-rohkea-yhteisöllinen*, näkyvät myös opinnäytetyön tuotoksena esitetyssä hyvinvoinnin vuosikellossa. Vuosikello-ehdotuksen teemoissa arvot ovat keskiössä vuosikellon syvintä ja perusteellisinta osaa.

Pirjo Turunen, sosiaalialan yliopettaja



Tuhat YAMK-tutkintoa Savoniasta täynnä. Tavoitteet ovat entistä korkeammalla

On fanfaarin paikka. Savonia-ammattikorkeakoulussa on nyt koossa tasan tuhat ylempää ammattikorkeakoulututkintoa.

Ylempi amk-tutkinto on ammattikorkeakoulussa suoritettu maisteritasoinen tutkinto, ja esimerkiksi insinööri (ylempi AMK) on englanniksi Master of Engineering. YAMK-opinnot antavat tietoa ja osaamista vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä toimimista varten. Tutkinto tuottaa saman kelpoisuuden julkiseen virkaan kuin yliopistoissa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto.

YAMK yhdistää työn ja opiskelun – monialaisesti

YAMK-koulutus suoritetaan työn ohessa, ja keskeinen periaate on yhdistää työelämän kehittämisen ja opiskelu. Tärkeänä oppimisen elementtinä on koulutusalat ylittävä monialainen dialogi, joka esimerkiksi Savoniassa varmistuu valinnaisten yhteisten opintojen kautta.

Työelämän innovaatiot syntyvät usein juuri tällaisissa yllättävissäkin kohtaamisissa.

Koska työelämän kehittämisenäkökulma edellyttää kokemusta olemassa olevista käytännöistä, koulutukseen vaaditaan kahden vuoden työkokemus amk-tutkinnon jälkeen. Ura-seurantakyselyssä YAMK-tutkinnon suorittaneista 90 % onkin sitä mieltä, että on pystynyt hyödyntämään työelämässä saamaansa osaamista opinnoissa.

Koulutus alkoi 2002, ja tutkintojen määrä lisääntyy kiihtyvää vauhtia

Maisteritason amk-tutkinnoilla on takanaan jo liki 20 vuoden taival. Ensimmäiset kokeiluryhmät aloittivat syksyllä 2002. Savoniassa pilottikoulutuksena tietä aukaisi hyvinvointiteknologian jatkotutkinto, jossa yhdistyivät tekniikka ja terveysala. Savoniassa aloitti 20 opiskelijan ryhmä, ja yhteensä Suomessa kokeilun aloitti tuolloin reilut 150 opiskelijaa.

Nyt Suomessa on suoritettu vajaat 29 000 YAMK-tutkintoa, ja tutkintojen määrä nousee vuosi vuodelta kiihtyvää tahtia. Ensimmäinen tuhat tutkintoa tuli täyteen vuonna 2008 eli kuuden vuoden päästä kokeilun aloittamisesta. 10 000 tutkinnon raja saavutettiin vuonna 2014 ja 20 000 tutkinnon rajapyykki vuonna 2018.

Tänä vuonna menee 30 000 tutkinnon raja kirkkaasti rikki. Lähes kaikki nuo kymmenet tuhannet monialaista osaamista saaneet asiantuntijat ovat rikastuttamassa suomalaista työelämää ja yrityksiä, osa toki myös ulkomailla.

YAMK-tutkinnon suorittaneet nimittäin työllistyvät hyvin, mikä käy ilmi valtakunnallisesta selvityksestä. Tuoreimman kyselyn mukaan lähes puolet heistä on kehittämis-, johtamis- ja hallintotehtävissä.

Savonia palaa YAMK-juurilleen: monialainen hyvinvointiteknologia on edelleen osaamiskärki

Savoniassa on menossa yli 20 erilaista tutkintoon johtavaa YAMK-koulutusta ja niissä lähes 800 opiskelijaa. On sekä suomen- että englanninkielisiä koulutuksia, on kokonaan verkossa opiskeltavia ja on myös lähiopiskelupäiviä sisältäviä.

Strategiansa mukaisesti Savonia hakee parhaillaan jatkuvan oppimisen kouluttajana valtakunnallista ja kansainvälistäkin profiilia. Profiilikeskusteluissa on vahvasti mukana Digital Health -teema, johon liittyy mm. saman niminen englanninkielinen YAMK-tutkinto ja suuren kysynnän vuoksi suunnilleen saman sisältöinen suomenkielinen koulutus.

Kun muistetaan, että Savonian ensimmäinen YAMK-koulutus liittyi juuri hyvinvointiteknologiaan, niin jatkuvan oppimisen profiilissaan Savonia on palaamassa YAMK-tasoisien koulutuksensa juurille. Tuolloin 2000-luvun alkuvuosina koulutus oli aikaansa edellä ja jäi tauolle, koska se ei kiinnostanut hakijoita riittävästi.

YAMK-tutkinnot ennakoivat tulevaa ja ovat joskus jopa aikaansa edellä

Koulutus kuitenkin palasi vuonna 2017 englanninkielisenä verkkototeutuksena Digital Health -nimellä entistäkin monialaisempana – ja hakijoita kiinnostavana. Tekniikan ja sosiaali- ja terveysalan lisäksi taustatutkinto voi olla myös liiketaloudesta.

Digipedagogiset ratkaisut mahdollistavat, että opiskelijoita on eri puolilta maailmaa, tällä haavaa Norjasta, Irlannista, Kroatiasta ja Kamerunista.

YAMK-tutkinnot elävät ajassa. Ensi tammikuussa Savoniassa alkaa kolme kokonaan uutta koulutusta. Opiskelun voi aloittaa myös itselle sopivan aikataulun mukaisesti talven aikana milloin tahansa avoimessa amk:ssa tarjolla olevien monialaisten opintojen kautta.

Uutta luoden kohti seuraavaa tuhatta tutkintoa!

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu



Luontoarvot ovat keskeinen osa paikallistason päätöksentekoa. Kuva: Jyri Wuorisalo.

Ilmasto- ja luontokatovaalit

54

Tämän vuoden kuntavaalit ovat ensimmäiset kunnan ilmasto- ja luontotyön vaalit. Nyt tehdään valintoja vaalikaudelle, jonka aikana tullaan kunnissa tekemään kauaskantoisia päätöksiä siitä, millaisen perinnön jätämme tuleville sukupolville. Suhtautuminen Ilmastomuutokseen ja luontokatoon määrittävät pitkälle tämän perinnön. Maailman talousfoorumin arvion mukaan yli puolet maailman bruttokansantuotteesta on riippuvainen luonnosta. Ihminen ei selviä ilman luontoa.

Ilmastomuutos ja luontokato eli luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat olleet näihin päiviin asti jossain muualla tapahtuvia ilmiöitä tai siis siltä on tuntunut, koska näistä ei juurikaan uutisoida paikallistasolla. On vaikea ymmärtää, miten nämä ilmiöt vaikuttavat vaikkapa meidän terveyteen ja hyvinvointiin, arjen turvallisuuteen.

Sitra julkisti toukokuussa selvityksen kuntien ilmasto- ja luontotyöstä. Siinä kerrotaan selkeästi ja konkreettisesti, jotta kunnat voivat vaikuttaa merkittävästi ilmastopäätöihin esimerkiksi kotien lämmityksen ja liikenteen ratkaisulla. Luonnon monimuotoisuutta on mahdollista vahvistaa vesistöissä, lähimetsissä ja viheralueilla sekä kaavoituksessa.

Paikallistasolla Ilmasto- ja luontoon kannattaa panostaa. Lähivuosina kunnissa tehdään ratkaisevia päätöksiä siitä, miten ilmasto- ja luontotoimet vaikuttavat asukkaiden viihtyvyyteen, hyvinvointiin ja yritysten mahdollisuuksiin rakentaa pitkäjänteisesti tulevaisuuttaan. Jokainen kunta joutuu ottamaan kantaa kiertotalouteen eli talousmalliin, jossa ei tuoteta jatkuvasti lisää tavaroita, vaan hyödynnetään käytössä olevien tuotteiden ja materiaalien arvoa.

Kaksi kolmasosaa Suomen kunnista on asettanut ilmastotavoitteen mutta luonnon monimuotoisuutta koskevan tavoitteen on asettanut vasta joka viides kunta. Ilmastotavoite on tyypillisesti hiilineutraalius, jolla tarkoitetaan sitä, että paikallistasolla syntyy vain sen verran ilmastopäästöjä kuin siellä pystytään sitomaan ilmakehästä esimerkiksi metsiin.

Luonnon monimuotoisuustavoitteiden asettamista varten kunnissa tarvitaan yhä enemmän tietoa luonnosta (lajeista, elinympäristöistä jne.) sekä luontokadon hidastamisen toimenpiteistä ja niiden oletetuista vaikutuksista. Luonto on aina paikallista, siksi se on niin tärkeä osa kunnan työtä.

Mutta kuntien ilmastotyössä on myös muhimassa ongelma, jota ei ole kunnolla oivallettu. Hiilineutraalius on toki keskeinen tavoite mutta se on ilmastomuutokseen hillintää ei varautumista ja sopeutumista. Ilmastomuutoksen näkyvin ja tuntuvin ilmiö on sään ääri-ilmiöt. Helteet, kuivuus, tulvat, rankkasateet, myrskyt, roudan puute, lumen puute, tykkylumi jne. koettelevat entistä enemmän myös meitä.

Sään ääri-ilmiöihin varautumisella ja sopeutumisella eli ilmastoturvallisuudella tulee olemaan kiire kunnissa, koska sää vaikuttaa koko yhteiskunnan toimivuuteen kun ääri-ilmiöt aiheuttaa palveluihin kuten terveydenhuoltoon ja kotihoitoon häiriötilanteita, jotka voivat olla jopa kohtalokkaita arjen turvallisuudelle.

Kuntien ilmasto- ja luontotyössä on varauduttava myös paikallistason ympäristökonflikteihin. Ihmisiä kiinnostaa yhä enemmän kestävä kehitys ja toimet paikallistasolla ilmastomuutoksen ja luontokadon saralla. Tämä kehitys johtaa vääjäämättä ristiriitoihin kun vanha teollisuus ja hitaasti muuttuvat elinkeinot kohtaavat radikaalitkin ilmasto- ja luontotoimet erityisesti maa- ja metsätaloudessa.

Kuntien valtuustot ja ilmastojournalismi tulevat olemaan merkittävä osa paikallistason ilmastosovittelua. Edessä olevat yhteiskunnallinen muutokset, jopa kriisit vaativat sivistystä, joka antaa meille entistä suuremman valmiuden uudistua ja vastata tulevaisuuden ongelmiin.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)

Blogi on julkaistu alun perin Sulkava-lehden Viikon vieras -palstalla 30.5.2021.

Mielikuvia vai faktaa kesätyöstä?

Näin kesäloman kynnyksellä jäin etsimään tutkittua tietoa kesätyöstä ja merkityksistä. Hämmästykseni huomasi, että nopealla tiedonhauulla ei käsiini osunut yhtään tieteellistä tutkimusta kesätyöstä viime vuosilta. Vai enkö vain osannut etsiä kesälomaan virittäytyneillä aivoillani.

Ei yhtään tutkimusta siitä, mitä kesätyö merkitsee tai mahdollistaa. Puhumattakaan siitä, miten kesätyö on auttanut urapolkua eteenpäin, motivoinut koulutukseen haussa tai vahvistanut kesätyöntekijän käsitystä siitä ettei tässä työssä ainakaan kannata jatkaa.

Kokemuksia kesätöistä löytyy

Erinäisiä kertomuksia ja hajanaisia huomioita kesätöiden ihanuudesta tai kauheuksista sen sijaan löytyy pilvin pimein. Miten sai toimia työpaikan valtuutettuna kahvinkeitäjänä koko pitkän kesän tai tehdä töitä joista kukaan muu ei ollut kiinnostunut. Tai miten hienolla ja perinpohjaisella perehdyttämisellä nuoren työntekijän itsetunto nousi kohisten kesän aikana. Kokemuksien kirjo on laaja.

56

Kesätyö on ensimmäinen kosketus työelämään

Odotuksia kesätyötä kohtaan on sekä nuorella työntekijällä että yrityksellä, joka palkkaa nuoren. Nuoret odottavat kesätyöltä eniten omaa rahaa eli euroja kukkaroon, työkoke-musta sekä mukavaa työyhteisöä ja työkavereita. Ehkä joku odottaa hyvää fiilistäkin ja sitä, että saa tehdä merkityksellistä ja tärkeää työtä. Kesäpäivät eivät valu hukkaan työssä. On selkeä vaihtoehto rannalla loikoiluun.

Kesätyön on saattanut aloittaa jo varsin nuorena. Tarkoittaahan kesätyö useimmiten kou-lulaisten tai opiskelijoiden loma-ajallaan tekemää määräaikaista työtä.

Syytä tutkia

Mikäli sinulla ei ole vielä kesätyötä (vinkkejä kyllä löytyy miten se löytyy) tai muuten vielä kesäsuunnitelmat auki, otapa työn alle tutkimuksen tekeminen kesätyöstä. Tuoreita ajatuksia ja tutkittua tietoa asiasta tarvitaan ja kaivataan. Tsemppiä sinulle, joka otat haasteen vastaan.

Pirjo Turunen, sosiaalialan yliopettaja





KuPS 14C-juniorit hiovat taktiikkaa ja nostattavat tiimihenkeä. Kuva: Saija Nivamo.

Hyvät hyrinät

Draft-liikeideakilpailussa oli ennätysmäärä osallistujia. Mistä tämä kertoo?

Maailman huippujoukkueiden juniorityö näkyy vuosien jälkeen voittoina liigatasoilla, EM-, MM- ja olympiakisoissakin. Ja myös huikeina yksilöiden uratarinoina.

Samasta juniorityöstä on kyse Draft-liikeideakilpailussa, joka järjestetään itäsuomalaisena yhteistyönä Savonia-ammattikorkeakoulun, Itä-Suomen yliopiston, Savon ammattopiston, Karelia-ammattikorkeakoulun ja Riverian kanssa. Kilpailu on tarkoitettu kaikille näiden oppilaitosten opiskelijoille, alumneille sekä henkilöstölle.

Tarvitaan määrää eli massaa. Uusia liikeideoita ja innovaatioaihioita tulee olla satoja, joista muutamat jalostuvat menestyviksi yrityksiksi. Jos ei ole määrää, ei synny laatuakaan. Samaa pätee missä tahansa lajissa, jopa jalkapallossa.

Alkukesän haku Pohjois-Savossa tuotti tänä vuonna ennätyselliset 23 ideaa. Näistä 17 tiimiä esitteli ideansa Business Center Pohjois-Savon asiantuntijoista ja yhteistyökumppaneista kootulle raadille.

Korona-aika näkyi innovaatioissa: jopa reilu puolet tiimeistä esitteli raadille verkkopalvelu- tai muun sähköisen sovellusidean.

Suurimman Draft-rahoituksen sai Invested Group Oy pelillistetyllä osakesijoittamisen sovelluksellaan. Tiimi oli mukana kilpailussa jo toista kertaa ja täydensi näin ensimmäisen kierroksen 1000 euron pottia 3000 eurolla.

Ensimmäisen kierroksen 1000 euron rahoituksen sai viisi tiimiä, joista kaksi, metallialaan liittyvä Team Appolan idea sekä Team Feeladon mentorointikonsepti verkkosovelluksiltaan.

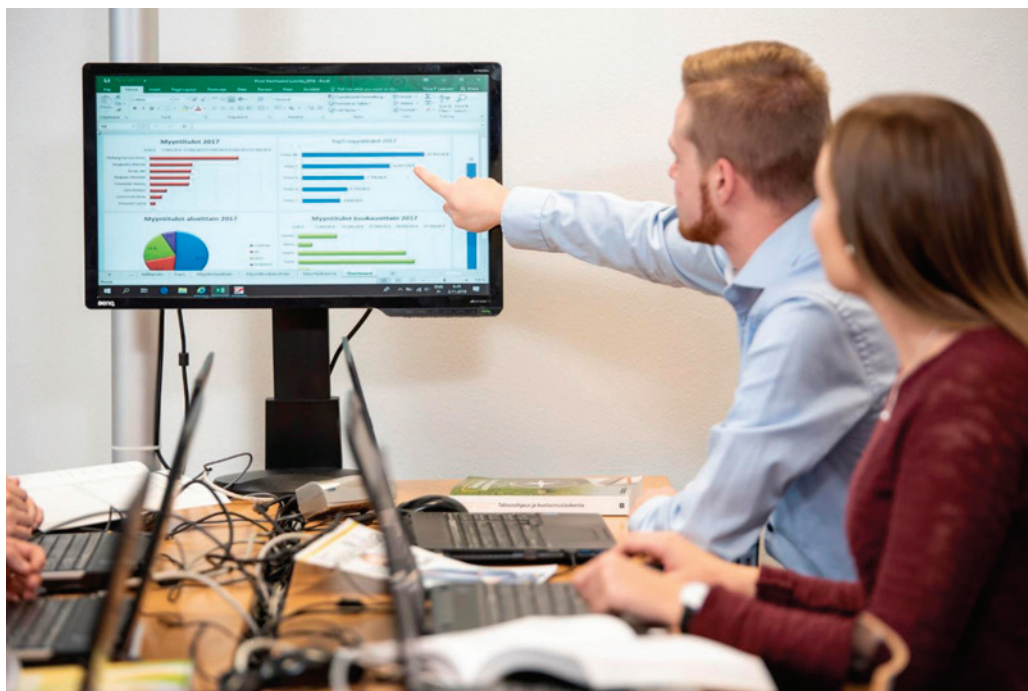
Jatkorahoitus myönnettiin yhdelle tiimille. Team Unaku sai rahoitusta neuropsykiatrisen valmennuksen kehittämiseen. Virtuaalisten ideoiden rinnalla raati vakuuttui myös jätteen käsittelyn laitteesta ja puun polttoon liittyvästä Noetonista. Lisäksi neljälle tradenomitaukselle tiimille myönnettiin Kuopion Tradenomiopiskelijoiden stipendirahaston stipendi.

Nyt on hyvät hyrinät ja Pohjois-Savossa yrittäjyys- ja innovaatio-osaajien yhteistyö pelittää. Tämä näkyy varmasti myös uusissa liikeideoissa.

Business Center Pohjois-Savo, Savon Yrittäjät, Kuopion alueen kauppakamari, Kuopion Starup Hub, Crazy Town, Tahko Ski Lift Pitch, Hiihtokoulu, KPY Novapolis, Genelec:n innovaatiolaboratorio – kaikkien näiden ja monen muun toimijan yhteistyö muuttaa kulttuuriamme, jossa idearikkaus ja yrittäjyys henkisyys ovat ylpeydenaihe, eikä enää taivaanrannanmaalarin leima.

Nyt annetaan luovien ideoiden virrata kesälomalla. Ideat on luotu syksyllä jalostettaviksi. Lisätietoja: www.draftprogram.com ja www.bcpohjois-savo.fi.

Kajja Sääski
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu
Business Center Pohjois-Savo



Klikkaillaan osaamista

Jatkuva oppiminen on yhden jos toisenkin koulutusasioita seuraavan huulilla. Tämä ei ole vain oppilaitosten asia, vaan työelämän ja koulutusorganisaatioiden yhteinen askel turvata osaamisen ja koulutuksen taso, ja varmistaa työelämän kehittyminen sekä työntekijöiden saatavuus työmarkkinoilla.

Jatkuvalla oppimisella itsessään tarkoitetaan työelämään kohdentuvaa koulutusta, mikä uudistetaan osaamista työuran ja yleensäkin elämän eri vaiheissa. Tämä kohdentuu enemmän muunto- täydennys- ja erikoistumisopintoihin. Johonkin muuhun kuin tutkintoon tähtäävään koulutukseen, joskin se voi johtaa myös siihen. Tässä oleellisena asiana on myös, miten kertynyttä osaamista tunnustetaan ja tunnustetaan esim. osana tutkintokoulutusta, jos sellaiseen osaamista halutaan hyödyntää.

Jatkuvan oppimisen mallit eivät ole mitenkään lukittuja tai edes kunnolla hahmottuneita, mitä ne voisiva olla. Varsinkin korkeakoulutus on mielletty ehkä hieman vähemmän joustavaksi muutoksiin, mitä työelämässä tarvitaan, mutta tähän haetaan nyt selvästi erilaisia tapoja tehdä asioita yhdessä. Ammattikorkeakoulut ovat tässä vielä ehkä yliopistoja ketterämpiä ja osaltaan työelämälähtöisempiä. Uudistuksessa tarvitaankin myös koulutusorganisaatioiden yhteistyötä.



Työelämän oppimisen ja osaamisen verkkokauppa olisikin hienoa. Ajatellaan, että yritys tarvitsee uutta osaamista, koulutusta tai tutkimusta ja klikkailisi verkkokaupasta sopivat vaihtoehdot. Järjestelmä välittäisi tiedon ja haluttu osaaminen tai palvelu olisi hetkessä käytettävissä. Tämähän olisi kerrassaan mahtavaa. Ajatustasolla kuulostaa sille, mitä nyt tarvitaankin. Mutta, prosessit eivät toimi ihan näin näppärästi. Ei korkeakouluissa, eikä muissakaan organisaatioissa. Myöskään koneet eivät hoida yksin tehtäviä vaan ihmiset ovat tässä avainosaajia.

Oppimisen ja osaamisen uudistaminen on tärkeää ja sitä täytyy kehittää, mutta vaikuttaa siis hyvin moneen asiaan. Osaajatarve synnyttää ihan uudenlaisia malleja tehdä yhteistyötä ja katsomista hieman tulevaankin, mitä osaamista siellä tarvitaan. Jäädään kuulolle, mitä kaikkea onkaan tulossa.

Jenni Toivanen, jatkuvan oppimisen johtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Kuva Pixabay.

Oma ala voi löytyä mutkien kautta. Jokainen tarina on yhtä hyvä.

Kesän alussa somessa näkyi riemastuneita huudahduksia, kun oli tullut tieto tutkinto-opiskelupaikan saamisesta ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Nyt ollaan heinäkuussa, ja moni näistä illoin kaiuttaneista on varmaan jo ottanut paikan vastaan ja etsinyt tulevalta opiskelupaikkakunnaltaan asuntoa. Uusi toiveita herättävä elämänvaihe on edessä. Illoitsen heidän puolestaan.

Viime vuonna ammattikorkeakoulujen syksyllä alkaviin koulutuksiin otti paikan vastaan yhteensä 38 000 opiskelijaa. Tänä vuonna hakijamäärissä tehtiin uusi ennätys ja ensisijaisia hakijoita oli jopa enemmän kuin yliopistoihin. Voi kuvitella, että hakemiseen on ladattu monta toivetta ja unelmaa.

Onko tämä oikea ala minulle?

Entä jos opiskelupaikan saaminen ei kuitenkaan aiheuta ilonpurkausta vaan pikemminkin herättää kysymyksen, onko saatu opiskelupaikka sittenkään se oikea. Opiskelupaikan vastaanottamista voi miettiä vielä reilun viikon ajan, sillä aikaraja on 16.7. Siihen mennessä viimeistään pitää tehdä tuo tulevan elämän, työn ja uran kannalta hyvinkin merkityksellinen päätös.

Meidän jokaisen opiskelu- ja työura kulkee omaa ainutlaatuista reittiään. Lueskelin satumanvaraisesti Savonian nettisivuilta joitakin opiskelu- ja uratarinoita. Yhden kohdalla pysähdyin vertaamaan tarinaa omaani eikä siinä juuri yhteisiä piirteitä ollut. Paitsi yksi.

Itse hain aikanaan – siis vuonna miekka ja kirves – heti lukion jälkeen yliopistoon opiskelemaan alaa, josta jo ennen joulua huomasin, että ei ole oma juttu. Niinpä menin kevääksi töihin, ja hain uudelleen samaan korkeakouluun ihan toiselle alalle. Sillä tiellä ollaan ja tämä toinen valitsemani reitti on koko ajan tuntunut omalta ja sopivalta, kiinnostavalta ja mahdollisuuksia antavalta.

Amk-hakijoista suurin osa on vähintään 25-vuotiaita

Mainitsemani Savonian uratarina kertoo henkilöstä, joka myös oli keskeyttänyt ensimmäisen tutkinto-opiskelunsa puolen vuoden jälkeen. Myös hän oli hakenut vauhtia ja tullut valituksi Savoniaan aivan toiselle alalle viiden vuoden kuluttua ensi yrittämästä. Tutkinnon hän oli saanut valmiiksi kuuden vuoden kuluessa perhe-elämän rinnalla opiskellen. Yhdentoista vuoden verran kertyi siis elettyä elämää ensimmäisestä opiskelupaikasta tutkintoon.

Nyt tuolla henkilöllä on perhe, tutkinto ja oma yritys. Itse etenin järjestyksessä opiskelu – tutkinto – työpaikka – virka – perhe. Kuulostan omaan korvaanikin jotenkin vanhanakaiselta ja museaaliselta kertoessani tuon (miekka ja kirves -osastoa siis).

Oma tapani hankkia tutkinto – vaikka se sisälsikin yhden väli vuoden toisen asteen jälkeen – ei ole nykyisin ammattikorkeakouluihin pyrkiville valtavirtaa. Kuluneen kevään yhteishaussa amk-tutkintoa opiskelemaan hakeneista yli 60 prosenttia oli 25-vuotiaita tai vanhempia. Entistä useampi yhdistää opiskelun työhön tai työn opiskeluun tai vuorottelee niitä. Voi sanoa, että he ovat jatkuvan oppimisen malliesimerkkejä.

Kirjoita omaa tarinaasi, uusia sivuja aukeaa edessä

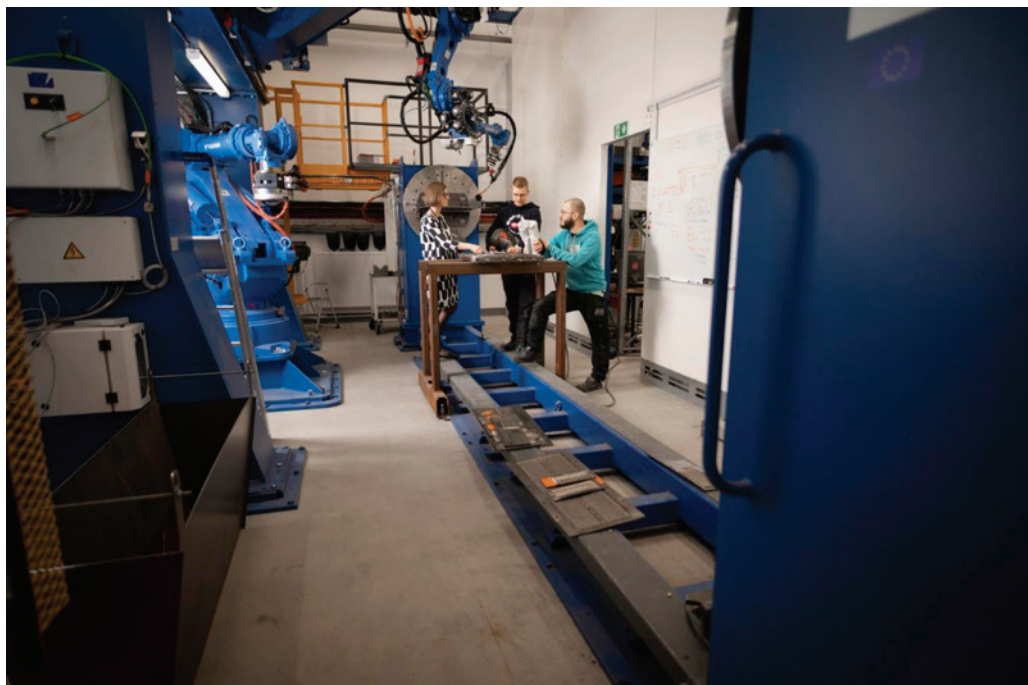
Kirjoitukseni tarkoitus ei tietenkään ole kannustaa ketään opintojen keskeyttämiseen. Haluan vain tuoda esille sen armollisen näkökulman, että elämässä voi aina etsiä uuden suunnan ja että mieltään on oikeus muuttaa. Toisinaan työelämä suorastaan edellyttää noita suunnanmuutoksia.

Opintonsa keskeyttänyt ei kaipaa ympärilleen syyllistäjiä ja moralisoijia. Itse opinnot keskeytettyäni en ikinä ole kokenut olevani dropout vaan se, joka onneksi löysi oikean polun hetken etsiskelyään.

Onnea tarvitsee jokainen, joka tulevana syksynä aloittaa korkeakouluopiskelun tai palaa korkeakouluun uusin suunnitelmin. Kaikki ratkaisut ovat uusien ovien avaamisia.

Marja Kopeli
koulutusasiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

PS. Savonian opiskelu- ja uratarinoita löydät [täältä](#). Vastaavia on muillakin korkeakouluilla. Hienoja yksilöllisiä polkuja kaikki tyynni.



Kuvaaja: Marc Sabat.

Teollisuuden hiilijalkakäsi

Ympäristöasiat puhuttavat monia yrityksiä ja vaikka iso osa teknologiayrityksistä ovat jo pitkään tehneet työtä ympäristöasioiden hyväksi, on tämän päivän haasteena ja tavoitteena tehdä isoja askeleita yhteisten ilmasto- ja ympäristötavoitteiden eteen.

Teknoliateollisuus käsittää hyvin erilaisia yrityksiä, joten myös esimerkiksi päästöt ja ilmastovaikutukset yleensä vaihtelevat paljon. Suomen hallituksen tavoite hiilineutraalista Suomesta 2035 vaatii kuitenkin kaikkien toimialojen panostusta yhteiseen tavoitteeseen. Teknoliateollisuudella on esimerkiksi merkittävä osa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä.

Teknoliateollisuus on sitoutunut hiilineutraali Suomi 2035 -tavoitteeseen ja on julkaissut vähähiilisyystiekartan. Tavoitteena on mm. yritysten suorien päästöjen vähentäminen merkittävästi, vuoteen 2035 mennessä 38 % ja vuoteen 2050 mennessä 80 %. Tavoitteet koskevat mm. energia- ja materiaalihokkuuden parantamista, digitaalisten ratkaisujen entistä parempaa hyödyntämistä ja kehittämistä, prosessien ja toimintojen sähköistämistä sekä akkuteknologian, tekoälyn, 5G:n, älykkäiden automaattoratkaisuiden, ohjausjärjestelmien ja robotiikan hyödyntämistä.

Teknoliateollisuuden suurimmat päästöt tulevat metallien jalostamisesta ja metallimalmien louhinnasta. Terästehtaat ja metallin jalostus vievät paljon energiaa ja päästöjä syntyy, mutta vastuullisesti toimivat tehtaat ovat jo nyt ottaneet suuria harppauksia päästöjen vähentämisessä, kierrätyksessä, energiatehokkuudessa jne. Useat teknologiset ratkaisut, myös ne, joilla vähennetään negatiivisia ilmastovaikutuksia, valmistetaan teräksestä. Teräs on maailman kierrätetyin materiaali, mitä kierrätetään enemmän kuin muita kierrätettäviä materiaaleja yhteensä. Myös esim. kaikesta tuotetusta alumiinista 75 % on edelleen käytössä.

Isona teollisuuden alana sen vaikutuksetkin ovat suuria. Tehtailla on siis myös iso osa teknoliateollisuuden yhteisten tavoitteiden edistämässä ja saavuttamisessa. Suomessa meillä on innovatiivista ratkaisuja ja täällä kehitetään jo hyvää vauhtia [hiilivapaata terästuotantoa](#) sekä toimitaan [Euroopan suurimpana kierrätyslaitoksena](#).

Hiilijalanjälki kertoo esim. tuotteen, prosessin tai organisaation ilmastovaikutuksen. Kädenjälki taas kertoo, miten paljon toiminnalla pystytään lisäämään hyvää. Teknologia-ala tuottaa isoja innovaatioita ja ratkaisuja moneen globaaliin haasteeseen ja alan kädenjälki eli päästöjä vähentävä vaikutus, on usein sen jalanjälkeä eli päästöjä suurempi. Teknoliateollisuudella onkin potentiaalia moninkertaistaa positiivinen vaikutus ympäristöön. Usein keskitytään vain tarkastelemaan tuotettuja päästöjä tai sitä, miten paljon tai miten päästöjä vähennetään. Toki, kaikki nämä yhdessä muodostavat kokonaiskuvan.

Vähähiilisyys voi tuoda paljon uusia innovaatioita, liiketoimintaa ja vientituotteita Suomelle. Korkean teknologian maana tämä on mahdollisuus vaikuttaa isoihin asioihin ja lisätä Suomen vientiä merkittävästi. Teknologialla ja sen kehityksellä voidaan vastata globaaleihin haasteisiin, joten on syytä keskittyä ja panostaa tutkimukseen ja kehitykseen, pilotointiin ja testaukseen sekä kaupallistamiseen ja myynnin ja viennin edistämiseen.

Esimerkiksi, teollisuuden sähköistyminen voi tarkoittaa Teknoliateollisuuden tiekarttatyössä tehtyjen päätelmien mukaan jopa 100 % kasvua sähkön kulutuksessa ja tämä taas vaatii isoja investointeja infran rakentamiseen, mutta myös isoa panostusta teknologian tutkimus- ja kehittämistyöhön.

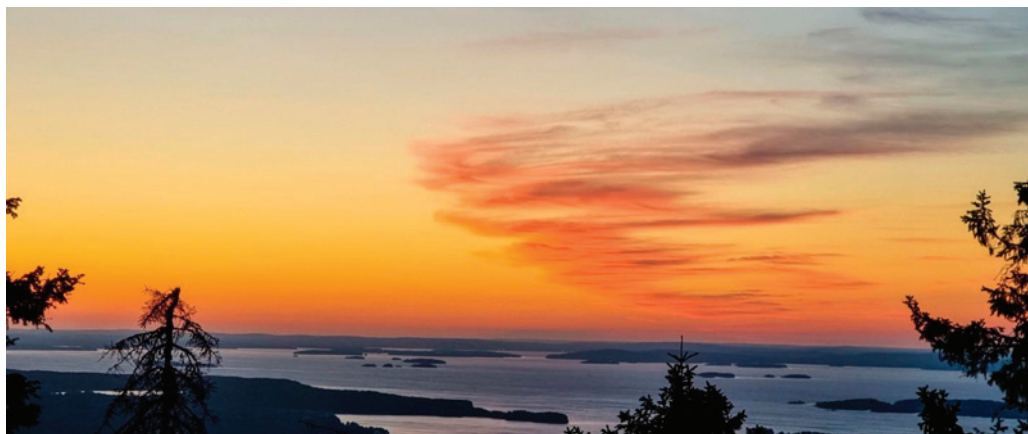
Elämme positiivisuus-sanan aikaa, joten puhumme myös nettopositiivisuudesta. Tämä tarkoittaa, että yritykset aiheuttavat ilmastolle nettona enemmän hyvää kuin pahaa, ts. hiilikädenjälki on hiilijalanjälkeä suurempi. VTT ja LUT-yliopisto ovat kehittäneet menetelmän ja oppaan hiilikädenjäljen arviointiin, mitä on sittemmin päivitetty arvioimaan ympäristökädenjälkeä. Voit käydä kurkkaamassa oppaita [handprint.fi](#)-sivulta. Teknoliateollisuuden yritysten käyttöön on myös suunniteltu [Climpactor-laskuri](#), millä voi selvittää ja tarkastella hiilijalanjälkeä ja hiilikädenjälkeä. Tämä voi auttaa suunnittelemaan tulevaa, miten ilmastovaikutuksia voisi yrityksessä huomioida paremmin. Oletko jo käynyt laskemassa?

Lisätietoa:

[Teknoliateollisuuden tiekartta](#)

[Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja: Yhteenveto toimialojen vähähiilietiekartoista](#)

Jenni Toivanen, jatkuvan oppimisen johtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Nyt tarvitaan taivaanrannamaalareita, mahdottomien asioiden uneksijoita. Kuva Jyri Wuorisalo.

Kriisitietoisuudesta

Kriisit (ilmastonmuutos ja luontokato), kurjuudet (ihmisoikeudet, köyhyys ja osattomuus), viha (trollaus, salaliittoteoriat ja vihapuhe), korruptio (valeuutiset, veroparatiisit ja muut demokratian toteutumisen esteet) ja vitsaukset (pandemiat ja luonnonkatastrofit) ovat aikamme kriisitietoisuuden ydintä. Ongelmia on helppo listata, kauheuksia uutisoida ja toivottomuutta lietsoa. Entä jos näihin tartutaan tieteidenvälisellä ja poikkitaiteellisella yhteistyöllä? Mitä jos ymmärrämme tulevaisuuden olevan omissa käsissämme? Voiko tällaisen ajattelun pohjalta luoda uutta ja kestävää liiketoimintaa?

Näistä lähtökohdista kokoontui Kolilla kesäkuun lopulla 40 taiteilijaa, tutkijaa, luovien alojen ammattilasta ja osuustoiminnan asiantuntijaa Kohtaaminen huipulla – Tiede-Taide-Osuustoiminta -tapahtumaan. Osallistujia innosti ajatus siitä, että kestävä kehityksen rakentaminen ei ole luopumista vaan tavoiteltavan tulevaisuuden luomista sivistyksen kautta. "Sivistyksen voimalla: kriisien kautta parempaa maailmaan" muotoili Ilkka Niiniluoto, tieteen akateemikko tapahtuman alustuksen. Hän muistutti sivistyksen olevan inhimillisten kykyjen, taitojen, tietojen, asenteiden ja arvojen jatkuvaa uusintamista ja kehittämistä.

Tulevaisuuden ennustaminen on vaikeaa mutta vaihtoehtoisten tulevaisuuspolkujen hahmottaminen on välttämätöntä kriisitietoisuuden muuttamiseksi positiiviseksi tulevaisuuden rakentamiseksi. Siksi on ristiinpölytettävä erilaisia ihmisiä ja asioita sekä yhteiskehitettävä tulevaisuuspolkuja. Meidän on opittava kohtaamaan hyvinkin erilaisista lähtökohdista ponnistavia ajatuksia ja mielipiteitä, ja sovitettava näitä ratkaisujen löytämiseksi viheliäisiin ongelmiin. Tulevaisuusajattelu on jatkuvan oppimisen taito.

On vaikeaa toteuttaa sellaista tulevaisuutta, jota emme edes pysty kuvittelemaan. Tämä koskee niin elämäntapojemme muutosta kuin uuden, entistä kestävämmän liiketoiminnan kehittämistä. Vain yhdessä pystymme toimimaan toivotun tulevaisuuden toteutumiseksi. Ilmastokriisin ja luontokadon keskellä tarvitsemme luovan ajattelun jatkuvaa kehittämistä, jota ruokkii tieteen, taiteen ja yhteisöllisyyden kolminaisuus. Kun erilaisista kriiseistä johtuvat ilmiöt ristiinkytkeytyvät olosuhteemme muuttuvat joko hiipien tai äkillisesti. Tulevaisuusajattelua kehittämällä varaudumme sivistyneesti odottamattomaan ja uskomattomaan.

Professori Arto O. Salonen kiteytti hienosti Kohtaaminen huipulla -ytimen: "Ihmiskunnalla ei ole täyttyvällä maapallolla muuta selviytymisen mahdollisuutta kuin omaksua sellainen sivistyskäsitys, jossa hyvää elämää tavoitellaan yhden maapallon rajoissa."

Vuoden 2021 Kohtaaminen huipulla yhteistyökumppaneita olivat Savonia-ammattikorkeakoulu, Itä-Suomen yliopisto, Taideyliopisto, Osuustoimintakeskus Pellervo, Taiteen edistämiskeskus, Savonlinnan Musiikkiakatemia ja Luovan alan osuuskunta Lilith. Yhteistyössä olivat mukana myös Toimisto2030 ja Europe Direct Kuopio EU:n tiedotusverkosto. Tapahtuma oli osa EU:n komission Euroopan tulevaisuuskonferenssin tapahtumasarjaa ja Saimaa-ilmiö Goes Bauhaus -toimintaa. Puheiden ja keskustelujen YouTube-tallenne löytyy osoitteesta: <https://kohtaaminenhuipulla.fi/>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)



Komerofoodin toimitusjohtaja Pekka Nuutinen on kovatasoisen Suomalainen menestysresepti -kilpailun finaalissa. Kuva: Komerofood

Komerofood – Savoniasta Suomen valloitukseen

“Mitä tänään syötäisiin?”, takoi Pekka Nuutisen takaraivossa, kun hän lopeteli työpäiväänsä Savonia-ammattikorkeakoulussa joitakin vuosia sitten.

Nälkäinen, epätoivoinen olo, työpaikan vastapäätä olevan Prisman ruokaosastolla ei helppottunut, vaan siitpä syttyikin Komerofoodin liikeidea.

Konetekniikan diplomi-insinööri Pekka Nuutinen kehitti uudenlaisia pinnoitusteknologioita Pinnoitusprojektissa Savoniassa, kun hän vakuuttui elintarvikealan liikeideastaan. Näin sai alkunsa Komerofood. Kaupassakäynti vei turhaa aikaa ja toi myös säätämistä ar-

keen. Tarvittiin vielä ruokatuotannon ammattilainen suunnittelemaan reseptit ja kartoittamaan sopivat raaka-aineet. Niinpä mukaan pyydettiin huippukokki Henri Alén. Pekan ja Henrin vastuullisen ja terveellisen ruuan arvomaailmatkin kohtasivat, joten yhteistyö oli luontevaa.

Tuotannon alkuaikoina Komerofoodin ruokapaketteja pakattiin Savonian opetuskeittiössä. Näin myös matkailu- ja ravitsemisalalan opiskelijat pääsivät mukaan uuden firman kehitykseen, välillä ideoimaan markkinointia tai esiintymään mainosvideoissa: https://www.youtube.com/watch?v=_JR21Nlx_s

Komerofood haluaa helpottaa ruuan hankintaa ja valmistamista. Jokainen voi tuntea olevansa huippukokki, kun maukas ja terveellinen ateria syntyy selkeiden ohjeiden avulla näppärästi.

Kaikki yhdessä paketissa: raaka-aineet, mausteet, öljyt, lisukkeet, ohjeet. Yksinkertaisesti kaikenikäiset kotikokit onnistuvat. On muuten oivallinen tapa saada myös lapset innostumaan kokkailusta.

Komerofoodin tavoitteet ovat korkealla, joten tunnelma Suomalainen menestysresepti -kilpailun finaalissa on jännittävä. Kesän suosituksessa TV-ohjelmassa (keskiviikkoisin, MTV3, klo 21) etsitään uusia ruokainnovaatioita.

Komerofood on yksi kuudesta finalistista, tuotteenaan nopeasti valmistuva ravintolatasoinen Komero-lounaskippo. Kisan voittaja saa tuotteensa S-ryhmän kauppojen hyllyille. Eipä hassumpi palkinto.

Monet hyvät ideat syntyvät arjessa. Tarvitaan ripaus myös rohkeutta viedä ideaansa pidemmälle tai ainakin jonkun toisen arvioitavaksi. Jos mielessäsi siintää yrittäjäyys ja kaipaat apua liikeideasi kehittämiseen, ota yhteyttä Business Center Pohjois-Savoon: www.bcpohjois-savo.fi. Siitä se lähtee.

Kaija Sääsکی
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu
Business Center Pohjois-Savo



Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Kesä täynnä mahdollisuuksia

Tilastokeskuksen mukaan heinäkuu on suosituin lomakuukausi ja tänäkin vuonna lähes kolmannes suomalaisista oli silloin vähintään yhden viikon lomalla. Kesäaikana yrityksissä näkyy usein joukko uusia kasvoja ja aika näyttäytyy poikkeavana muuhun ajankohtaan verrattuna. Kesälomat ja kesätyöntekijät muuttavat jonkin verran ns. normaaleja rutiineja eikä tämä välttämättä ole ollenkaan huono asia.

Elinkeinoelämän keskusliiton tavoitteessa kesätyöpaikkojen määrä on tälle vuodelle 100 000. Ennusteessa määrä on pienempi, n. 90 000, mikä on kuitenkin suurempi kuin viime vuonna, jolloin kesätyöpaikkojen määrä romahti aiemmasta. Suurin syy oli koronan tuomat haasteet toiminnassa. Toivottavasti suunta on kasvava ja jatkossakin kesätyöpaikkoja on tarjolla ja toisaalta taas yritykset saivat riittävästi kesätyöntekijöitä.

Kesätyö on monelle nuorelle tärkeä ammattiin kasvun ja oppimisen paikka sekä askeleet työelämään. Palvelualat ovat suurin kesätyöpaikkojen tarjoaja. Jopa kaksi kolmasosaa kesätyöpaikoista tulee sieltä, kaupan ala tästäkin suurin. Teollisuuden aloilla teknologia-teollisuus on merkittävin kesätyöpaikkojen tarjoaja. Teknologiateollisuus, kemianteollisuus ja metsäteollisuus ovat aiemmin arvioineet, että tarjoavat tänä vuonna n. 22 000 kesätyöpaikkaa.

Kesätyöntekijät ovat tärkeä osa yritysten toiminnan sujuvuutta lomajaksolla, mutta myös "sijoitus tulevaan". Tänä päivänä osaajapula on ilmeistä ja kesätyöt ovat mahdollisuus kasvattaa uusia osaajia yritykseen sekä myös oppia uutta. Tilastokeskuksen mukaan kesäkuussa nuoria oli työllisenä enemmän kuin viime vuonna.



Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Elinkeinoelämän keskusliitto toivoo, että myös kansainvälisille opiskelijoille tarjottaisiin urapolkumahdollisuuksia, mikä toisi kansainvälistä ajattelua ja osaamista vientihankkeisiin. Tämä on tärkeä ja hyvä mahdollisuus sitouttaa kansainvälistä osaamista yritykseen ja kehittää toimintaa. Tässäkin kesätyöt voi olla hyvä startti molemmin puolin.

Uudet oppimispolut ja mahdollisuudet opiskella joustavasti aikaan katsomatta, tuovat myös yrityksille uudenlaista mahdollisuutta hyödyntää uutta osaamista tarjoamalla esimerkiksi harjoittelu- ja opinnäytetyöpaikkoja ympäri vuoden. On tärkeää, että uusille osaajille löytyy mahdollisuus harjoitella ja oppia asioita työelämässä. Tämä on ennen kaikkea hyvä mahdollisuus molemmille, opiskelijoille sekä yrityksille. Uudet raikkaat ajatukset tuovat vipinää työpaikalle ja oppimista tapahtuu moneen suuntaan.

Jenni Toivanen, jatkuvan oppimisen johtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Ajatussuunnistusta. Mihin suuntaan vie korkeakoulujen tie?

72

On ollut vähän ristiriitainen olo.

Koulujen lukuvuosi on alkamassa. Mediassa käydään keskustelua ja kuullaan huolestuneita puheenvuoroja ja esimerkkejä siitä, miten korkeakouluopiskelijat ovat uupuneita ja ahdistuneita etäopiskelun jatkuessa.

Opiskelijoiden hyvinvointi on yhteinen huoli

Jotkut ovat jo sairauslomalla, osa aikoo pitää väli vuoden lähiopiskelua odotellessa. Jotkut eivät ole ottaneet opiskelupaikkaa vastaan tälle syksylle, jos ja kun luvassa on etäopiskelua. Isolla osalla toki kaikki on hyvin ja opinnot etenevät.

Ammattikorkeakoulujen rehtorit ovat huolissaan nuorista ja toivovat, että syksy voitaisiin aloittaa kampuksilla opiskellen (arene.fi). Jokainen korkeakoulu tekee omat ratkaisunsa. Erityisesti tämän ja viime vuoden aloittaneille pyritään kuitenkin tarjoamaan vähintään hybridiopiskelua, jossa lähiopiskelun määrä on viime talvea suurempi.

Digivisiossa on korkeat tavoitteet

Samaan aikaan korkeakoulujen Digivisio2030-hankkeen mukaisesti kehitetään tietojärjestelmiä, opiskelijan digiohjausta ja e-opintotarjontaa tavoitteena luoda Suomesta joustavan oppimisen mallimaa. Digivision mukaan Suomi on vuonna 2030 koulutuksen globaali edelläkävijä, jonka korkeakoulutus tuottaa hyviä oppimistuloksia, on laadukasta, monipuolista, joustavaa ja tehokasta ja sopii elämäntilanteisiin ja erilaisiin tarpeisiin.

Kesän ja loman jälkeen huomaan ajatukseni hakevan suuntaa, mihin kehittämisen ponnoksia olisi nyt syytä keskittää: lähiopiskelun turvaamiseen vai digiratkaisujen kehittämiseen? Ja ovatko tavoitteet lopulta ristiriidassa keskenään?

Korona-aika ei anna vaihtoehtoja. Se uuvuttaa

Korkeakouluopiskelijoiden uupumisesta kertovissa jutuissa todetaan usein myös, että etäopiskelu sopii joillekin opiskelijoille hyvin. Joillekin se on ainoa mahdollisuus opiskella työn ohessa.

Digivision linjauksissa lukee ”sopivuus elämäntilanteisiin ja tarpeisiin”. Korona-aikana pedagogisissa ratkaisuissa ei ole ollut mahdollista ottaa huomioon, mikä opiskelumuoto sopisi kenellekin, vaan kaikille on ollut tarjolla lähes yksinomaan etäratkaisuja. Se aiheuttaa uupumista ja opiskeluhaluttomuuttakin osalle.

On sanottu, että korkeakouluopiskelussa ei ole enää paluuta aiempaan normaaliin. Siitä seuraa, että entistä suuremmalla syyllä e-opiskelua pitää kehittää: tarjontaa, pedagogisia ratkaisuja, prosesseja. Erityisesti etäopiskeluun liittyvä pedagogiikka ja opiskelijoiden ohjauksen ratkaisut on syytä pitää korkealla prioriteettitilastassa.

Päädyn siis ajatussuunnistuksessani savolaiseen ratkaisuun: ei joko-tai vaan sekä-että. Tarjolle tarvitaan sekä lähiopiskeluvaihtoehtoja että entistäkin laadukkaampia etäratkaisuja ja pedagogiikkaa, koska ne ovat väkisinkin osa tämän päivän joustavaa korkeakoulutusta.

Marja Kopeli
koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Savonia-ammattikorkeakoulu



Ei ole puhtaan veden voittanutta

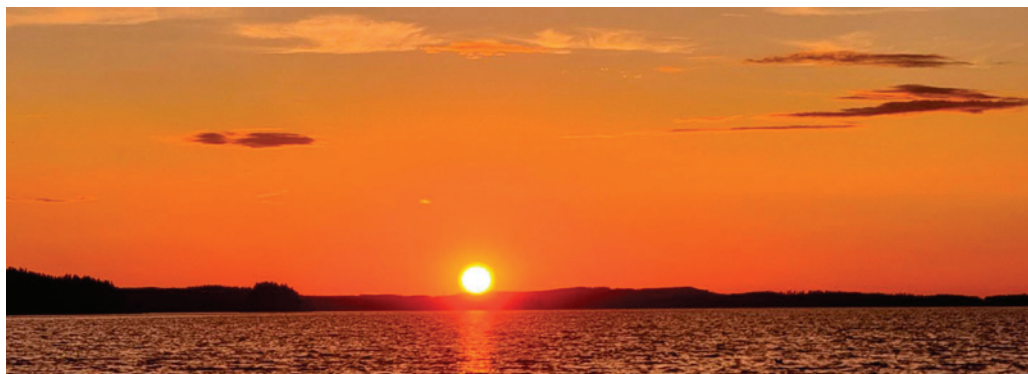
Vesi. Puhdas vesi. Enemmän kuin mitään muuta arvostan puhdasta vettä kuivan ja aurinkoisen kesän jälkeen. Ohessa perusteluja väitteelleni:

- Kun aurinko porottaa eikä pilven hattaraa näy, mikään ei virkistä samalla tavoin kuin puhdas vesi kraanasta lasiin laskettuna. Kylmänä ja raikkaana. Paras janojuoma ikinä.
- Kun olet hikoillut lämpimässä kuudetta viikkoa, on ilo pulahtaa suomalaiseen järveen uimaan aamun sarastaessa. Ei ole seurana meduusoja yms. pieneliöitä. Ei tule järvisyhyä eikä vaivaa sinilevä. Mitä jos muutaman kerran varoitellaan, että hauki saattaa puraista. Ei sekään haittaisi, sovimme järveen molemmat.
- On ilo pulahtaa järveen myös pitkin päivää ja yötä. Monta kertaa päivässä. Ei tarvitse pohtia missä käyn välillä suihkussa. Sen kun menet vaan ja uit. Tai kellut ja nautit. Kuuntelet järveltä kantautuvia ääniä, lintujen kutsuhuutoja, ehkä vaimeasti kuulet jonkun veneellä liikkuvan.
- Kun puhdasta vettä ei ole, se harmittaa. Siilinjärvellä on muutamia viikkoja keitelty vettä. Ja haettu sitä isoista säiliöautoista sankkoihin ja kanistereihin. Vaivansa sekin.
- Luonto kaipaa vettä. Ei ole ilo katsella kuivettuneita ruoholänttejä, puita ja pensaita. Kukat nuutuvat silmissä. Mustikat kutistuivat niin että eivät pysyneet hyppysissä poimittaessa. Vesi on luonnolle elinehto.
- Puhdas vesi ei ole itsestäänselvyys. Suomessa vettä on, mutta kansainvälisesti tarkasteltuna iso määrä ihmisiä (yli 660 miljoonaa ihmistä) on edelleen ilman puhdasta vettä. Luku on niin iso ettei sitä edes ymmärrä.

- Puhdas vesi on tärkeää myös siksi, että ihmiset pysyisivät terveinä. Likaisen veden ja huonon hygienian levittämä taudit tappavat ihmisiä enemmän kuin sodat. Erityisesti vaarassa olevat heikomman vastustuskyvyn omaavat, kuten pienet lapset, monisairaavat ja vanhuksat.
- Olen itsekin aika vetinen. 95% verestä on vettä. Koko kehosta 50-70% on vettä.

Puhdas vesi on ihmisoikeus. Se ei ole vaan ympäristökysymys. **Tarvitaan toimia, että puhdasta vettä olisi jatkossakin meillä ja muualla. Omalla toiminnalla voi vaikuttaa.** Ensimmäinen askel on ottaa asioista selvää ja pohtia puhtaan veden merkitystä, sillä onni on olla puhtaan vedenkäyttäjä.

Pirjo Turunen, sosiaalian yliopettaja, Savonia AMK



Valoa kohti ilmastotiekartalla navigoiden. Kuva Jyri Wuorisalo.

Ilmastotiekartalla

Elämme keskellä ilmastokriisiä ja se tuntui; kesä–heinäkuu oli Suomessa ennätysellisen lämmin lähes kaikilla Ilmatieteen laitoksen mittauspisteillä. Pitkin kesää uutiset maailmalta kertoivat, kuinka sään ääri-ilmiöt vaikuttivat ihmisten arkeen ennen näkemättömällä voimalla luoden kaaosta ja toivottomuutta kun jatkuvat helteet, rajut myrskyt, tuhoisat metsäpalot ja murskaavat tulvat iskivät ympäri maailmaa. Euroopan parlamentti julisti ilmastohätätilan jo 27.11.2019. Nyt ymmärrämme miksi.

Ilmastokriisi sai lisää tieteellistä voimaa kun YK:n koordinoima hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli IPCC julkaisi uuden raporttinsa ilmastomuutoksesta ja sen tieteellisestä taustasta. Raportin viesti on yksiselitteinen: ihmisten toiminta on aiheuttanut ennennäkemättömän laajoja ja nopeita muutoksia ilmastossamme.

Ilmastotyöstä on tullut kaikkia koskevaa ja kaikille kuuluvaa tulevaisuustyötä, kulttuurisen kestävyuden rakentamista ja kriisinhallintaa. Ilmastotyöhön on apuvälineitä. Meillä on YK:n globaali kestävä kehityksen ohjelma Agenda 2030, EU:n Vihreän kehityksen ohjelma Green Deal, kansallinen Vihreän siirtymän ohjelma sekä alueellisia ja toimialakohtaisia ilmastotiekarttoja.

Toukokuussa 2021 valmistui Pohjois-Savon yhteinen maakunnallinen ilmastotiekartta. Pohjois-Savon ilmastotiekartta viitoittaa maakunnan yhteistä tietä kohti hiilineutraalisuutta. Ilmastotiekartassa määritetään maakunnallisen ilmastotyön tavoitteet, painopisteet ja kärkitoimenpiteet. Toimenpiteissä on huomioitu ilmastomuutoksen hillintä sekä ilmastomuutokseen sopeutuminen ja varautuminen. Pohjois-Savon ilmastotiekartta: <https://hiilineutraalipohjoissavo.fi/ilmastotyö/ilmastotiekartta/>

Ilmastotiekartan päätavoitteena on, että Pohjois-Savo on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää vähintään 80 % vuoteen 2007 verrattuna ja loput päästöt sitoa tai kompensoida kestävästi. Toimenpiteet on jaoteltu painopisteisiin kuudelle sektorille, joita ovat 1) Maa- ja metsätalous, 2) Liikenne ja logistiikka, 3) Energia- ja vesihuolto, 4) Teollisuus, 5) Ruoka, kuluttaminen ja jätehuolto sekä 6) Aluesuunnittelu, rakentaminen ja asuminen. Lista osoittaa, jotta ilmastotyö koskettaa kokonaisvaltaisesti elinympäristöämme, elintapojamme ja elinkeinojamme.

Pohjois-Savon ilmastotiekartan painopisteillä vahvistetaan ilmastokulttuuria, lisätään kiertotaloudella kilpailukykyä ja luonnonvarojen kestävää käyttöä, kasvatetaan hiilinielua ja -varastoja, tuotetaan entistä puhtaampaa energiaa ja rakennetaan yhdessä ilmastoturvallisuutta ja luonnon monimuotoisuutta.

Ilmastoturvallisuus on ilmastokriisin näkyvin ja tuntuvin teema, koska se on keinovalikoima, jolla sopeudutaan ja varaudutaan ilmastomuutokseen ja erityisesti sään ääri-ilmiöihin. Ilmastoturvallisuuden varmistaminen sekä ilmastomuutokseen sopeutuminen ja varautuminen ovat välttämättömiä, jotta ilmastomuutoksen negatiiviset vaikutukset jäisivät mahdollisimman pieniksi. Ilmastoturvallisuustyö on keskeinen osa YK:n Agenda 2030 ja Inhimillinen turvallisuus -tavoitteiden toimeenpanoa. Pohjois-Savossa on ilmastoturvallisuudelle oma ohjelmansa osana ilmastotiekartan toteuttamista: <https://ilmastoturvallisuus.savonia.fi/>

Pohjois-Savon maakuntaohjelman päivitys on juuri lausuntokierroksella. Sen tulee olla ilmasto-ohjelma, ohjelma, jolla rakennetaan yhdessä entistä hyvinvoivempi maakunta, jossa arjen turvallisuus on huomioitu ilmastokriisin edetessä. Pohjois-Savolla on mahdollisuus olla alueellisen ilmastotyön suunnannäyttäjänä niin Suomessa kuin Euroopassa. Meillä on kaikki mitä siihen tarvitaan; maailmanluokan ilmastotutkimus, hyvin rahoitettua kehittämis- ja innovaatiotoimintaa kestävä kehityksen liiketoiminnan vauhdittamiseen sekä kesäkuun kuntavaalien jäljiltä uusia päättäjiä, joilla on ainutlaatuinen hetki päättää siitä millaista maailmaa teemme lapsille ja nuorille. Ilmastotiekartalla luodaan toivoa tulevaisuuteen. Nyt on uuden sivistyksen aika.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)



Huippu-urheilussa ja yrittäjyydessä on paljon samaa. Kuopiolainen kilpasoutaja Joel Naukkarinen tähtää olympiavoittajaksi Pariisissa 2024. Kuva: Balint Czucz.

78

Mitä yhteistä on huippu-urheilijalla ja yrittäjällä?

Äkkiä voisi luulla, että ei mitään. Päinvastoin.

Usko omaan asiaansa, rohkea, intohimoinen, ahkera, pitkäjänteinen, sitkeä, sisukas, paineensietokykyä, vaikeuksien keskellä taistelija, itsensä ja kilpailijoidensa voittaja.

Tässä vain joitakin yhtäläisyyksiä, joita urheilijalla ja yrittäjällä on.

Mainio esimerkki on kuopiolainen kilpasoutaja 28-vuotias Joel Naukkarinen. Hän jatkaa uraansa tavoitteena Pariisin olympialaiset vuonna 2024. Meriittilista on pitkä, mutta ei valmis: hän on soutanut Suomen soutumaajoukkueessa vuodesta 2014.

Urallaan Naukkariselle on kertynyt 130 SM-mitalia eri soutu- ja kajakimuodoista, 6 MM- ja 3 EM-mitalia, (opiskelijoiden MM-pronssi ja kolme EM-mitalia), kymmenen Suomen ennätystä ja kaksi maailmanennätystä.

Tämäkään ei vielä riittänyt, kun urheilija haluaa olla olympiavoittaja: paras. Menestyksen nälkä alkoi Naukkarisen ensimmäisistä kokemuksista jo vuodelta 2009 kirkkovene-kuntosuodussa ja lukolaisten SM-joukkueessa.

Joel Naukkarinen muistuttaa yhdestä tärkeästä teemasta: "Huippu-urheilussa ratkaisevaa on se, mitä tekee palautumisen eteen." Sama on myös yrittäjällä.

Jatkuvat pitkät päivät, minilomat, lyhyet unet, syövät yrittäjää. Jos ei pidä itsestään huolta, uupumus odottaa nurkan takana. Väsyneenä ei synny uusia ideoita, oivalluksia firman sa kehittämiseen. Asiakas- ja ihmissuhteet kärsivät. Pienikin ongelma tuntuu maailmanlopulta.

Naukkarisella harjoittelua voi olla esimerkiksi vain 4-6 tuntia päivästä, mutta loput vuorokaudesta on suunnitelmallista palautumista. Urheilijan työpäivä on 24 tuntia ja se kysyy motivaatiota. Siinä samalla hän opiskelut itsensä kohta valmistuvaksi lääkäriksi Itä-Suomen yliopistosta.

Urheilija ja yrittäjä tarvitsevat hyvän toimintaympäristön, josta löytyy yrittäjien ystäviä ja sujuvia yrityspalveluja. Urheilija tarvitsee tukijoukon ja luotettavia sponsoreita. Harvoin pärjää yrittäjä ja urheilija ilman monipuolista rahoitustakaan.

Pohjois-Savossa pystyy hyvin yhdistämään niin huippu-urheilun kuin opiskelunkin.

Urheiluakatemia on alueellinen huippu-urheiluverkosto, joka auttaa urheilijaa yhdistämään opinnot, valmennuksen ja tukijärjestelmät. Kuopion alueen urheiluakatemia toimii osana Suomen olympiakomitean koordinoimaa urheiluakatemiaohjelmaa.

Business Center tiivistä yhteistyötään urheiluakatemiaan kanssa. Keväällä pidetyssä kehittämissäpäivässä huomattiin paljon yhtäläisyyksiä urheilijaopiskelijoiden ja yrittäjyyden välillä.

Usea urheilija valitseekin urheilu-uran päätyttyä yrittäjyyden tai liike-elämän palvelut. Urheilija oppii erityisesti oman osaamisensa myyntiä ja neuvottelemaan markkinointiyhteistyöstä. Urheilija kasvaa myös kansainväliseksi isoissa kilpailuissa. Ovathan usein myös urheilusponsorit kansainvälisiä firmoja.

Kaija Sääsکی
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu
Business Center Pohjois-Savo



Tasa-arvoa työhön avoimella keskustelulla ja hyvällä suunnittelulla

Tasa-arvoinen työ lienee kaikkien tavoitteena. Työpaikalla se voi olla esimerkiksi tasa-arvoisuutta riippumatta sukupuolesta, iästä, kulttuuritaustausta tai työntekijän uskonnollisesta tai vakaumusellisesta elämäntavasta.

Konkreettinen esimerkki on työstä maksettava palkka. Tilastojen mukaan naisen euro on 83 senttiä. Miksi näin? Syitä lienee monia. Miten on asian laita omalla työpaikallasi? Syksyn palkkaneuvotteluissa tästä voisi ottaa koppiä.

Palkkatasa-arvosta voi aloittaa

Tasa-arvoista on, että samaa tai samanarvoista työtä tekevät työntekijät saavat yhtäläistä palkkaa. Työtehtävien nimikkeet eivät ole tässä arvioinnissa ratkaisevia, vaan ratkaisevaa on työtehtävien sisältö ja laatu. Käytännössä työntekijöiden nimekkeetkään eivät ratkaise asiaa.

Työpaikan näkökulmasta tasa-arvoinen palkkaus on paras tae sille, että työntekijät tekevät työnsä laadukkaasti ja tuottavasti. Kokemus oikeudenmukaisuudesta lisää motivaatiota ja sitoutumista.

Tasa-arvotyön suunnitelmasta on apua

Tasa-arvon kokemusta voi edistää monella tapaa. Tasa-arvoinen työ toteutuu hyvällä suunnittelulla. Suunnittelun lähtökohtana on, että tiedostetaan tasa-arvokysymykset. Ja että niistä voidaan puhua. Tarvittaessa se vaatii rohkeutta nostaa kissa pöydälle.

Työpaikoilla voidaan tehdä selvitys mikä on tämänhetkinen tilanne tasa-arvon suhteen. Selvityksen pohjalta on helppo naulata toimenpiteet, joihin yhdessä tähdätään. Aikajänne on hommassa syyt muistaa, toimenpiteiden saavuttamista on seurattava.

Palkkaus ei ole ainut asia, jota tasa-arvoselvityksessä tulisi käsitellä. Tasa-arvotilanteen selvittäminen voi kohdistua myös esimerkiksi:

- hakumenettelyyn
- sukupuolten työnjakoon
- uralla etenemiseen
- työolosuhteisiin
- henkilöstökoulutukseen
- osallistumiseen työryhmätyöskentelyyn
- työn- ja perheen yhteensovittamismahdollisuuksiin, kuten perhevapaiden käyttöön ja niitä tukeviin työjärjestelyihin
- työilmapiiriin
- seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän esiintymiseen
- tasa-arvoa koskeviin asenteisiin
- johtamiseen ja työsuojeluun.

Hommaa siis tasa-arvotyössä riittää. Tasa-arvoisuus työelämässä tukee myös kestävästä kehitystä.

Pirjo Turunen, sosiaalialan yliopettaja, Savonia AMK



Nonstop on nyt pop avoimissa opinnoissa

Ne avautuvat tänään. Nimittäin Savonia-ammattikorkeakoulun yamk-tasoiset avoimet nonstop-verkko-opinnot. Niihin voi ilmoittautua toukokuun 2022 loppuun asti ja suoritusaikaa on heinäkuun loppuun. Ylemmät amk-tutkinnot (yamk) ovat maisteritasoisia ammattikorkeakoulututkintoja.

Korkeakoulujen toimintaa ohjaa entistä vahvemmin jatkuvan oppimisen näkökulma. Tavoitteena on mahdollistaa opiskelu niin, että itse kukin voi edetä opinnoissa tavoitteidensa ja elämäntilanteensa mukaan – tutkintoon tähtäävissä koulutuksissa toki opetussuunnitelman ja opiskeluoikeuden asettamissa rajoissa.

Puhutaan opiskelun personoinnista. Joustavat personoidut ratkaisut mahdollistavat monille osaamisen kehittämisen ja uudistamisen mm. työn ohessa.

Aikataulun voi sovittaa mieleisekseen

Savonian juuri avautuvat avoimet yamk-nonstop-kurssit ovat yksi joustavan opiskelun mahdollisuus niille, joita kiinnostaa osaamisen kehittäminen sen jälkeen, kun on jo suorittanut yhden korkeakoulututkinnon. Yamk-tutkinto-opiskelijaksi pääseminen edellyttää kahden vuoden työkokemusta amk-tutkinnon jälkeen. Avoimia verkko-opintoja voi kuitenkin alkaa opiskella vaikkapa heti amk-koulutuksen jälkeen, samalla kun kerryttää vaadittavaa työkokemusta.

Se, että nonstopit ovat verkko-opintoja, mahdollistaa opiskelun aikatauluttamisen omaan elämään sopivasti. Yleensä kussakin kurssissa on viisi vuoden varrelle ajoittuvaa tehtävien palautuspäivää, joista voi valita sen, johon tehtävien palautuksen tähtää.

Avoimet opinnot voivat myös olla väylä yamk-tutkintoon. Kun on suorittanut avoimia opintoja tarvittavan määrän, voi hakea tutkinto-opiskelijaksi. Tai jos tutkinnon suorittaminen ei houkuttele, monialaisista opinnoista voi koota korkeakouludiplomin.

Eri alojen asiantuntijat opiskelevat yhdessä

Yamk-nonstop-opinnot sopivat opiskeltaviksi kaikille, olipa aiempi korkeakoulututkinto miltä alalta tahansa. Sen lisäksi että ylemmät korkeakoulututkinnot tuottavat erityisosamista oman alan vaativiin asiantuntijatehtäviin, niissä saa valmiuksia toimia koulutusala- ja toimialarajat ylittävästi.

Eurooppalaisessa koulutusjärjestelmässä yliopistojen maisteritutkinnot ja ammattikorkeakoulujen ylemmät tutkinnot (yamk) ovat tasoa 7. Tason 7 tutkinnon suorittanut ymmärtää oman alansa ja muiden alojen rajapintoja ja osaa tarkastella niitä kriittisesti. Hän osaa myös ratkaista ongelmia yhdistellen ja soveltaen eri alojen tietoja. ([Valtioneuvoston asetus 120/2017](#))

Savonian avoimet yamk-nonstop-kurssit ovat samoja, joita eri alojen tutkinto-opiskelijat opiskelevat. Samalle kurssille voi ilmoittautua siis esimerkiksi insinööri, tradenomi, sairaanhoitaja ja restonomi. Siksi niissä mahdollistuu tuo maisteri/yamk-tasolle kuuluva eri alojen kohtaaminen ja dialogi. Yllättävätkin eri alojen kombinaatiot verkkokeskusteluissa mahdollistavat uudenlaiset ideat, joiden avulla työelämässä ja muualla yhteiskunnassa on mahdollista löytää innovatiivisia ratkaisuja.

Joustavat opiskeluratkaisut ja personointi ovat kaikkien korkeakoulujen huulilla. Savonian jatkuvan oppimisen tarjontaan voi tutustua nettisivuilla.

Marja Kopeli
koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Savonia-ammattikorkeakoulu



Teollinen länsimaailma kylpee happamassa laskeumassa ja puhdas luonto alkaa olla jo harvinaisuus. Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Kansalaistottelemattomuutta

Elokapina-liike on aiheuttanut harmaita hiuksia tämän tästä. Milloin mielenosoittajat ovat katkaisseet raitiovaunuliikenteen Helsingin Snellmaninkadulla, milloin Mannerheimintiellä liikenne on pahasti jumissa.

Elokapina mainostaa itseään puoluepoliittisesti sitoutumattomaksi kansainväliseksi ympäristöliikkeeksi, joka käyttää väkivallatonta suoraa toimintaa. Vaikka liike perustettiin Iso-Britanniassa 2018, kansalaistottelemattomuuden juuret ovat huomattavasti syvemmällä.

Tunnetuimpia kansalaistottelemattomuuden kannattajia oli Mahatma Gandhi, jonka johdolla intialaiset uhmasivat brittihallintoa. Taktiikkaan kuului ärsyttää viranomaisia passiivisella vastarinnalla, mikä johti vapaaehtoiseen antautumiseen.

Gandhi kommentoi pidätyksiään: "Todellinen tie onneen on mennä vankilaan ja kestää siellä kärsimyksiä ja puutetta oman maan ja uskonnon puolesta."

Gandhin tavoitteena oli Intian itsenäisyys pienen askelin ilman väkivaltaa. Itsenäisyystaistelua miekka tupessa. Hän näki vapauden psyykkisenä ongelmana. "Yksikään ihminen ei voi menettää vapauttaan kuin omaa heikkouttaan. Vapaus ja orjuus ovat henkisiä tiloja".

Meillä viranomaisten kanssa niskuroiminen on onneksi kohtuullisen vierasta. Ympäristöliikkeet ovat toimineet pioneereina suoran vaikuttamisen puolesta. Aktivistien tempaukset ovatkin saaneet monen byrokraatin parran tutisemaan. Julkisuus pitää huolen siitä, että virkamiestenkin on istuttava saman petäjän juureen maiharijoukon kanssa.

Niin kuin tiedetään, ympäristöongelmilla ei ole kotimaata. Reikä taivaassa kertoo huolestuneille tutkijoille otsonikadosta. Teollinen länsimaailma kylpee happamassa laskeumassa ja puhdas luonto alkaa olla jo harvinaisuus.

Vallitseva suuntaus tarjoaa vaihtoehtoliikkeille pelikentän. Edelleen jatkuu taistelu vapauden puolesta – ihanne, jota Gandhikin tavoitteli. Kyse on vain siitä, kuinka pitkälle tottelemattomuudessa voidaan mennä, ennen kuin se kääntyy itseään vastaan. Kuka sanoo, milloin hyväksyttävyyden raja leikkaa tottelemattomuuden anarkiaksi, pahimmillaan jopa terrorismiksi?

Jouni Vornanen
tiedottaja, Savonia-ammattikorkeakoulu



Vihreän siirtymän tiellä. Kuva Jyri Wuorisalo.

Aika sopeutua ilmastonmuutokseen

Suomen ilmastopaneeli julkaisi syyskuussa Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ohjauskeinot, kustannukset ja alueelliset ulottuvuudet -raportin, jossa tarkastellaan alueellista sopeutumistyötä Suomessa. Ilmastonmuutos vaikuttaa myös eri tavoin eri osissa maata. Tämä asettaa kunnat ja aluekehitysorganisaatiot uuteen vastuuseen valinnoistaan ja toimenpiteistään. Tulevaisuustyö on entistä enemmän yhteistoimintaa, sovittelua ja jaetun arvon luomista. Enää ei tarvitse kiistellä siitä onko ilmastohätätila tai ilmastokriisi, muutos tapahtuu jo ja vaikuttaa arkeemme lisääntyvällä vauhdilla. Nyt on vuorossa sopeutumisen ja varautumisen korostuminen ilmastotyössä.

Uusi EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi pyrkii vauhdittamaan sopeutumistoimien tekemistä; nyt on jo kiire, jos haluamme vaikuttaa itse mahdollisimman paljon ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. EU:ssa sopeutuminen on nostettu ilmastonmuutoksen hillinnän rinnalle entistä tärkeämmäksi toimeksi. Suomessa tähän on herätty hitaasti. Hyvän sään aikaan tullut Suomen ilmastopaneelin raportti toivottavasti saa aikaan toimintaa.

Suomen ilmastopaneeli listaa Pohjois-Savossa keskeisimmiksi ilmastonmuutoksen aiheuttamiksi riskeiksi lämpötilojen kohoamisen, sateiden lisääntymisen ja voimistumisen, lumipeitteisen ajan ja routa-ajan vähentymisen, sään ääri-ilmiöiden lisääntymisen ja vesistöjen pintaveden lämpötilan kohoamisen. Näistä ilmastoriskeistä johtuviksi haitallisiksi vaikutuksiksi on tunnistettu mm. tulvien lisääntyminen, talviaikaisen valunnan kasvu, pohjaveden pinnan aleneminen, tuhohyönteisten kasvava paine, myrskytuhojen seurauksena metsätuhojen lisääntyminen sekä puunraivauksen hankaloituminen, talvimatkailun

hankaluudet, luonnon monimuotoisuuden väheneminen. Pitkällä aikavälillä arvioidaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeiden muutokset, esimerkiksi nykyisten havupuuvältaisten metsien muuttuminen lauhkean vyöhykkeen sekametsiksi.

Lista on karua luettavaa ja se on osittain jo vanhaa tietoa ja ennustusta. Ilmastonmuutos etenee nopeammin kuin tuota listaa tehtäessä kuviteltiin. Pohjois-Savossakin on herättävä alueellinen varautuminen ja sopeutumisen työhön jämakällä otteella. Tarvitaan uutta ajattelua, yhteistyötä ja kykyä nopeisiin päätöksiin laajassa yhteisymmärryksessä. Kenties tarvitsemme alueellisen ilmastosovittelijan kiertämään kuntia, yrityksiä ja oppilaitoksia neuvottelemaan siitä, miten yhdessä vaikutamme tulevaisuuteen vielä kun se on omissa käsissä. Alueellinen varautuminen ja sopeutuminen on myös fasilitointia eli innostamista ja osallistamista toivotun tulevaisuuden rakentamiseksi ilmastonmuutoksen haittojen minimoimiseksi ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen hidastamiseksi.

Ilmasto- ja ympäristöturvallisuus ovat aikamme uudet turvallisuutta määrittävät näkökulmat. Pohjois-Savossa voisimme näyttää mallia, miten tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, yritykset, viranomaiset ja kansalaisjärjestöt voivat yhdessä luoda yhteistä näkemystä alueellisesta varautumisesta ja sopeutumisesta. Meidän on opittava sietämään hyvinkin erilaisia näkemyksiä ilmastotyöstä; Ilmastopaneelista Elokapinaan oppiaksemme toisiltamme.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)



5G vauhdittaa palveluja, teollisuutta ja tuottavuutta. Kuva: Finnet-liitto.

5G tulee – oletko valmis!

Digitalisaatio on muutosvoima, jota kukaan ei pääse karkuun, halusitpa tai et. Palvelut digitalisoituvat kovalla vauhdilla. Perinteinen tiskillä tapahtuva asiakaspalvelu on kohta legenda.

5G:n ympärillä kohistaan, eikä suotta. 5G tarkoittaa viidennen sukupolven mobiilitekniikan datayhteyttä. Tätä ennen oli 4G. Ja 6G:täkin jo suunnitellaan.

Mitä hyötyä on 5G:stä? Pääpointti on se, että 5G:n tiedonsiirtonopeus on noin kymmenkertainen entiseen verrattuna.

Nopeudesta hyötyvät ihan tavalliset internetin käyttäjät ja etenkin palveluyritykset ja teollisuus. 5G-tekniikka mahdollistaa IoT:n (Internet of Things) eli esineiden internetin muun muassa itseohjautuviin robottijoneuvoihin, teollisuusautomaatioon ja terveydenhuollon automaattisiin valvontalaitteisiin sekä virtuaalidellisuuden kokemisen älypuhelimilla. On arvioitu, että 5G-teknologia voi kasvattaa huomasti eri toimialojen tuottavuutta.

5G vauhdittaa digitalisaatiota myös Pohjois-Savossa. Savonia-ammattikorkeakoulu ja Savon ammattiopisto saivat Pohjois-Savon liiton rahoittaman (EAKR) hankkeen, jolla kehitetään 5G-toimintoja teollisuuteen.

5G:llä vauhtia digitalisaatioon -hankkeen toiminta ja verkostot tukevat vahvasti alueen 5G-osaamista sekä 5G-tekniologian hyödyntämistä, vihreää siirtymää ja uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämistä. Tämä tehdään yhteistyössä alueen valmistavan teollisuuden ja energia-alan yritysten kanssa.

5G-tekniologia tuo yrityksille kilpailuvaltteja: tehokkuutta, valtavan kapasiteetin siirtää dataa edullisesti, mahdollistaa tiedonsiirron luotettavasti ja lähes reaaliaikaisesti. Savonian tki-asiantuntija Aki Happonen korostaa, että reaaliaikaisuus mahdollistaa monia eri tapoja rakentaa räätälöityjä palveluita, joissa hyödynnetään muun muassa tekoälyä.

Uudet tekniologiat mahdollistavat useiden eri alojen digitalisaation, tukien näin kestäväää kehitystä ja pääsyä ilmastotavoitteisiin.

Savoniale rakentuu parhaillaan Savilahden 5G-testiverkko, jossa yritykset ja yhteisöt voivat testata nykyisten, mutta myös uusien palvelujensa tekniistä toimivuutta ja nopeutta. Näin myös parannamme yritystemme tietoisuutta ja osaamista uuden tietoliikennetekniikan sovellusmahdollisuuksista, sen eduista datan keräämisessä ja analysoinnissa sekä löytää uusia teollisuuden sovelluskohteita.

Korkeakoulun oma 5G-testiverkko on muuten harvinaisuus Suomessa.

Kaija Sääsäki
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Moniammatillinen yhteistyö rikkoo rutiineja

Ihmisellä on taipumus jäädä jumiin ja rutinoitua totuttuun kovin helposti. Oman alan rutiinit ja arkikäytänteet luovat turvaa, mutta toisto tappaa luovuuden. Omien toimintatapojen ja alan vakiintuneiden tapojen muuttaminen on haastavaa. Uutta luovaa rajan ylitystä ei mielellään tehdä, jos ei ole pakko.

Ongelma on monesti se, ettemme viitsi, jaksata tai uskalla nähdä asioita uusin silmin. Helppointa olisi tietenkin vain pitäytyä tutussa. Urautuminen on monesti suurin muuri luovuuden edessä.

Heittäytymisen taito

Työpaikoilla saatetaan ajatella, että ideointi vie aikaa, on pois varsinaisesta työstä ja että uudet jutut voisi ideoida oman varsinaisen työnsä ohella. Näinhän ei tietenkään ole. Tehokkuutta ihannoivassa työilmapiirissä ideointi on osa työprosessia ja tarvitsee aikaa. Ajattelu ja uusien asioiden ideointiin on panostettava ja pysähdyttävä. Et voi heittäytyä mikäli sinulla ei ole aikaa.

Korona on sotkenut monen työnarkea. Työtovereiden tapaaminen on saattanut olla ainoastaan erilaisin etätyövälineiden varassa. Yhdessä ideointi ja luova ajattelu ei pääse käyntiin tai sille ei ole tilaa tiukkaan aikataulutetuissa etäkokouksissa.

Luovuus voi myös tukahtua arvostelun ja tulosvastuun ilmapiirissä, jossa aika ja työpäivä loppuvat kesken. Suurin hidaste on kiire, jokaisen tuntema laadun tappaja. Vaikka kaikenlaista luovuutta voi harjoittaa ilman päämäärää, on työelämässä deadline aina olemassa.

Uudet ideat voivat syntyä moniammatillisesti

Loistava idea ei synny annettuja ohjeita kopioimalla, vaan kyvystä tehdä asioita vieläkin paremmin. Luova ajattelu on seurausta oikeasta asenteesta, luovuutta ruokkivasta työilmapiiristä – sekä taito, joka vaatii jatkuvaa ylläpitämistä ja yhdessä ideointia. Mukaan ideointiin siis hyvä saada koko työyhteisö. Miten itse voit asiaan vaikuttaa?

Uusia ideoita voi syntyä myös kurkistamalla miten muut tekevät, miten muilla aloilla toimitaan. Siksi moniammatillisuus on rikkaus, jota kohti on syytä mennä, jota voi tavoitella. Toisen alan rutiinit voivat olla omalle työlle rikkaus.

Pirjo Turunen, sosiaalialan yliopettaja



Tukahduttavatko vai tukevatko työpajat yhteiskehittämistä?

Organisaatioiden välisestä yhteistyöstä puhutaan paljon. Yhteistyön tasoja on monia ja usein ei yllätä yhteiskehittämiseen saakka. Se miten kehittämistyö kannattaa toteuttaa ja mitä yhteiskehittämällä tavoitellaan, ovat tärkeitä tunnistaa. Yhteistyö ja yhteinen kehittäminen voidaan usein aloittaa kokeiluna tai prosessina. Miten yhteinen tarina jatkuu alun jälkeen, voi osoittautua usein haastavaksi osaksi kokonaisuutta. Haasteena on myös työelämän kiire ja sitoutuminen yhteiseen tekemiseen.

Keväällä kurkistettiin teemaan *Tunnistetaanko strategisia kyvykkyksiä ja johdetaanko osaamista?* Teema sai konkretiaa Savonia-ammattikorkeakoulun ja yritysten yhteiskehittämisenä. Tämä oli ammattikorkeakoululle uudenlainen benchmarking-prosessi.

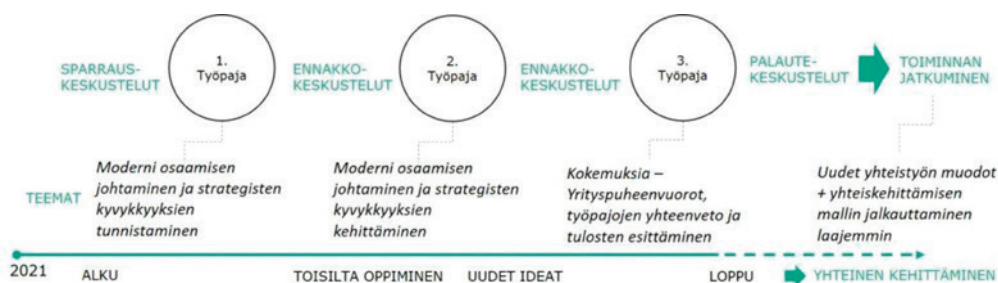
Tavoitteena oli tutustua yhteisissä työpajoissa menettelyihin, joilla organisaatiot määrittelevät strategiset kyvykkyudet ja osaamisen, sekä analysoida ja prosessoida yhdessä hyviä käytänteitä. Prosessin aikana teema muotoutui myös keskusteluun strategisten kyvykkyysien tunnistamisen ja osaamisen johtamisen haasteista ja tulevaisuuden ennakoitavuuden tärkeydestä.

TOTEUTUS

Työpajan teema linkittyi vahvasti strategiatyöhön ja organisaatioiden johtamiseen, joten yrityksistä mukaan osallistui johtajia. Prosessi ei ollut aiheeltaan kevyt eikä helppo ja vaati yrityksiltä paljon sitoutumista prosessiin.

Ennen työpajoja käytiin yrityskohtaiset alustuskeskustelut, missä avattiin prosessin tavoitteita ja toteutusta sekä sparrattiin yrityksiä valmistautumaan työpajoihin. Työpajat toteutettiin hybridi- ja etätoteutuksina, missä työpajojen kulkua ohjasivat fasilitaattorit.

Työpajat sisälsivät aktivointina teoria-alustuksen päivän teemaan. Ensimmäisessä työpajassa kuultiin myös yritysten alustukset, mitkä koostuivat alustuskeskusteluissa annetuista ennakkotehtävistä. Kolmannessa työpajassa työpajan sparrauspuheenvuoroon kutsuttiin myös prosessin ulkopuolinen yritys, joka oli onnistuneesti toteuttanut omaa strategisten kyvykkyyksien prosessia ja luonut osaamisen johtamiseen omat käytänteet. Työpajoissa yhteinen kehittämisosuus toteutettiin aktiivisella keskustelulla päivän teemaan liittyen sekä yhteisellä etätoteutukseen soveltuvalla alustalla. Työpajojen tulokset koottiin tiivistetysti yhteiselle viestintäalustalle.



Työpajojen jälkeen käytiin yrityskohtaiset palautekeskustelut, missä työpajojen toteuttaminen sai paljon kiitosta. Erityisesti onnistuminen tapahtui lähtökohdiltaan erilaisten yritysten kohtaamisessa, missä huomattiin, että haastavan teeman ympärillä on kaikilla paljon samaa. Keskusteluista jäi jokaiselle mukaan jotakin toisilta opittua.

Palautekeskustelun kommentteja itse prosessista:

workshopit yllättivät, oltiin todella asian ytimessä
 prosessin vetäminen ja muut osallistujat oli erinomaista
 tuntui, että jäi kesken, olisi halunnut jatkaa
 epäilytti aluksi hypätä kiireisestä arjesta johonkin
 prosessi onnistui ja toimi äärimmäisen hyvin, olen ottanut oppia omiin kokouksiin.

TYÖPAJAT TARVITSEVAT SUUNNITTELUA

Työpajojen toteutus onnistuu, kun

1. teema ja osallistujien asiantuntemus ja vaikuttamismahdollisuudet kohtaavat
2. työpajojen kulku suunnitellaan etukäteen
3. osallistujia sparrataan ennen työpajoja
4. toteutus on ohjattua ja hallittua
5. työpajojen tunnelmat keskustellaan yhdessä
6. annetaan mahdollisuus palautteelle
7. yhteiset ajatukset saatetaan konkretiaan.

Lista hyvistä käytänteistä voisi olla pitkäkin. Samoin voisi olla lista asioita, mitkä eivät toimi. Työpajoista saa usein enemmän irti, kun on itse aktiivinen, mutta heittäytyminen vaatii myös voimia. Toteutuksen on toimittava ja osallistujien saatava olla asiantuntijaviereita, jotka tulevat tilaisuuteen antamaan oman panostuksensa. Liiallinen osallistaminen ja vastuuttaminen voivat helposti viedä energian työpajan toteutuksen varmistamiseen kuin tavoiteltuun asiantuntijuuden hyödyntämiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen. Yhteiskehittämisellä tulisi olla jatkumo yhteisesti sovittujen askelmerkkien mukaisesti. Liian usein hyvät ideat jäävät vain ajatuksiksi.

94

Jenni Toivanen, jatkuvan oppimisen johtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Vihreän siirtymän on päästävä riippusilloilta valtateille. Kuva Jyri Wuorisalo.

Meillä on kiire vihreään siirtymään

”Muutos voi tuntua mahdottomalta, mutta vain kunnes alamme toimia. Ilmastonmuutoksen torjuminen on yksi painavimmista ihmisvelvollisuuksistamme.” Näin vahvasti viestii marraskuun aluksi presidenttimme Niinistö puheessaan YK:n ilmastohuippukokouksessa Skotlannin Glasgow’ssa. Kokous on historiallinen jo pelkästään sen takia, että maailman johtajat lupasivat lopettaa metsien hävittämisen vuoteen 2030 mennessä.

Puheensa jälkeen Niinistö toivoi Ylelle antamassaan haastattelussa, että yksityinen sektori tulisi vahvasti mukaan ilmastonmuutoksen vastaisiin toimiin, ehkä jopa vetämään koko ilmastonmuutoksen vastaista ajattelua. Niinistön mielestä yksityisen sektorin osallistumisesta hyvä esimerkki löytyy Suomesta metsäalalta.

Glasgow’n ilmastokokous on keskeinen osa globaalia vihreän siirtymän aktivointia, jossa EU on edelläkävijä vihreän kehityksen Green Deal -ohjelmallaan, jota Suomessa toteutetaan vihreä siirtymä – elpymis- ja palautumissuunnitelmalla. Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan rakentamista. Suomi pyrkii saavuttamaan hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä ja pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen vuoteen 2030 mennessä.

Vihreän siirtymän ydin on se, että meidän täytyy rakentaa kiertotaloudesta menestyvän talouden uusi perusta. Tähän on tultu ilmastonmuutoksen ja luontokadon lisäksi ymmärtämällä luonnonvarojen ylikulutuksen tulleen tiensä päähän. Kiertotalous tarjoaa ratkaisun niin talous- kuin ympäristöhaasteisiimme.

Savonia-ammattikorkeakoulu, Business Kuopio ja Business Center Pohjois-Savo käynnistivät lokakuun lopussa vuoden 2022 loppuun asti kestävän Vihreä siirtymä yrityksissä -neuvontakokonaisuuden; <https://ilmastoturvallisuus.savonia.fi/vihrea-siirtyma/>.

Aloitustilaisuudessa Itä-Suomen yliopiston työelämäprofessori ja valtion kiertotalousstrategiaryhmän puheenjohtaja Reijo Karhinen kiteytti hyvin miksi yritykset ovat avainroolissa: "Taloutta ja ympäristöä ei pidä asettaa vastakkain, tarvitsemme talouden toimintamallin, joka tuottaa hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa. Ympäristöhaasteisiin vastaaminen tulee olemaan tärkein talouskasvun ajuri maailmassa, jossa digitalisaatio on kiertotalouden läpilyövä voima."

Vihreä siirtymä edellyttää suurta muutosta myös koulutuksessa ja työpaikoilla. Meillä on yhteiskunnassa valtava pula kestävän kehityksen ammattilaisista ja kiertotalouden osaajista; jatkuva oppiminen eli osaamisen uudistaminen työpaikoilla ja koulutussuunnitelmien päivittäminen ovat kiireellisiä toimia.

Ilmasto- ja ympäristöturvallisuuden edistäminen voisi olla meidän uudenvuoden ilmastolupaus Pohjois-Savossa tulevaisuususkon ja -toivon vaalimiseksi. Luonnon monimuotoisuuden vauhdittaminen ei ole pelkästään hyvinvoinnin, vaan jopa hengissä pysymisen edellytys.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)



Satelliittikoulutusmalli edistää alueellista hyvinvointia

Pihtiputaalla aloitti vuoden 2021 alussa 11 innokasta opiskelijaa, joiden tavoitteena on sosionomi ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen. Ensimmäisenä askeleena kohti tavoitetta on suorittaa 60 op ko. tutkinnon opintoja, jotta tutkinnon suorittaminen avoimen väylää käyttäen on mahdollista.

Miten koulutus on mahdollista Pihtiputaalla?

Ko. opiskelijaryhmän koulutus on tehty yhteistyössä Savonia ammattikorkeakoulun kanssa. Mallina on ns. satelliittimalli. Nimensä mukaisesti malli tarkoittaa sitä, että on luotu verkostomaiseen kumppanuuteen perustuva koulutuksen toteutus. Koulutus on saanut alkunsa juuri työelämän toiveista ja alueella tehdyn koulutustarpeen perusteella.

Koulutuksen käytännön toteutus

Koulutustilana on Pihtiputaalla hyödynnetty Hubittaako- hankkeen etätyökeskusta aivan Pihtiputaan keskustassa. Muutamia opetuskertoja ryhmä on käynyt myös oppilaitoksen lisälmen kampuksella. Yhteiset tilat ovat rakentaneet hyvin opiskelijaryhmän me-henkeä. Ryhmällä on oma opettajatutor Tuula Niskanen, jonka mukaan ryhmässä aloittaneet opiskelijat ovat olleet todella innostuneita opiskelusta. Ryhmän opiskelijoille juuri satelliittikoulutusmallissa etäopiskelumahdollisuus on ollut se juttu: perheellisinä ja työs-

säkäyvinä ihmisinä opiskelu perinteisemmässä monimuotokoulutusmallissa eli kolmena päivänä kuukaudessa lisälmen kampuksella käyden ei olisi ollut mahdollista. Opiskelijat kiittelevät myös käytössään olevaa opiskelutilaa Hubteekissa Pihtiputaalla. Hubteekki on tarjonnut mahtavat tilat ja hubteekkari Miia Hiironen on ollut loistavana tukena opiskelussa.

Verkostomainen työ vaatii koordinaatiota

Keskeisenä linkkinä ja verkostomaisen työskentelyn mahdollistajana Pihtiputaalla onkin Miia Hiironen. Hän on mm. selvittänyt koulutustarvetta Pihtiputaalla ja lähiympäristössä yhdessä Jyväskylän avoimen yliopiston kanssa. Koulutukset, joita HUBteekissa tarjotaan, perustuvat kartoituksessa nousseisiin tarpeisiin sekä kunnan viranhaltijoiden näkemyksiin koulutuksen tarpeellisuudesta. Kartoituksen mukaan Pihtiputaalla on kova osaajapula niin sairaanhoitajista, sosionomeista kuin kaupallisen alan korkeakouluosaajista.

Alueen toiveet huomioidaan

Aluekehityksen kannalta Pihtiputaan ja lähikuntiin ulottuva koulutusmalli on keskeinen. Näin saadaan osaamista alueelle. Opiskelijat saavat linkitettyä omia opintojaan työelämän kehitystarpeisiin. Sitoutuminen ja siirtyminen työelämän siirtyä liukuvasti tutkinnon aikana ja sen jälkeen. Satelliitti mallin mukainen koulutus ja osaamisen kehittäminen kytkeytyvät kestävän kehityksen tavoitteisiin.

Pirjo Turunen, sosiaalialan yliopettaja, Savonia-ammattikorkeakoulu



Hop-On Hop-Off -laiva- ja linja-autokuljetus oli Kuopion matkailun kesähitti. Kuva: Tiina Kuosmanen.

Aina jotain uutta Kuopion alueen matkailuun!

“Aina jotain uutta” oli aikoinaan Savonia-ammattikorkeakoulun mainoslause. Sama sopi mainiosti Kuopion alueen matkailuun. Aina jotain uutta – tarvitaan ympärivuoden, ei vain kesällä.

Menneen kesän uutuushitti oli Hop-On Hop-Off -laiva- ja linja-autokuljetus, joka osoitautui yhdeksi Kuopion kesämatkailun helmeksi. Vihreä-keltaisen sävyissä liikennöinyt Hop On Hop-Off –bussi erottautui virkeästi katukuvassa.

Hittibussissa matkusti kesän ja syysloman aikana noin 4 500 henkilöä eli lähes 10 000 edestakaista matkaa. Reitti ja kohteet olivat monipuoliset huomioiden eri-ikäiset kohderyhmät.

Kuopion torilta, kaupungintalon edestä bussi kuljetti matkalaisia Original Sokos Hotel Puijonsarven kautta satamaan, josta oli helppo jatkaa samalla lipulla Hop-On Hop-Off –laivalla Bellanrantaan ja Rauhalahden matkailukeskukseen. Reitin varrelle osui myös matkailukeskus Saana, ortodoksinen kirkkomuseo Riisa tai Puijo.

Matka ilman ruoka- ja juomanautintoja jää vajaaksi. Valtavasti on tehty työtä savolaisen ruoka- ja nautintokulttuurin kansainvälistämiseksi etenkin European Region of Gastronomy –hankkeissa.

Uusin tunnustus on menestyminen kansainvälisessä ruokaelokuvakilpailussa. Food Film Menu -ruokakilpailun järjestäjä International Institute of Gastronomy, Culture, Arts and Tourism lisää tietousuutta: ruuan, kulttuurin, taiteen ja kestävän matkailun kehittämisen tärkeydestä globaalisti.

Lyhytelokuva Savonia Secret voitti kisan Historialliset ruokareitit ja ruokaperinteet –kategorian. Filmiä voi ihailla, ja nostattaa samalla kotiseutuylpeyttä, mahdollisesti omia juuriaankin tästä linkistä: https://www.youtube.com/watch?v=FJBk3UU_yRU

Kyseessä oli Food Film Menu 2021 -kilpailu, johon osallistui lyhyitä ruokaelokuvia. Idea oli esitellä European Region of Gastronomy -statuksen saaneita ja ehdolla olevia alueita, maita ja niiden kulinaarista perintöä.

Food Secret Menu 2021:ssa oli kahdeksan eri kategoriata. Asiantunteva elintarvike-, kulttuuri- ja elokuva-alan osaajista koostuva raati valitsi kustakin kategoriasta yhden voittajan. Voittajat muodostavat yhdessä Food Film Menu 2021, joka esitetään eurooppalaisilla elokuvafestivaaleilla.

Elokuva on tuotettu Savonia-ammattikorkeakoulun hallinnoimassa: Savolaisuus on ma-kuasia -hankkeessa.

Savolaisessa kulttuurissamme ja salaisuuksissamme on vielä paljon tuotteistettavaa. Mitä matkailuumme seuraavaksi? Aina jotain uutta!

Kaija Sääsکی
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



CampusOnline on menestystarina, josta voi ottaa oppia

CampusOnline on ollut suuri menestystarina. Näin uskallan väittää. CampusOnline.fi on portaali, jonne on nyt muutaman vuoden ajan koottu tieto verkko-opinnoista, joita ammattikorkeakoulut tarjoavat toistensa opiskelijoille. Opiskelijat ovat toden totta löytäneet tuon tarjonnan.

CampusOnline elää kolmen lukukauden vuosirytmää: kevät, kesä ja syksy. Lisäksi tarjolla on nonstop-tyyppisiä opintoja, joille ilmoittautuminen ja joiden suorittaminen jatkuu lukukausien yli. CampusOnlinesta kertominen on ajankohtaista näin marraskuussa, sillä maanantaina 22.11. alkoi ilmoittautuminen kevään 2022 opintotarjontaan.

CampusOnlinen suosio on noussut vuosi vuodelta

Menestystarina-väitteeni tueksi etsiskelin muutamia lukuja viime vuosilta.

Aika	Tarjolla olleet opintojaksot	Suoritettut opintopisteet	Op/opintojakso
Kevät 2019	394 kpl	25 457 op	65 op
Kevät 2020	461 kpl	32 603 op	71 op
Kevät 2021	634 kpl	50 167 op	79 op
Kevät 2022	829 kpl		

Koska ilmoittautuminen kevään opintoihin on parhaillaan käynnissä, valitsin tarkasteltavaksi kevätkausien lukuja. Niistä näkyy, että opintojaksojen tarjonta on lisääntynyt neljän tarkasteluikäisen aikana yli kaksinkertaiseksi vajaasta neljästä sadasta opintojaksosta reiluun kahdeksaansataan. Opintoja ovat tarjonneet kaikki ammattikorkeakoulut, toki vaihtelevia määriä strategisten painotusten mukaan.

Suoritettujen opintopisteiden määrä on puolestaan kaksikertaistunut kolmen tarkasteluikäisen aikana reilusta 25 000 pisteestä himpun yli 50 000:een. Koska suoritettujen opintopisteiden määrä on kasvanut tarjontaa nopeammin, suorituksia on vuosi vuodelta enemmän kutakin tarjottua opintojaksoa kohti. Vertailuna tutkintojen tuottamiin opintopisteisiin: 50 000 opintopistettä on enemmän kuin 200 amk-insinööri-tutkintoa.

Kysymys on ristiinopiskelusta

Kun korkeakouluopiskelija valitsee toisen korkeakoulun tarjonnasta opintoja osaksi omaa tutkintoaan, kyseessä on ristiinopiskelu. CampusOnline on siis ollut portaali, jossa on esitelty ammattikorkeakoulujen välinen ristiinopiskelutarjonta.

CampusOnlinen kautta opintoja valinneille tehdyn kyselyn mukaan opintoihin ollaan tyytyväisiä. Jopa yli 99 % kyselyyn vastanneista suosittelisi opintoja kavereilleen. Yleisimpiä syitä ristiinopiskelun hyödyntämiselle ovat olleet opintojen jouduttaminen tai toisesta ammattikorkeakoulusta löydetty kiinnostavat opinnot, joita ei omassa korkeakoulussa ole tarjolla.

DigiVisio laajentaa tarjonnan koko korkeakoulukenttään

CampusOnline on ollut ammattikorkeakoulujen keskinäiseen sopimukseen perustunut menettely. Siitä on vuosien mittaan muodostunut ns. oppimisen ekosysteemi, jossa verkostomainen toimijajoukko on toiminut yhteisesti sovitun vuosikellon mukaan sähköisiä ympäristöjä hyödyntäen. Tavoitteena on alusta pitäen ollut opiskelijan saama hyöty ja hänen mahdollisuuksiensa laajentaminen.

Kaikkien korkeakoulujen – sekä ammattikorkeakoulujen että yliopistojen – yhteinen DigiVisio2030-hanke laajentaa ristiinopiskeluajattelun koskemaan koko korkeakoulukenttää. Tavoitteena on, että uusi yhteinen opintotarjotin olisi pilottivaiheessa vuonna 2023. Onnistuneet CampusOnline-kokemukset ja -opit hyödynnetään kehittämistyössä.

Ennen DigiVision mukaista laajenevaa ristiinopiskelutarjontaa elämme kuitenkin kevään 2022. Kiinnostavaa nähdä, jatkavatko suoritettujen opintopisteet edelleen kasvamistaan entiseen tapaan. Monipuolista opiskeltavaa ainakin on tarjolla kosolti. Työelämästä korkeakouluja katsoville tiedoksi vielä, että monet ammattikorkeakoulut tarjoavat samoja opintoja myös avoimessa amk:ssa.

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Savonia-ammattikorkeakoulu



Johtaminen on vaikeaa

Miten sinä johdat työntekijöitäsi? Mitä ajattelet johtamisesta tänään? Millainen on hyvä johtaja? Ohessa muutamia ajatuksia asiasta.

Luotko yhteistä ymmärrystä?

Yhteinen johtamisen ja työskentelyn ymmärrys tarkoittaa, että sinä ja työntekijäsi ymmärrätte työntekoon ja johtamiseen liittyvät asiat samalla tavalla. Teillä on ikään kuin yhteinen kieli. Näin vuoropuhelunne sujuu ja asioista on yhteinen jaettu käsitys. Yhteisellä kielellä tuot vuoropuheluun selkeyttä. Väärinymmärryksen mahdollisuus vähenee. Samalla vahvistat työskentelykulttuuria, jossa arvostetaan toisia ja omaa osaamista. Yhteinen sanoitus vähentää eripuraa.

Tuetko työntekijöitteesi kehitystä?

Työntekijöille osoitettu oikean määrä huomiota, ohjausta ja tukea, kannustaa heitä kehittymään ja pyrkimään työssään ja työtehtävissään parhaimpaansa. Tavoitteiden saavuttaminen sujuu osana laajempaa työkokonaisuutta; jokainen huolehtii omasta tavoitteistaan.

Joku voi epäillä, että onko tämä mahdollista, kun tiimissäsi voi olla useita kymmeniä henkilöitä yksilöllisine näkemyksiin ja ajatuksiin? Työntekijöiden tunteminen ja kohtaaminen arjen askareissa antaa monia mahdollisuuksia edistää työntekijän yksilöllistä kehittymistä ja saada onnistumisen kokemuksia työssään. Onnistumiset kannustavat ja johtajakin voi iloita yhdessä muiden kanssa onnistumisista. Huomaat ettet ole yksin.

Kasvatatko sitoutumista?

Hyvänä johtajana johdat tiedon ja sopimusten, et oletustesi mukaan. Osaat sovittaa johtamistyyliä työntekijöitteesi todellisten tarpeitten mukaan. Työntekijöiden arvostus sinua kohtaan kasvaa. Tiedolla johtaminen lisää myös tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden kokemusta. Oletukset ovat aina subjektiivisia. Työntekijäsi voi olettaa toisin kuin sinä, siksi oletusten mukaan toimiminen voi tuottaa harmaita hiuksia.

Kohteletko tasapuolisesti?

Tasapuolinen kohtelu työpaikolla ei ole itsestäänselvyys. Esihenkilönä toimiessaan tasapuolisuus on valttia. Kokemus tasapuolisuudesta vahvistaa myös töihin sitoutumista.

Tuetko työntekijöitteesi kasvua itsensä johtajiksi?

Työntekijöitä voi tukea kasvamaan itsensä johtajiksi. Kun he kokevat, että olet kiinnostunut heistä, he tekevät työnsä aiempaa paremmin, ovat luovempia ja etsivät optimaalisia ratkaisuja ongelmiin. He ottavat koppia asioista itse tai tiiminjäsenenä. Johtaminen on yhteistyötä.

Yhteenvetona voisi todeta, että hyvä johtaja ottaa huomioon ihmiset. Helppoa mutta kuitenkin niin vaikeaa.

Pirjo Turunen, sosiaalialan yliopettaja, Savonia ammattikorkeakoulu



Puijon maisemilla on ollut erityinen symbolinen merkitys jo 1800-luvun kansallisromanttisen taiteen kohteena. Kuva Jyri Wuorisalo.

Uljas uusi vastuullisuus

”Jyrkkä muutos suomalaisyritysten vastuullisuustyössä” uutisoi joulukuun alussa FIBS, joka on Pohjoismaiden suurin yritysvastuuverkosto, johtava kestävä liiketoiminnan vauhdittaja ja asiantuntijuuden kehittäjä. FIBSin Yritysvastuu 2021 -tutkimus osoittaa, kuinka yritysten vastuullisuustoiminta on kehittynyt strategisempaan, tavoitteellisempaan ja organisoidumpaan suuntaan. Yritykset pyrkivät entistä enemmän vähentämään toimintansa haitallisia vaikutuksia yhteiskuntaan ja ympäristöön.

Vastuuttomia ei olla oltu enenkään eli lakeja on noudatettu sekä veroja on maksettu mutta uusi vastuullisuus on noussut kestävä kehityksen puheen myötä. Ilmastonmuutos, luontokato eli luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja luonnonvarojen ylikulutus ovat nyt vastuullisuuden megatrendejä. Kuolleella planeetalla ei ole työpaikkoja, hyvinvointia tai liiketoimintaa.

FIBSin tutkimus kuvaa selkeästi sen, että suomalaiset yritykset tunnistavat jo hyvin vastuullisuuden strategisen merkityksen. Mutta! Harva yritys kertoo tarjoavansa ratkaisuja globaaleihin ongelmiin ja vielä harvemmille vastuullisuus on merkittävä kehittämistyön ja innovaatiotoiminnan lähtökohta. Eli kestävä kehityksen liiketoimintamahdollisuuksia ei edelleenkaan tunnisteta. Vapaaehtoisen vastuullisuuden saralla monen yrityksen ja organisaation kehityskaari kulkee hyväntekeväisyydestä yhteiskuntavastuun kautta strategiseen vastuullisuuteen.

Nyt on siis aika strategisen vastuullisuustyön. Kestävien tuotteiden ja palveluiden kysyntä maailmalla kasvaa ennennäkemättömällä vauhdilla. Tämä on myös haaste aluekehitykselle. Meillä pitää olla tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa nykyistä kunnian-

himoisempia liiketoimintatavoitteita ja muutnoskykyä siihen, miten voidaan kehittää tuotavia ratkaisuja aikamme suurimpiin kestävyysaasteisiin. Yritysten, tutkimuslaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyö luo strategiselle vastuullisuustyölle kestävän pohjan. Tätä vauhdittanee EU:ssa valmisteilla oleva yritys vastuusääntelyn uudistus.

Tänä päivänä yhä useammat yritykset ja organisaatiot kytkevät toimintansa ja vastuullisuustavoitteensa kestävän kehityksen ohjelmaan Agenda 2030, joka on YK:n kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma. Se sisältää 17 tavoitetta, jotka maiden tulisi saavuttaa 2030 mennessä. Uljaan uuden vastuullisuuden käsikirja on Agenda 2030, jonka toteuttamiselle on useita näkökulmia vaihtelevilla painotuksilla kuten vihreä siirtymä, ekologinen jälleenrakennus ja planetaarinen sivistys. Ilmasto- ja ympäristöturvallisuuden kriisinhallinta odottaa vielä ilmestymistään, tosin Kriisinhallintakeskus CMC Finland avasi kesällä ensimmäistä kertaa haun ympäristöneuvonantajille siviilikriisinhallinnan peruskoulutukseen.

Ollaanko Pohjois-Savossa uljaan uuden vastuullisuuden aallonharjalla rakentamassa ennakoivaa, luovaa ja kilpailukykyä edistävää tekemistä ja siitä vahvasti viestimässä vai ujoina nöyristelijöinä vastuullisuusasioita tekemässä mutta ei niistä kertomassa? Voisivatko seuraavan vastuullisuusmuutoksen heikkoja signaaleja olla merkityksellisyyden korostuminen, sivistyksen voimistuminen ja inhimillisen turvallisuuden vahvistuminen? Mm. näihin haetaan näkemyksiä ja tulkintoja keväällä 2022 kun uljas uusi Puijo-foorumi näkee päivänvalon. Foorumi tulee käsittelemään tieteen ja taiteen keinoin luontokadon viheliäisiä haasteita. Puijo-foorumin ohjelma julkaistaan alkuvuodesta 2022, seuraa sivua: <https://ilmastoturvallisuus.savonia.fi/vihrea-siirtyma/>

Uljas uusi vastuullisuus on velkaa Shakespearen sään ääri-ilmiönäytelmälle Myrsky: "Ihme, kumma! Kuink' ihania olennoita täällä nyt näenkään! Kuink' ihminen on kaunis! Ah, uljas uusi maailma, joss' ompi tuollaista kansaa!"

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)



Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Seitsemän kertaa ajateltavaa

Hallitusohjelmaan sisältyvästä jatkuvan oppimisen uudistuksesta on puhuttu laajasti ja myös mm. aikaisemmassa blogikirjoituksessa täällä ja vaikkapa täälläkin. Suomeen on myös perustettu Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus, joka (Opetus- ja kulttuuriministeriö):

- analysoi työelämän osaamis- ja työvoimatarpeita
- rahoittaa työikäisille tarkoitettuja koulutuksia
- kehittää tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja
- tukee alueellista ja muuta yhteistyötä
- osallistuu jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden kehittämiseen.

Tällä viikolla Sitra julkaisi seitsemän (7) suositusta kohti elinikäisen oppimisen Suomea.

1. Kokonaisvaltainen johtaminen. Ajatusten törmäys. Yksilö ajattelun keskiöön.
2. Strategia yhdessä.
3. Poliittinen yhteisymmärrys yli hallituskausien.
4. Tarpeisiin vastaaminen
5. Osaamisen ekosysteemit.
6. Laadukas tieto.
7. Tiedolla johtamisen toimintamalli.

Sitran mukaan selvitystyön tuloksena syntyneet suositukset vaativat uusia ja joustavia johtamisen toimintamalleja eikä pelkkä entisten viilailu riitä. Tämä on varmasti juuri näin ja vaatiikin melkoista yhteistyötä, mutta myös kokonaisvaltaisita ajattelua Suomen koulutuksen toteuttamisesta ja rahoituksen malleista. Yksilö keskiössä -ajattelua edistetään myös korkeakoulujen Digivisio 2030 -työssä, missä oppijan osaamisen polkua mahdollistetaan sujuvasti eri korkeakoulujen välillä.

Tänä päivänä osaamisen ja oppimisen mahdollisuuksien teemassa tapahtuu todella paljon ja nopeasti. Koulutusorganisaatiot varautuvat muutoksiin ja myös työelämällä on oma roolinsa tulevaisuuden osaajien varmistamisessa. Vastavuoroisuus yhteistyössä onkin entistä tärkeämpää. Vastavuoroisuudesta voit lukea ajatuksia esim. [täältä](#).

Sitran suositusten julkistamistilaisuudessa keskusteluun tuli mielenkiintoinen kommentti: mitä jos tutkinnot olisivatkin määräaikaisia? Tämä laitto pohtimaan tutkintojen asemaa. Valtakunnallisena tavoitteena on esim. nostaa korkeakoulutettujen määrää ja samaan aikaan korostetaan joustavampaa tapaa opiskella lyhempiä koulutuksia. Korkeakoulutuksen tutkintotavoitteet kohdentuvat nuoriin ja jatkuvan oppimisen tarjonta työelämässä oleviin ja työikäisiin.

Tulevan pohdinta on mielenkiintoista ja kyllä uudella tavalla ajattelua tarvitaan, mutta joskus vanhat tavat toimia tai vakiintuneet käytänteet ohjaavat tai rajoittavat uudistumista. Tutkinnoilla on nyt katsottuna erittäin iso merkitys ja painoarvo tulevaisuudessakin ja hyvä niin. Tarvitaan silti koulutuksen uusia suuntia, missä työelämä, oppilaitokset ja oppijat muodostavat kokonaisuuden ja yhteistyön tärkeys korostuu. Valmista odotellessa putoaa helposti kydyistä.

[Sitran julkaisuun pääset täältä.](#)

Jenni Toivanen, jatkuvan oppimisen johtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu



Alkavat yritykset lentoon idearahoituksella. Kuva: Valo Vornanen.

Ideille rahoitusta – yrittäjyys lentoon

Hyviä työllistymis- ja uramahdollisuuksia tarjoavat yritykset ovat kuntien tulevaisuuden elinehto. Uusia yrityksiä perustetaan Kuopioon ja Pohjois-Savoon varsin paljon, mutta samaan aikaan liian moni lopettaa toimintansa.

Yrittäjyysosaamisen vahvistaminen on yksi keino luoda paremmat menestymisen mahdollisuudet, mutta se ei yksin riitä. Jos emme saa luotua alkuvaiheen liike- ja innovaatioideoille ketterää rahoitusta, yrittäjyyden into laantuu.

Merkittävä pullonkaula alkavilla yrityksillä on rahoitus. Pari vuotta sitten perustettiin pohjoissavolainen pääomarahasto Nostetta Ventures Oy, joka rahoittaa ja vahvistaa kasvu-yrityksiä. Tarvitaan muutakin, koska nyt rahoitus kohdistuu vain jo hyvässä vauhdissa oleviin yrityksiin.

Ei ole kyse isoista rahoista. Pohjois-Savossa on ongelmana innovaatioideoiden tai keksinnön testausvaiheen rahoituksen puute, ennen kuin yritys perustetaan tai juuri perustamisen jälkeen.

Innovaatioseteli oli ennen näppärä rahoitus juuri tähän tarpeeseen, ei ole enää. Syynä on se, kun Business Finland muutti rahoituskriteerejä jokin aika sitten. Nykyiset rahoituskanavat edellyttävä jo olemassa olevaa yritystä, vähintään y-tunnusta ja täysipäiväistä yrittäjyyttä.

Usein ideoiden testausvaiheen rahoitustarve on kohtalaisen pieni (500 -10 000 €), mutta puuttuva rahoitus on kuitenkin oleellinen idean kehittämiseksi prototyypiksi ja käyttäjätestaukseen.

Yleensä ideoiden kehittäjillä ei ole vielä idean alkuvaiheessa omaa rahaa riittävästi, eikä varallisuustaso ei välttämättä ole kovin korkea. Tässä vaiheessa rahoittajana on yleensä yrittäjä itse, kaverit tai sukulaiset.

Alkuvaiheen idean testaaminen nostaa myös alkavien yritysten laatua. Idean ja prototyypin käyttäjä- ja asiakastestauksella voidaan varmistaa, onko tuotteelle tai palvelulle oikeasti tarvetta ja kysyntää. Liian usein suomalaiset yrittäjät unohtavat itse asiakkaan.

Jos valmiin tuotteen tai palvelun todellinen tarve uupuu, kysyntä ja asiakaskokemus arvioidaan vasta kuin tuote/palvelu on jo markkinoille, Jos kysyntää ei ole riittävästi, saadaan helposti aikaan vain konkurssikypsä yritys.

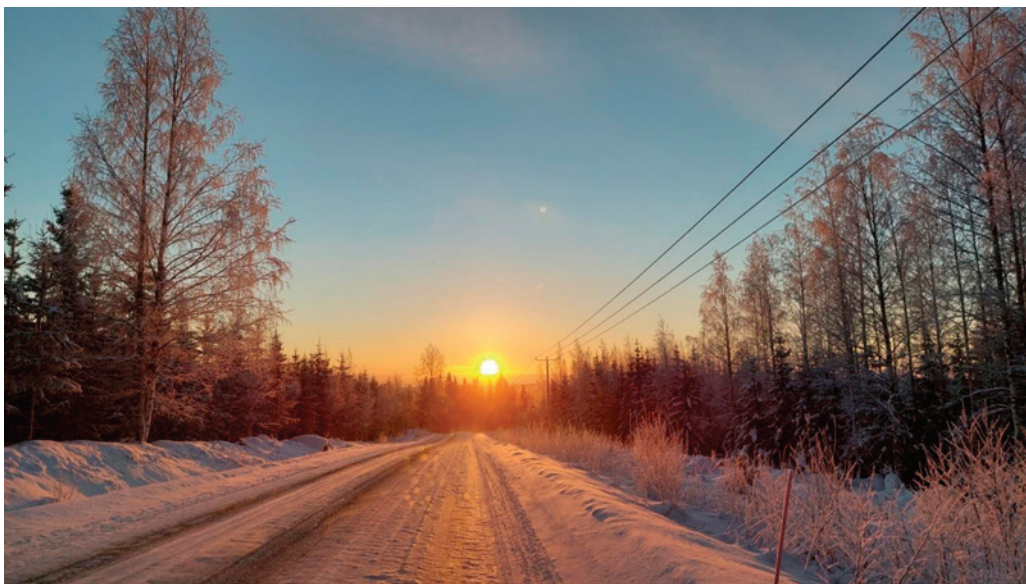
Kuin joululahjana Pohjois-Savon liitto juuri myönsi alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen AKKE-määrärahan Savonia-ammattikorkeakoululle. Tässä hankkeessa selvitetään, miten alkuvaiheen ideoiden rahoitus voitaisiin Pohjois-Savossa järjestää.

110

Yrittäjyyttä on hyvä kokeilla turvallisesti. Kohta on jälleen kevät, joten kaupunkien, kuntien ja oppilaitosten kannattaa viritellä jo nuorille ja opiskelijoille kesäyrittäjyysmahdollisuuksia.

Kesäyrittäjyyden tukemiseen lähti mukaan viime kesänä mm. Kuopio, Varkaus, Joroinen ja Iisalmi. Muidenkin kuntien kannattaa tukea pienellä rahalla alkavaa kesäyrittäjää, joka käytännössä oppii yrittäjyyden ja asiakaspalvelun salat. Kesäyrittäjyys on oivallinen kesätyö nuorille. Uudet kesäyrittäjät voivat myös raikastaa kesäajan palvelutarjontaa.

Kaija Sääsäki
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu
Business Center Pohjois-Savo



Ei riitä, että ihminen voi katsoa peilistä, onko tukka hyvin. Pitäisi olla myös sellainen peili, josta voisi katsoa, onko sielu hyvin. – Søren Kierkegaard

Välipäivien vilkuilua taakse ja eteen

Kierkegaardin peileihin liittyvästä lausahduksesta saan oivan aasinsillan vuodenvaihteen aikapeilailuun. Vuoden loppupäivinä on luonnikasta katsahtaa taaksepäin ikään kuin peräpeiliin, ja samaan aikaan mieli rienteleä jo uuteen vuoteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin ja tehtäviin.

Korona kuritti, vastuullisuus vaikutti, ennätysjä murskattiin, arkea elettiin

Katsotaan ensin taaksepäin. Kuluva vuotta on ammattikorkeakouluissa sävyttänyt koronan aiheuttama huoli opiskelijoiden hyvinvoinnista. Keväällä 2020 alkanut pandemia ei ole ottanut loppuakseen, ja korkeakouluissa on kehitetty hybridiratkaisuja, joissa etä- ja lähiopiskelua ja -opetusta on yhdistelty mitä moninaisimmilla tavoilla. Opiskelijoiden hyvinvoinnin ongelmat ovat ylittäneet valtakunnallisen uutiskynnyksenkin useaan kertaan. Kestävä kehitys ja huoli tulevaisuudesta on toinen laajasti esillä ollut teema. Alkuvuodesta polkaistiin käyntiin ammattikorkeakoulujen kestävä kehityksen ohjelma ja syksyn aikana ammattikorkeakoulut ovat mm. jakaneet kestävä kehityksen ja vastuullisuuden konkreettisia tekojaan #kestävästiAMK-viestintäkampanjassa.

Vuosi 2021 toi mukanaan myös pyöreiden lukujen rajapyykkejä ja ylityksiä. Ammattikorkeakoulut ovat olleet olemassa 30 vuotta, ja ammattikorkeakoulututkinnoissa ylitettiin puolen miljoonan raja. Ylemmissä amk-tutkinnoissa ohitettiin 30 000 tutkinnon määrä. Yhteishauissa oli tarjolla yhteensä 35 000 opiskelupaikkaa, ja kevään hakijamäärissä tehtiin ennätys lähes 100 000 hakijalla.

Isojen teemojen ja numeroiden ohessa opiskelijat ja henkilöstö ovat eläneet arkeaan, mikä ei ole lainkaan vähäteltävä asia. On opiskeltu, opetettu, tutkittu ja kehitetty – ja laadittu hybridityöskentelyn yhteisiä pelisääntöjä. Kahvi- ja taukokuoneissa on raikunut nauru ja satunnaiset kohtaamiset ovat ilahduttaneet itse kutakin. Toisaalta Teams- ja Zoom-kokoukset ovat jo niin tuttuja, että niistä riittää ilakointia some-meemeiksi asti.

Samat teemat ovat näkyneet myös Savoniassa

Isot valtakunnalliset teemat ovat näkyneet myös Savonia-ammattikorkeakoulussa. Opiskelijoiden hyvinvoinnin huolta ja opintojen sujuvan etenemisen esteitä on taklattu Suotuisa-hankeella, jonka rinnalle haettiin ja saatiin MoniTori-hanke. Koronaryhmä on kokoontunut säännöllisesti, ja tehnyt päätöksiä vastuullisuuden ja terveysturvallisuuden periaatteiden mukaisesti kulloisenkin epidemiatilanteen mukaan.

Savonia panostaa vastuullisuuteen strategiansa mukaisesti. Kestävä kehitys oli keväällä koulutusalojen tulevaisuuskatsausten yhteisenä teemana. Tulevaisuuskatsaukset ovat johdon ja alojen henkilöstön strategisia keskustelutilaisuuksia. Ilmastonmuutokseen liittyvä hanke edistää ilmastoturvallisuuden osaamisen kautta Pohjois-Savon elinkeinojen kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Savonian rajapyykkejä ja saavutuksia vuonna 2021 ovat olleet mm. tuhannes yamk-tutkinto ja Great Place to Work -tunnustuksen saaminen toistamiseen. Savonia on mukana myös eurooppalaisella Great Place to Work -listalla ainoana suomalaisena korkeakouluna.

Mitä näkyy Savonian vuodessa 2022?

Heti tammikuussa Savonian toiminta on suurennuslasin alla, kun auditointiryhmä arvioi toimintaamme laatu- ja koulutuskulmasta. Auditointi tulee lakisääteisesti jokaisen korkeakoulun kohdalle kuuden vuoden välein. Se antaa erinomaisen kimmokkeen pysähtyä itsekin tarkastelemaan omaa toimintaa ja kehittämistyötä ystävällisin mutta realistisin silmin.

Kestävän kehityksen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin teemat ovat taatusti pinnalla ensi vuonnakin. Korkeakoulujen DigiVisio-hanke pääsee täyteen vauhtiin ja pilottiprojekteja käynnistetään. Savonia uudistaa verkosto- ja kumppanuusmalliaan, ja malli on kevään tulevaisuuskatsauksissa yhtenä teemana.

Tuleva vuosi näyttää näin välipäivinä katsottuna värikkäältä, työntäyteiseltä ja kiinnostavalta, niin kuin tulevaisuuden tuleekin näyttää. Sitä kohti mennään nyt kuitenkin vielä muutama päivä lokoisasti lomailien. Kaiken työn ja touhun keskellä on itse kunkin hyvä pysähtyä peilin eteen katsomaan, missä kunnossa sielu sieltä katsoo kohti. Loma on siihen oikein sopivaa aikaa.

Marja Kopeli
koulutusasiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

SAVOBLOGIT - LIIKETTÄ LIIKETOIMINTAAN VOL. 8

Savon Sanomien SavoBlogit – Liikettä liiketoimintaan on nyt saatavana sekä kirjana että nettijulkaisuna. Blogeissa kerrotaan raikkaasti ja innostavasti bisneksen ja koulutuksen kehittämiseen liittyvistä ilmiöistä ja tarpeista.

Digitalisoituneessa maailmassa, ihmiset kaipaavat somekanavien vastapainoksi toistensa kohtaamista, keskustelua, mutta myös ihan perinteisiä kirjoja. Tähän kirjaan on koottu kaikki vuoden 2021 blogimme.

Bloggariryhmämme elää ajassa: Savonian kaikkien koulutusalojen aktiivit bloggaavat Pohjois-Savon päälehdessä, Savon Sanomissa. Pääpointti on liiketoiminta – tavalla tai toisella.

Liikettä liiketoimintaan -blogi on yksi tapa vaikuttaa ja tuoda Savonian asiantuntijuutta ja osaamista tunnetuksi ja muiden arvioitavaksi. Haluamme näin osallistua julkiseen keskusteluun raikkailla näkemyksillä.

